

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΣ - ΚΟΣΜΗΤΟΛΟΓΙΑΣ

**ΑΝΑΛΥΣΗ ΜΑΚΙΓΙΑΣ ΣΤΟΝ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟ – ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ
ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΑΡΒΑΝΙΤΗ – ΟΙΚΟΝΟΜΟΠΟΥΛΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ
ΖΩΗ ΝΤΙΤΣΙΟΥ
ΕΠΟΠΤΡΙΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΚΟΤΖΑΗΛΙΑ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, 2017

Πίνακας Περιεχομένων

Περίληψη	5
Πρόλογος	6
Εισαγωγή	7
1. Ευρωπαϊκός Κινηματογράφος	
1.1. Βωβός Κινηματογράφος (1895-1828)	10-11
1.2. Ιταλικός Νατουραλισμός	12-13
1.3. Γερμανικός Εξπρεσιονισμός	14-15
1.4. Γαλλικός Ιμπρεσιονισμός	16
1.5. Ευρωπαϊκή Avant Garde	17
1.5.1. Αφηρημένος Κινηματογράφος	17
1.5.2. Σουρεαλιστικός Κινηματογράφος	18
1.6. Αγγλικός Κινηματογράφος στη δεκαετία του '30	19
1.7. Ιταλικός Νεορεαλισμός	20-21
1.8. Νέες Τάσεις στον Αγγλικό Κινηματογράφο	22-23
1.8.1. Το Φανταστικό (σχολή της Hammer)	23
1.9. Οι επίγονοι του Ιταλικού Νεορεαλισμού	24
1.10. Η Γαλλική Nouvelle Vague	25
1.11. Ο Κλασσικός Αγγλικός Κινηματογράφος	26
1.11.1. Οι ταινίες James Bond	27
1.12. Νέος Γερμανικός Κινηματογράφος	28
1.13. Νέος Ελληνικός Κινηματογράφος (ΝΕΚ)	29-30
1.14. Ιταλική Παρακμή	31
1.15. Νέος Ρεαλισμός στον Αγγλικό Κινηματογράφο	32-33
1.16. Ο Σύγχρονος Ευρωπαϊκός Κινηματογράφος	34
1.16.1. Ιταλία	34
1.16.2. Γαλλία	35-37
2. Αμερικάνικος Κινηματογράφος	
2.1. Η ίδρυση του Hollywood	40
2.2. Η Αμερικανίδα "Vamp"	41
2.3. Ο Charlot	42-43
2.4. Το Χρώμα στον Αμερικάνικο Κινηματογράφο	44-45
2.5. Η Αμερική στα Χρόνια του Πολέμου	46-47
2.6. Film Noir	48-49
2.7. Κλασσικά Χρόνια (1950 - 1960) - Alfred Hitchcock	50-51
2.8. Σημαντικοί Ηθοποιοί μέχρι το 1960	52-54

2.9. Δεκαετία του '60	55-57
2.9.1. Πειραματικός Κινηματογράφος	57-59
2.10. Δεκαετία του '70	60-62
2.10.1. Ιδιαίτερα είδη	62-64
2.11. Δεκαετία του '80	65-69
2.12. Δεκαετία του '90 (η «χρυσή» δεκαετία)	70-77
2.13. Δεκαετία του '00	78-83
3. Ανάλυση του maquillage στον κινηματογράφο	
3.1. Εισαγωγή	86
3.2. Επαγγελματίες του maquillage	87-94
3.3. Δεκαετία του '20	95-98
3.4. Δεκαετία του '30	99-101
3.5. Δεκαετία του '40	102-103
3.6. Δεκαετία του '50	104-105
3.7. Δεκαετία του '60	106-107
3.8. Δεκαετία του '70	108-109
3.9. Δεκαετία του '80	110-111
3.10. Δεκαετία του '90	112-113
3.11. Δεκαετία του '00	114
3.12. Τα Ειδικά Effects.....	115
3.12.1. Τα Υλικά των Ειδικών Effects	115-116
3.12.2. Παραδείγματα Ταινιών με Ειδικά Effects	117-121
3.13. Το Ψηφιακό maquillage	122-124
Επίλογος	125
Βιβλιογραφία	126-132

Περίληψη

Η εργασία αυτή αφορά το maquillage στον Αμερικάνικο και στον Ευρωπαϊκό κινηματογράφο, από τον 19ο αιώνα μέχρι σήμερα. Αποτελείται από τρία κεφάλαια τα οποία δομούνται χρονολογικά.

Το πρώτο κεφάλαιο διακρίνεται σε ενότητες σύμφωνα με τα βασικά κινηματογραφικά κινήματα του Ευρωπαϊκού χώρου. Παράλληλα, αναφέρονται εμβληματικές ταινίες που χαρακτηρίζουν το κάθε κίνημα και την κάθε εποχή.

Στο δεύτερο κεφάλαιο αναπτύσσεται ανα δεκαετίες η ιστορία του Αμερικάνικου κινηματογράφου από την δημιουργία του Hollywood μέχρι τις αρχές του 21ου αιώνα. Επίσης γίνεται ιδιαίτερη μνεία σε ταινίες σταθμούς κάθε εποχής με αναφορά στους υπεύθυνους του maquillage καθώς και στα υλικά που κάθε makeup artist χρησιμοποιούσε στην εκάστοτε παραγωγή.

Στο τρίτο και τελευταίο κεφάλαιο αναλύεται χρονολογικά η εφαρμογή του maquillage στον κινηματογράφο από το 1900 έως σήμερα με ιδιαίτερη αναφορά σε ηθοποιούς-πρότυπα που έχουν μείνει στην ιστορία. Επιπλέον, αναφέρεται η ζωή και το έργο των πρωτοπόρων makeup artists που έθεσαν τις βάσεις στην τέχνη του maquillage. Τέλος, περιγράφεται το ψηφιακό maquillage που χρησιμοποιείται σε διάφορες ταινίες.

Summary

This paper presents a comprehensive study on makeup as used in American and European Cinematography from late 19th century up to present day. It consists of three chronologically ordered chapters.

The first chapter is divided into sections according to European cinematic movements. It also refers to iconic films descriptive of each movement and era.

The second chapter presents a historical overview of American cinematography divided in decades, beginning from the creation of Hollywood up to early 21st century. A special reference is made to exceptional films of each decade as well as to the key makeup artists and the materials they used in each film production.

The last chapter examines the application of makeup in Cinema from the early 1900s until today in chronological order and a special reference is made to iconic actors at the end of each section. The work of innovative makeup artists that made the art of makeup what it is today is also extensively analysed. Finally, the chapter ends with an overview of digital makeup as used in some films.

Πρόλογος

Η επιλογή του θέματος «Ανάλυση maquillage στον Αμερικανικό και Ευρωπαϊκό κινηματογράφο» εντοπίζεται στο ενδιαφέρον που μας διακατέχει για τα δύο αυτά συνυφασμένα αντικείμενα. Στόχος της παρούσας πτυχιακής εργασίας είναι να παρουσιαστεί και να αναλυθεί στον αναγνώστη η ιστορία του κινηματογράφου καθώς και του maquillage που ακολουθούσαν ανά τις εποχές του 20ου αιώνα. Επιπλέον, σκοπός είναι ο ίδιος να ανακαλύψει ότι ο κινηματογράφος, ή αλλιώς έβδομη τέχνη, αποτελεί μια τεχνική καταγραφής της κίνησης και οπτικοποίησής της. Παράλληλα, να αντιληφθεί ότι το maquillage και τα ειδικά effect αποτελούν ένα αναπόσπαστο κομμάτι στη δημιουργία μιας ταινίας και είναι απαραίτητα ώστε να αποδοθούν με σαφήνεια οι εκάστοτε ρόλοι, αλλά και σε ορισμένες περιπτώσεις για να κεντρίσουν επιπλέον, το ενδιαφέρον του θεατή. Ακόμη, να κατανοήσει τους τρόπους με τους οποίους λειτούργησαν οι ειδικοί makeur artists και κινηματογραφιστές με τις τεχνικές και τα υλικά που διέθεταν την κάθε εποχή. Τέλος, πιστεύεται ότι αυτή η ιστορική αναδρομή θα προκαλέσει το ενδιαφέρον αναγνωστών που ενδιαφέρονται και ασχολούνται είτε ερασιτεχνικά είτε επαγγελματικά με την αισθητική και συγκεκριμένα με την τέχνη του maquillage.

Εισαγωγή

Το maquillage και ο κινηματογράφος είναι δύο τέχνες στενά συνδεδεμένες μεταξύ τους. Στην εργασία αυτή, επιχειρήθηκε να αναπτυχθεί η ιστορία του Αμερικανικού και Ευρωπαϊκού κινηματογράφου καθώς και το maquillage που εφαρμόστηκε στις τάσεις που επικράτησαν από τον 20ο αιώνα μέχρι και σήμερα. Παράλληλα, παρουσιάζονται χαρακτηριστικές μεγάλες περσόνες του κινηματογράφου που έμειναν στην ιστορία για το ταλέντο και την φυσιογνωμία τους. Χωρίζεται σε τρία κεφάλαια.

Στο πρώτο κεφάλαιο εξετάζεται ο Ευρωπαϊκός κινηματογράφος, με αφετηρία τον βωβό. Η εργασία συνεχίζει με μια αναδρομή στην κινηματογραφική ιστορία ανάλογα με τα ρεύματα της εποχής και της εκάστοτε χώρας μέχρι να καταλήξει στην πορεία του κινηματογράφου μέχρι το τέλος του αιώνα.

Στο δεύτερο κεφάλαιο αναλύεται ο Αμερικανικός κινηματογράφος, ξεκινώντας από την ίδρυση του Hollywood, και συνεχίζει με τον ίδιο τρόπο να αναλύεται ανά δεκαετίες ιστορικά ο κινηματογράφος με ορισμένες μικροαναλύσεις του maquillage σημαντικών παραγωγών του Hollywood.

Το τελευταίο κεφάλαιο επικεντρώνεται στο maquillage που επικράτησε από τον πρώιμο κινηματογράφο, και εξηγείται η ανάγκη συμμετοχής ειδικών makeup artists ώστε να επιτευχθεί το επιθυμητό αποτέλεσμα στην κινηματογραφική κάμερα. Ακόμη, αναφερόμενες σε χαρακτήρες-πρότυπα ταινιών που έχουν μείνει στην ιστορία, παρατηρείται ο τρόπος με τον οποίο το ευρύ κοινό επηρεαζόταν από τους αστέρες της μεγάλης οθόνης. Τέλος, γίνεται αναφορά στα ειδικά effect καθώς και στο σύγχρονο, ψηφιακό maquillage στα οποία θα αφιερωθούν δυο μικρά κεφάλαια, παρουσιάζοντας ταυτόχρονα παραδείγματα μεγάλων παραγωγών στις οποίες αυτά εφαρμόστηκαν.

Ευρωπαϊκός Κινηματογράφος

1.1. Βωβός κινηματογράφος (1895-1828)

Ο κινηματογράφος εφευρέθηκε στα τέλη του 19ου αιώνα ως λογικό αποτέλεσμα άλλων εφευρέσεων με βασική αυτή της φωτογραφίας το 1826 καθώς η κινηματογραφική ταινία αποτελεί την προβολή 24 φωτογραφιών το δευτερόλεπτο.

Στη Γαλλία οι αδελφοί Lumière, επηρεασμένοι από την ανακάλυψη του κινητοσκοπίου του Thomas Edison, δημιούργησαν μία φορητή κινηματογραφική μηχανή και την ονόμασαν κινηματογράφο. Η 28η Δεκεμβρίου 1895, ημέρα της πρώτης δημόσιας προβολής, θεωρείται από πολλούς η επίσημη ημερομηνία της εμφάνισης του κινηματογράφου με τη μορφή που έχει σήμερα.

Ένας θεατής αυτής τη πρώτης προβολής, ο Georges Méliès, ενθουσιάστηκε τόσο με τον κινηματογράφο στον οποίο αφιέρωσε και την υπόλοιπη ζωή του γυρίζοντας πάνω από 500 ταινίες. Όταν οι αδερφοί Lumière, αρνήθηκαν να του πουλήσουν το μηχάνημα δημιούργησε το δικό του έπειτα από πολλές προσπάθειες. Η συμβολή του στον κινηματογράφο είναι τόσο σημαντική καθώς επινόησε ουσιαστικά την σκηνοθεσία. Οι ταινίες του, πραγματεύονταν κυρίως θέματα από το χώρο του φανταστικού. Η σημαντικότερη ταινία του «Le voyage dans la lune» (1901) είναι πιθανόν η πρώτη ταινία που περιγράφει το ταξίδι στο διάστημα.

Επιπλέον ο Méliès, έθεσε τις βάσεις για τις ταινίες τρόμου και πιο συγκεκριμένα για τις ταινίες με βρυκόλακες με την δίλεπτη ταινία του: «Le Manoir du Diable» (1896) παρόλο που προοριζόταν για διασκεδαστική ταινία.

Η κλασική φωτογραφία από την πρώτη ταινία φαντασίας του Méliès, «Le voyage dans la lune».

Το maquillage στις ταινίες του Méliès ήταν επηρεασμένο από το θεατρικό maquillage της εποχής μιας και ο ίδιος εργαζόταν ως επαγγελματίας μάγος και θαυματοποιός και ήταν ιδιοκτήτης ενός επιτυχημένου θεάτρου. Φυσικά γίνονταν οι απαραίτητες αλλαγές στα χρώματα που χρησιμοποιούνταν ώστε να ανταποκρίνονται στις ασπρόμαυρες ταινίες.

Ο Max Linder, ήταν ηθοποιός της εποχής του βωβού κινηματογράφου. Θεωρείται ο πρώτος διεθνώς αναγνωρισμένος σταρ του σινεμά. Στις ταινίες του, παρουσιάζεται με παλιομοδίτικα ρούχα, μουστάκι και συνήθως με μαύρο μολύβι στο κάτω βλέφαρο. Στις ταινίες του, δεν υπήρχαν σενάρια. Υπήρχε μόνο μία αρχική ιδέα η οποία εμπλουτιζόταν με τυχαία γεγονότα. Ο χαρακτήρας που υποδύοταν στις περισσότερες ταινίες που γύρισε, ο Max, επηρέασε τον τύπο του Charlot που θα μελετήσουμε στον Αμερικάνικο κινηματογράφο. Χαρακτηριστικά, υπάρχει και μία αφιέρωση του Charlie Chaplin προς τον Max Linder: “Στον Max, τον μόνο, τον μοναδικό, το δάσκαλό μου. Ο μαθητής του, Charlie Chaplin”.

(1, 5, 6)

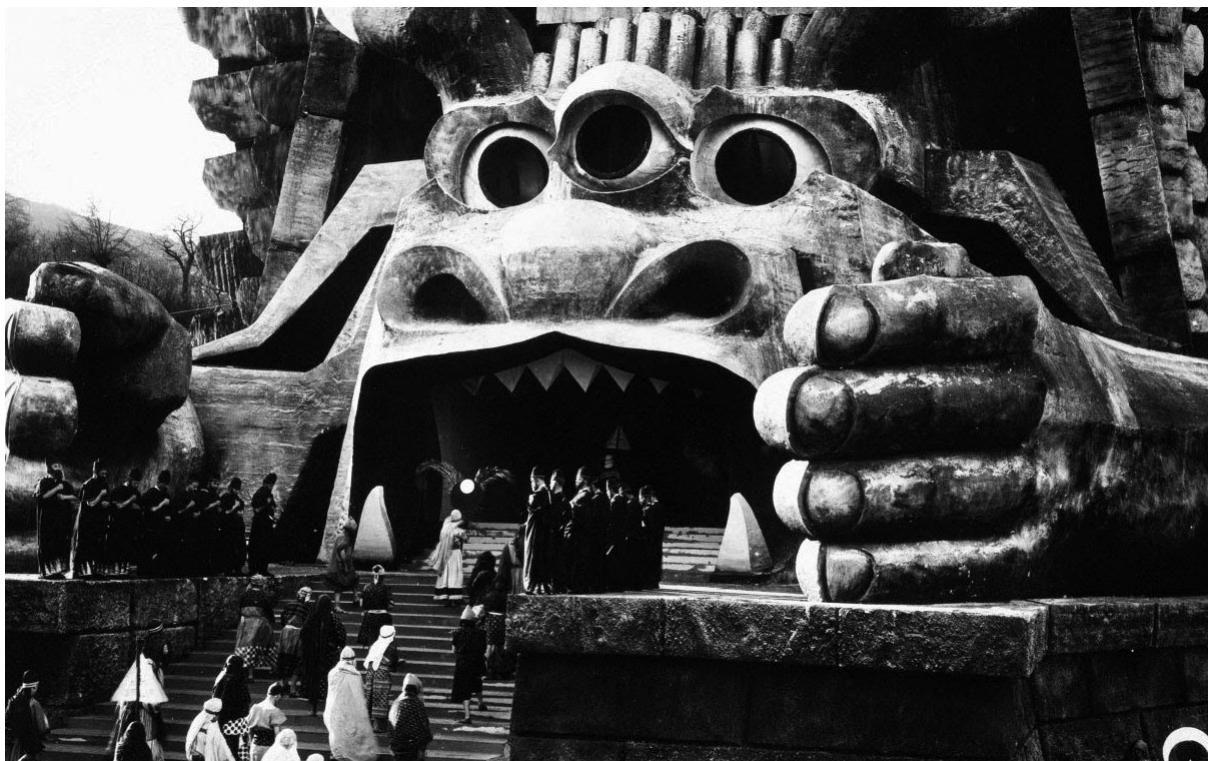
Ο ηθοποιός Max Linder.

1.2. Ιταλικός Νατουραλισμός

Στις 12 Μαρτίου 1896 έγινε η πρώτη προβολή από εκπαιδευμένους opérateur των Lumière και φυσικά ήταν απολύτως επιτυχής. Δέκα χρόνια αργότερα, δηλαδή το 1905, προβλήθηκε η πρώτη ιταλική ταινία με τίτλο «La presa di Roma», σκηνοθέτης της οποίας ήταν ο Filoteo Alberini. Έτσι, ξεκίνησε η πορεία του ιταλικού κινηματογράφου.

Οι πρώτες ταινίες ανήκαν στο ψευδο-ιστορικό έπος, το οποίο αντλούσε τη θεματολογία του από την ένδοξη αρχαία Ρώμη. Μία από τις σημαντικότερες ταινίες αυτού του είδους, που έκανε ακόμη και τους Γάλλους να στρέψουν τα μάτια τους στον ιταλικό κινηματογράφο ήταν «La caduta di Troia» (1910) την οποία σκηνοθέτησε ο Giovanni Pastrone.

Ο ίδιος, σκηνοθέτησε και την ταινία - σταθμό αυτού του ρεύματος «Cabiria» (1914) την οποία δούλεψε δύο χρόνια. Η ταινία αυτή θεωρείται αξεπέραστη για την εποχή της, εξαιτίας των πολλών καινοτομιών. Ο Pastrone, κατάφερε να έχει τους καλύτερους συνεργάτες σε όλους του τομείς. Επίσης χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά τεχνητό φως στα εσωτερικά γυρίσματα, έχτισε μία ολόκληρη αρχαία πόλη για τα σκηνικά της ταινίας, και χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά αυτό που σήμερα ονομάζουμε travelling ή αλλιώς dollying δηλαδή η κίνηση της κάμερας για να πλησιάσει ή να απομακρυνθεί από το θέμα. Τέλος, το maquillage της ταινίας ελαχιστοποιήθηκε ώστε να προσδίδει φυσικότητα στους ηθοποιούς και στις ερμηνείες τους.

Στιγμιότυπο από την ταινία «Cabiria» (1914) του Giovanni Pastrone.

Ένα άλλο είδος ταινιών του ιταλικού κινηματογράφου, η Ιταλίδα “Diva”, ήρθε αμέσως μετά ως αποτέλεσμα κορεσμού προς τον πατριωτισμό της προηγούμενης εποχής. Οι Ιταλοί εξιδανίκευαν την γυναίκα και την ομορφιά της από τα αρχαία χρόνια και ο Ιταλικός κινηματογράφος ήταν ο πρώτος που ανέδειξε τις γυναίκες. Ο μύθος της Diva ξεκινά με το δράμα «Il fuoco» (1916) του Pastrone, με πρωταγωνίστρια την Pina Menichelli ντυμένη σαν “νυχτοπούλι”. Στις ταινίες αυτού του είδους πρωταγωνιστούν πανέμορφες γυναίκες με περιδέραια

Η Ιταλίδα “Diva” Pina Menichelli.

και ακριβά φορέματα οι οποίες μας δείχνουν τα πάθη τους συνήθως σε απίστευτες υποθέσεις. Μερικές διάσημες “Ντίβες” της εποχής, ήταν η Pina Menichelli, η Lyda Borelli, Maria Jacobini, Francesca Bertini.

Η Ιταλίδα “Diva”, αποτελεί την αρχική μορφή του όρου “Vamp” που θα συναντήσουμε στον αμερικάνικο κινηματογράφο και που ενσαρκώνεται από την Theda Bara. Οι πρωταγωνίστριες που προαναφέρθηκαν με τη βοήθεια έντονου maquillage στα μάτια και με λευκό δέρμα προκαλούσαν πόθο και ταυτόχρονα φόβο στο ανδρικό κοινό.

(1, 7)

1.3. Γερμανικός Εξπρεσιονισμός

Το τέλος του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου βρήκε την Γερμανία σε άθλια κατάσταση. Οι νεκροί ανέρχονταν σε εκατομμύρια και η ανεργία έπληττε τις λαϊκές μάζες. Σε αυτό το κοινωνικό πλαίσιο εμφανίστηκε το Ναζιστικό κόμμα και ο Adolf Hitler. Ο εξπρεσιονισμός εξέφρασε καλύτερα από κάθε άλλο καλλιτεχνικό ρεύμα αυτή την εξαθλίωση, την απογοήτευση και την απαισιοδοξία για ζωή που ένιωθε ο μέσος άνθρωπος.

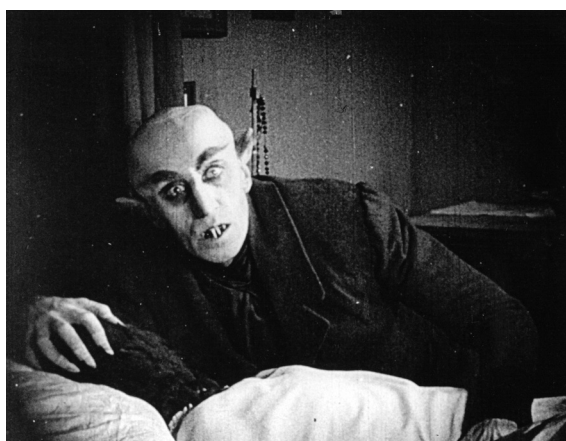
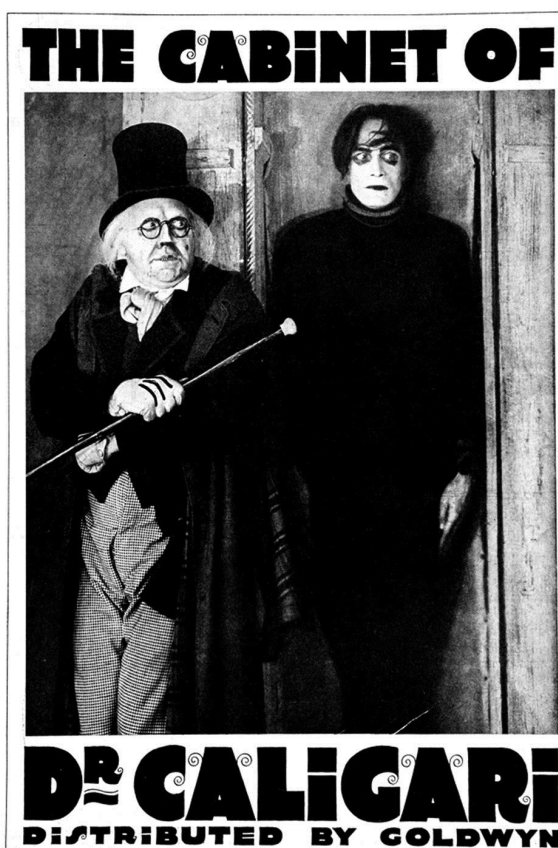
Το στυλ αυτό συμβολίζεται μέσω της νύχτας, με τις υπερβολικές αντιθέσεις του μαύρου - άσπρου, με φανταστικά και εξωπραγματικά στοιχεία. Το κύριο θέμα ήταν ο φόβος του θανάτου και του μεταφυσικού.

Χαρακτηριστική ταινία της εποχής και που καμμία άλλη μετέπειτα δεν ξέφυγε της επιρροής του ήταν το «Das Cabinet des Dr. Caligari» (1920) του Robert Wiene. Ο χαρακτήρας της ταινίας, ο Caligari, έγινε παγκόσμια γνωστός καθώς κατά τον Σαντούλ: «Ήταν ο πρώτος τραγικός τύπος που δημιουργήθηκε μόνο από τον κινηματογράφο».

Η ταινία αυτή έφτιαξε τα θεμέλια για την δημιουργία των ταινιών με φαντάσματα και τέρατα τόσο στον Ευρωπαϊκό όσο και στον Αμερικάνικο κινηματογράφο.

Ένα άλλο αριστούργημα αυτής της εποχής το «Nosferatu» (1922) είναι μία μελαγχολική ταινία που ακροβατεί ανάμεσα στον έρωτα και τον θάνατο. Ο βρικόλακας Nosferatu σκοτώνεται εσκεμμένα καθώς βγαίνει στο φως του ηλίου να θαυμάσει την ομορφιά της κοπέλας. Σκηνοθέτης της ταινίας είναι ο Friedrich Murnau.

Η μορφή του Nosferatu έχει χαρακτηριστεί ως αξεπέραστη και φυσικά το maquillage που έγινε παραμένει εικονικό και πολύ τρομακτικό καθώς αποτελεί ένα υβρίδιο νυχτερίδας / ανθρώπου. Το μεγάλο κεφάλι

Επάνω: Αφίσα της ταινίας «Das Cabinet des Dr. Caligari» (1920).

Κάτω: Ο Nosferatu.

και μάτια, τα έντονα φρύδια, οι μαύροι κύκλοι κάτω από τα μάτια, τα ψεύ-
τικα μυτερά αυτιά και μύτη, τα μακριά νύχια και τα δόντια που προεξέχουν
είναι χαρακτηριστικό παράδειγμα για το πως είναι ένας βρικόλακας.
(1, 8, 9)

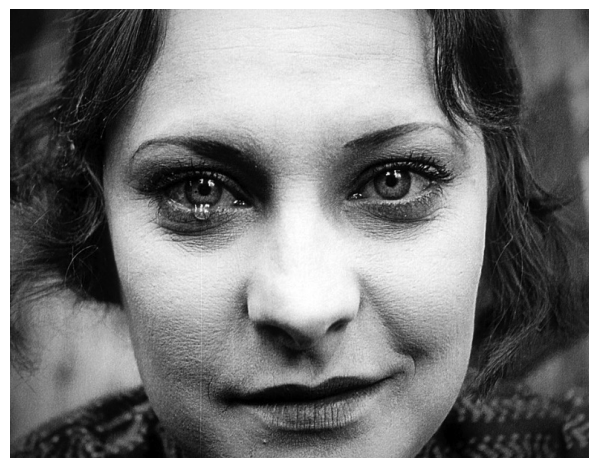
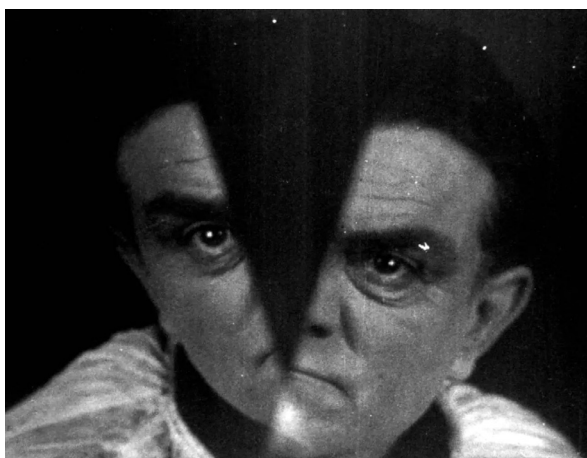

Χαρακτηριστική φωτογραφία του κόμη Orlok στην βωβή ταινία τρόμου «Nosferatu».

1.4. Γαλλικός Ιμπρεσιονισμός

Κατά τη διάρκεια του πρώτου παγκοσμίου πολέμου είχαν παιχτεί στη Γαλλία πολλές ταινίες από Αμερική, Σουηδία, Γερμανία φέρνοντας μία καινούργια πνοή στον κινηματογράφο. Γίνεται λοιπόν σαφές πως οι απαιτήσεις του κοινού αυξάνονται και πως κυριαρχεί μία νέα αντίληψη για τον κινηματογράφο. Εμφανίζονται λοιπόν καινούργιοι σκηνοθέτες που δημιουργούν των ήρωα των ταινιών τους από τον απλό άνθρωπο της διπλανής πόρτας αντλώντας πολλά στοιχεία από το γαλλικό νατουραλιστικό μυθιστόρημα. Κορυφαίοι εκφραστές αυτού του ρεύματος είναι ο Jacques Feyder (1885-1948), η Germaine Dulac (1882-1942) και ο Jean Epstein (1897-1953).

(1)

Επάνω: «Carnival in Flanders» (1935) του Jacques Feyder.
Κάτω αριστερά: «The Seashell and the Clergyman» (1928) της Germaine Dulac.
Κάτω Δεξιά: «The Faithful Heart» (1923).

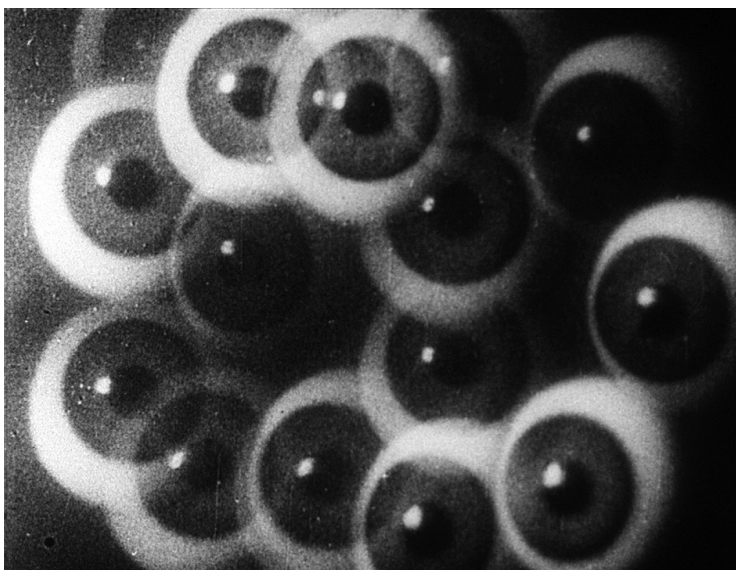
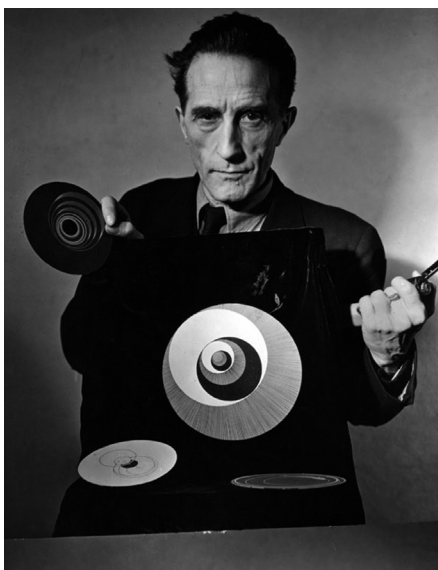
1.5. Ευρωπαϊκή Avant garde

Ο όρος Avant garde αρχικά ήταν στρατιωτικός όρος και σήμαινε εμπροσθοφυλακή, αλλά από τις αρχές του 20ού αιώνα η λέξη άρχισε να χρησιμοποιείται ως καλλιτεχνικός όρος οποιασδήποτε πρωτοποριακής ή πειραματικής ιδέας.

Ο αβαγκαρντισμός λοιπόν που είναι συνώνυμος όρος με τον μοντερνισμό είχε δύο επίκεντρα. Το πρώτο, που ήταν στο Βερολίνο της Γερμανίας επηρεάστηκε από τον γερμανικό εξπρεσσιονισμό και οδήγησε τον κινηματογράφο σε αυτό που οι Γάλλοι ονομάζουν “αφηρημένο κινηματογράφο”, ενώ στο Παρίσι, το δεύτερο επίκεντρο, επηρεάστηκαν από τα κινήματα της τέχνης εκείνης της εποχής δηλαδή του κυβισμού και του σουρεαλισμού.

1.5.1. Αφηρημένος κινηματογράφος

Ο αφηρημένος κινηματογράφος είναι ένα κίνημα λοιπόν που ξεκίνησε στην Γερμανία με κυριότερους εκπροσώπους τους: Hans Richter, Walter Ruttmann, Oskar Fischinger και τον Σουηδό Viking Eggeling. Κατά τον Richter, η κινηματογραφική οθόνη δεν είναι ένα παράθυρο μέσα από το οποίο βλέπεις μια ιστορία, αλλά ένα πλαίσιο, ένας καμβάς, όπου ο ζωγράφος τοποθετεί σχήματα και όγκους. Οι περισσότεροι σκηνοθέτες αυτού του κινήματος έφθαναν μέχρι και στην ολοκληρωτική αφαίρεση των στοιχείων που διατηρούσαν τη πλοκή και την αφήγηση. Στις ταινίες τους λοιπόν δεν υπάρχουν άνθρωποι, πόλεις κ.λ.π. αλλά βλέπουμε αφηρημένα σχήματα και αντικείμενα σε κίνηση.

Αριστερά: Ο Hans Richter.

Δεξιά: Στιγμιότυπο της μικρού μήκους ταινίας του «Filmstudie» (1926).

1.5.2. Σουρεαλιστικός κινηματογράφος

Ο Luis Buñuel (1900-1983), είναι ο πατέρας του σουρεαλιστικού κινηματογράφου με την ταινία του «Un Chien Andalou» (1929) σε συνεργασία με τον Salvador Dalí. Στην ταινία αυτή, υπάρχουν ανθρώπινες φιγούρες αλλά όχι κάποιος πρωταγωνιστής. Υπάρχουν σουρεαλιστικές εικόνες όπως το σχίσιμο του ματιού μιας κοπέλας και ένα νεκρό άλογο επάνω σε ένα πιάνο με ουρά.

(1,10,11)

Η σκηνή με το σχίσιμο του ματιού από την ταινία «Un Chien Andalou».

1.6. Αγγλικός Κινηματογράφος στη δεκαετία του '30

Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '30, ο αμερικάνικος κινηματογράφος κυριαρχεί και ακολουθεί ο γαλλικός. Επίσης τρεις ακόμη ευρωπαϊκές χώρες, η Ιταλία, η Γερμανία και η Αγγλία, έχουν ήδη αξιοσημείωτη κινηματογραφική παραγωγή ή οποία συνεχίζεται και κατά τη διάρκεια του δεύτερου παγκοσμίου πολέμου.

Στην Αγγλία, εξαιτίας του θρησκευτικού φανατισμού που απαγόρευσε την λειτουργία των κινηματογραφικών αιθουσών τις κυριακές, υπήρχε τε-

ράστια μείωση εισιτηρίων αφού η αργία της Κυριακής ενδείκνυται ιδιαίτερα για ψυχαγωγία. Το θέμα αυτό όμως λύθηκε το 1932 όταν και χτίστηκαν καινούργιες κινηματογραφικές αίθουσες.

Η Αγγλία εκείνη την εποχή αποτελούσε κέντρο συνάντησης πολλών κινηματογραφιστών απ' όλο τον κόσμο οι οποίοι είχαν ως τελικό προορισμό την Αμερική.

Ο σημαντικότερος σκηνοθέτης της Αγγλίας στην προπολεμική εποχή είναι ο Alfred Hitchcock (1899-1980).

Ξεκίνησε να δουλεύει στον κινηματογράφο σχεδιάζοντας τους τίτλους αρχής σε ταινίες και μετά από 2 χρόνια του δόθηκε η ευκαιρία να σκηνοθετήσει ο ίδιος. Κάποιες από τις ταινίες που γύρισε κατά τη διάρκεια της αγγλικής περιόδου της καριέρας του είναι το «Blackmail» (1929), το «The Man Who Knew Too Much» (1934), το «The 39 Steps» (1935), το «Sabotage» (1937) και το κλασσικό «The Lady Vanishes» (1938).

Επίσης είναι σημαντικό να αναφερθούν και οι Άγγλοι ηθοποιοί της εποχής αυτής καθώς αζαιτίας της θεατρικής παράδοσης της Αγγλίας οδήγησε στο να αναδυθούν στο προσκήνιο σπουδαίοι ηθοποιοί όπως ο Charles Laughton και ο Laurence Olivier λίγο αργότερα.

(1, 12, 13)

Επάνω: Ο Alfred Hitchcock.
Κάτω: Ο Laurence Olivier.

1.7. Ιταλικός Νεορεαλισμός

Αποτελεί ένα κίνημα που επηρέασε πάρα πολύ τις καλλιτεχνικές εξελίξεις και ήταν η βασική εναλλακτική πρόταση στον αμερικάνικο κινηματογράφο εκείνης της εποχής.

Η ακμή του κινήματος ήρθε το 1945 ως φυσικό επακόλουθο του δεύτερου παγκοσμίου πολέμου που έφερε την εξαθλίωση και την φτώχεια. Σε αντίθεση με τις ταινίες της προηγούμενης εποχής που ασχολούνταν με τη θεαματική υπερπαραγωγή και το φανταστικό, οι σκηνοθέτες αυτής της εποχής εκφράζουν τη σκέψη για το κοινωνικό είναι και γίνεσθαι, τα κοινωνικά προβλήματα και τις αγωνίες του απλού ανθρώπου.

Το πρώτο χαρακτηριστικό του κινήματος είναι η απάρνηση των studio. Οι ταινίες γυρίζονται στον δρόμο, στα βομβαρδισμένα τοπία των πόλεων, και επομένως χρησιμοποιούσαν φυσικό φωτισμό ο οποίος έδινε έντονα contrast, προφανώς καθόλου decor και καθώς ήταν δύσκολο να απομονωθούν οι φυσικοί ήχοι, καθιερώθηκε η εκ των υστέρων εγγραφή των διαλόγων.

Επίσης, ένα άλλο χαρακτηριστικό είναι το ότι δεν χρησιμοποιούσαν επαγγελματίες ηθοποιούς αλλά ερασιτέχνες, ακόμη και περαστικούς κυρίως λόγω έλλειψης οικονομικών πόρων. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα την απελευθέρωση της δημιουργικής δύναμης στον λαό.

Τέλος η δομή της αφήγησης αυτής της εποχής έγινε απλούστερη, τα happy-end σχεδόν απορρίφθηκαν και υιοθετήθηκαν finale εξίσου τραγικά με την πραγματικότητα.

Οι βασικότεροι δημιουργοί του ιταλικού νεορεαλισμού είναι οι Luchino Visconti (1906-1976), ο Roberto Rossellini (1906-1977), και ο Vittorio de Sica (1902-1974).

Οι σημαντικότερες ταινίες της εποχής αυτής είναι:

- «Roma città aperta» (1945) Roberto Rossellini
- «Sciuscià» (1946) Vittorio de Sica
- «Païsa» (1946) Roberto Rossellini
- «Ladri di biciclette» (1948) Vittorio de Sica
- «La terra trema» (1948) Luchino Visconti
- «Miracolo a Milano» (1951) Vittorio de Sica

(1)

Επάνω: Στιγμιότυπο από την ταινία «Roma città aperta».
Κάτω: Στιγμιότυπο από την ταινία «Ladri di biciclette».

1.8. Νέες Τάσεις στον Αγγλικό κινηματογράφο

Στη δεκαετία του '30, οι αγγλικές ταινίες ήταν γεμάτες με το ιδιαίτερο φλεγματικό χιούμορ αλλά έμοιαζαν πιο πολύ με κινηματογραφημένο θέατρο παρά με κινηματογραφική κωμωδία. Μετά τα χρόνια του πολέμου όμως έγινε φανερό πως οι Άγγλοι θεατές είχαν την ανάγκη της κωμωδίας και η μεγαλύτερη διαφορά σε σχέση με τις ταινίες που γυρίζονταν πριν τον πόλεμο, ήταν το ότι περιορίσαν τα γυρίσματα στο studio όποτε και οι ταινίες απέκτησαν μια πιο ρεαλιστική χροιά αφού δεν υπήρχε decor αλλά το φυσικό περιβάλλον των πόλεων.

Η αγγλική σχολή κωμωδίας λοιπόν καταγράφει τις αλλαγές του πολέμου, χρησιμοποιεί ως ήρωες μικροαπατεώνες που κάνουν ληστείες ή κομπίνες. Χρησιμοποιούσαν μαύρο humor, μια δόση απαισιοδοξίας και σαρκασμού που ήταν φυσικό και επόμενο εξαιτίας των καταστροφών του πολέμου. Χαρακτηριστικές ταινίες της αγγλικής σχολής κωμωδίας είναι «Passport to Pimlico» (1948) του Henry Cornelius, «Whiskey Galore!» (1949) και «The Man in the White Suit» (1951) του Alexander Mackendrick, «The lavender hill mob» (1951) του Charles Crichton, «Kind Hearts and Coronets» (1949) του Robert Hamer.

Φυσικά σ'αυτές τις κωμωδίες ξεχωρίζουν και τρεις σπουδαίοι ηθοποιοί που άφησαν ιστορία στον παγκόσμιο κινηματογράφο: ο David Niven, ο Alec Guinness και ο Peter Sellers.

Από αριστερά προς τα δεξιά: David Niven, Alec Guinness, Peter Sellers.

Την ίδια εποχή εμφανίζεται και ο σημαντικότερος Άγγλος σκηνοθέτης, ο David Lean (1908-1991). Κάποιες από τις ταινίες της πρώιμης περιόδου του είναι το «Brief Encounter» (1945), τα έργα του Charles Dickens «Great Expectations» (1946) και «Oliver Twist» (1948) καθώς και το

«Summertime» (1955) με την Katharine Hepburn. Η πρώτη μεγάλη ταινία του είναι το «The Bridge on the River Kwai» (1957) στην οποία διαφαίνεται ο παραλογισμός του πολέμου.

1.8.1. Το φανταστικό (σχολή της Hammer)

Ταυτόχρονα με την κωμωδία, στην Αγγλία, αναπτύσσεται το είδος του φανταστικού και βασικός πρεσβευτής αυτού του είδους είναι ο Terence Fisher (1904-1980). Οι ταινίες του χαρακτηρίζονται από ένα κράμα μυθοπλασίας, τρόμου και ερωτισμού. Επίσης, χαρακτηριστικό του ύφους των ταινιών του ήταν ο τρόπος που χρησιμοποιούσε το χρώμα. Δημιουργεί μία νοσηρή ατμόσφαιρα με τα χρώματα του σατανισμού (πορφυρό, άσπρο, μαύρο, γκρενά) και ανησυχία στον θεατή. Ταινίες του που ξεχωρίζουν είναι «Horror of Dracula» (1958) και «Dracula: Prince of Darkness» (1966), «The Curse of Frankenstein» (1958) και «The Curse of the Werewolf» (1961). Οι ταινίες της σχολής Hammer ήταν κυρίως χαμηλού προϋπολογισμού άλλα με πέραση στο κοινό.

Ο Philip Leaky ήταν ο δημιουργός των εφέ αφού έγινε μέλος στην σχολή της Hammer το 1947.
(1,14, 15, 16, 17)

Αριστερά: Ο Peter Cushing και ο makeup artist Philip Leaky.
Δεξιά πάνω: Ο Frankenstein. Δεξιά κάτω: Ο Christopher Lee ως Dracula.

1.9. Οι επίγονοι του ιταλικού νεορεαλισμού

Στα μεταπολεμικά χρόνια, την δεκαετία του '50, ο ιταλικός κινηματογράφος βρισκόταν στη μέγιστη ακμή του. Φυσικά, στοιχεία που αντιπροσώπευαν τον νεορεαλισμό όπως οι άσημοι πρωταγωνιστές, τα γυρίσματα στους δρόμους και τα φτηνά κοστολόγια είχαν εξαφανιστεί αλλά είχαν μείνει άλλα χαρακτηριστικά όπως η αυθεντικότητα των ηρώων, η αμεσότητα και η κοινωνική χροιά της ταινίας. Οι δύο σημαντικότεροι σκηνοθέτες της εποχής αυτής είναι ο Michelangelo Antonioni και ο Federico Fellini.

Ο Fellini, έφερε στον κινηματογράφο το αίσθημα της εύθυμης μελαγχολίας του σίρκου. Κάποιες από τις ταινίες του είναι: «La strada» (1954), «I Vitelloni» (1953) και «La dolce Vita» (1960).
(1, 18, 19, 20)

Στιγμιότυπα από την ταινία «La strada».

1.10. Η γαλλική Nouvelle Vague

Η γαλλική Nouvelle Vague (νέο κύμα) αποτελεί την πρώτη ολοκληρωμένη έκφραση των νέων απόψεων στον κινηματογράφο. Στις αρχές της δεκαετίας του '60, δημιουργήθηκε η ανάγκη για κάτι καινούργιο που θα ξέφευγε από τα δεδομένα της εποχής δηλαδή την ιστορία με αρχή μέση και τέλος. Με άλλα λόγια, οι νέοι κινηματογραφιστές κινούνται ενάντια στον μέχρι τότε τρόπο κινηματογράφησης και αναζητούν νέους τρόπους δημιουργίας. Επικρατεί μία τεράστια ποικιλομορφία στη θεματολογία των ταινιών αυτής της εποχής καθ' ότι υπάρχουν ριζικές αλλαγές σε πολιτικό αλλά και πολιτιστικό επίπεδο.

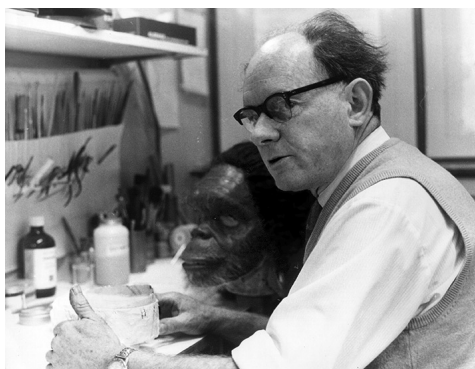
Οι μεγαλύτεροι εκφραστές αυτού του κινήματος είναι ο Jean-Luc Godard (1930 -), ο François Truffaut (1932 - 1984) και ο Alain Resnais (1922 - 2014).
(1, 21, 22, 23)

Επάνω: Η Anna Karina στην ταινία «Pierrot le Fou» (1965) του Jean-Luc Godard.
Κάτω: Η προετοιμασία του Jean-Paul Belmondo στην ίδια ταινία.

1.11. Ο κλασικός αγγλικός κινηματογράφος

Ο αγγλικός κινηματογράφος κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '60, συνέχισε να ακολουθεί τα χνάρια του αμερικάνικου κινηματογράφου. Πλέον γίνονταν συμπαραγωγές των κεφαλαιούχων με αποτέλεσμα να μην είναι απόλυτα ξεκάθαρη η εθνικότητα της κάθε ταινίας.

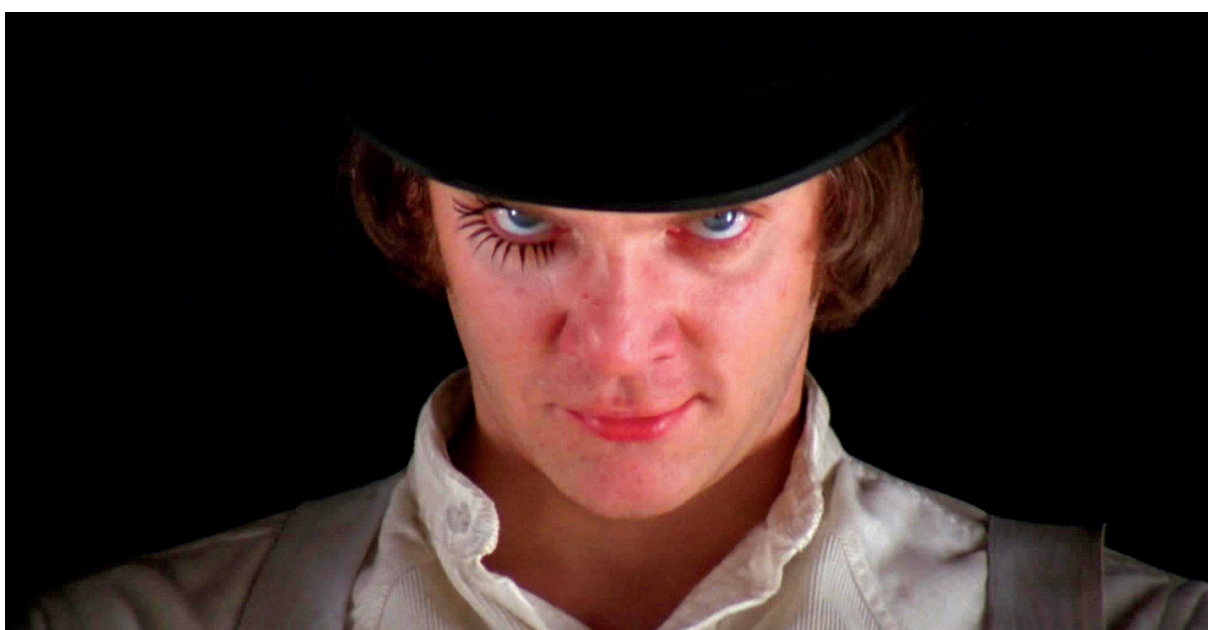

Οι σημαντικότεροι σκηνοθέτες της εποχής εκείνης στην Αγγλία, είναι ο Stanley Kubrick (1928 - 1999) με τα «2001: A Space Odyssey» (1968), «A Clockwork Orange» (1971) κ.ά. και ο David Lean (1908 - 1991) με τα «Lawrence of Arabia» (1962), «Doctor Zhivago» (1965) κ.ά..

Ο Stewart Freeborn δημιουργεί τους γορίλες για την ταινία «2001: A Space Odyssey».

Αξίζει να αναφερθεί η δουλειά του makeur - artist Stuart Freeborn στην ταινία «2001: A Space Odyssey» του Stanley Kubrick. Ο Freeborn κατόρθωσε να δώσει μία ρεαλιστική εικόνα στους γορίλες της ταινίας χωρίς την χρήση κουστουμιών αλλά με χρήση αφρώδους latex με το οποίο δημιούργησε προσθετικά κομμάτια για τα πρόσωπα των ηθοποιών τα οποία επέτρεπαν τις κινήσεις του προσώπου και κυρίως του στόματος και της γλώσσας. Επιπλέον, δημιούργησε ένα εξαιρετικό maquillage μεγάλης ηλικίας πάλι με τη χρήση του latex.

Ο Malcolm McDowell στην ταινία «A Clockwork Orange» του Stanley Kubrick.

1.11.1. Οι ταινίες James Bond

Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '60, δημιουργήθηκε ένα νέο είδος περιπέτειας που σχετιζόταν με την κατασκοπία. Ο James Bond, ο οποίος ήταν δημιούργημα του συγγραφέα Ian Fleming, εξελίχθηκε στον πιο επιτυχημένο κινηματογραφικό ήρωα περιπετειών. Οι ταινίες James Bond χαρακτηρίζονται από τα εντυπωσιακά για την εποχή, οπτικά effect, τις πανέμορφες γυναίκες σε δεύτερους ρόλους, τα καινοτόμα όπλα που χρησιμοποιούσε ο πράκτορας και τα εξωτικά μέρη στα οποία γίνονταν τα γυρίσματα.

Οι ηθοποιοί που έπαιξαν τον ρόλο του James Bond ήταν φυσικά ο Sean Connery από το 1962 έως το 1983 ο οποίος έχει ταυτιστεί με αυτόν τον ρόλο στα μάτια των θεατών, ο George Lazenby, ο Roger Moore, ο Timothy Dalton, ο Pierce Brosnan και τέλος ο Daniel Craig.

(1, 24,25, 26, 27, 28)

O Sean Connery ως James Bond.

1.12. Νέος Γερμανικός κινηματογράφος

Εκφραστές αυτής της εποχής, δηλαδή της μεταπολεμικής εποχής στη Γερμανία, ήταν ο Wim Wenders (1945 -) που αποδείχθηκε και ο πιο επιτυχημένος, ο Rainer Werner Fassbinder (1945 - 1982) και ο Werner Herzog (1942 -).

(1)

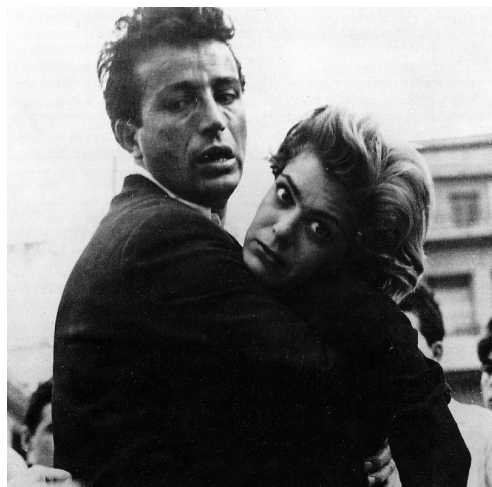

Επάνω: «Paris, Texas» (1984) του Wim Wenders.
Κάτω: «Aguirre, the Wrath of God» (1972) του Werner Herzog.

1.13. Νέος Ελληνικός κινηματογράφος (ΝΕΚ)

Ο νέος ελληνικός κινηματογράφος καλύπτει το χρονικό διάστημα από το 1966 έως το 1981 και αναφέρεται σε νέους κινηματογραφιστές στην Ελλάδα και ανεξάρτητες παραγωγές. Οι ταινίες του ΝΕΚ, δεν είχαν κάποιο συγκεκριμένο ύφος καθώς παρατηρείται ποικιλία στη θεματολογία των ταινιών. Τα βασικότερα χαρακτηριστικά αυτών των ταινιών ήταν η απουσία καινοτομιών καθώς και η μειωμένη πρωτοτυπία σε όλους τους τομείς της παραγωγής.

Κατά την μετάβαση από τον παλιό κινηματογράφο στον νέο, υπήρχαν φυσικά και κάποιοι σκηνοθέτες που ξεχώρισαν μέσα στη γενικότερη μετριότητα στις δεκαετίες του '50 και του '60 όπως ο Νίκος Κούνδουρος (1926 -) με τα «Μαγική Πόλις» (1954) και «Ο δράκος» (1956), ο Γιώργος Τζαβέλλας (1916 - 1976) με τα «Τα χειροκροτήματα» (1944), «Ο μεθύστακας» (1950) και «Κάλπικη λίρα» (1955) καθώς και ο Μιχάλης Κακογιάννης (1922 - 2011) κυρίως με την ταινία «Στέλλα» (1955) με την οποία έφερε στο προσκήνιο την Μελίνα Μερκούρη όπως και τη μουσική του Μάνου Χατζιδάκι.

Η Μελίνα Μερκούρη και ο Γιώργος Φούντας στην ταινία «Στέλλα».

Στα χρόνια του ΝΕΚ, οι ταινίες μυθοπλασίας είναι οι πιο σημαντικές, ειδικά στα χρόνια της δικτατορίας. Κύριος εκπρόσωπος ήταν ο Θόδωρος Αγγελόπουλος (1935 -1912) του οποίου οι ταινίες χαρακτηρίζονται από μεγάλα σε διάρκεια πλάνα κυρίως τοπίων, πολλά πισογυρίσματα στον χρόνο και συνήθως το γύρισμα γινόταν σε βροχερές και χειμωνιάτικες ημέρες. Η πρώτη του ταινία ήταν η «Αναπαράσταση» (1970) και ακολούθησαν και άλλες διεθνώς αναγνωρισμένες όπως η τριλογία με θεματολογία την ιστορία της Ελλάδας από το 1930 έως το 1970 που περιελάμβανε το «Μέρες του '36» (1972), «Ο Θίασος» (1975) και «Οι κυνηγοί» (1977).
(1, 29, 30)

«Ο Θίασος» του Θόδωρου Αγγελόπουλου.

1.14. Ιταλική παρακμή

Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '70, ξεκινά μια γενικότερη παρακμή σε όλους τους τομείς στην Ιταλία κύριως λόγω πολιτικών συγκυριών κάτι όμως που δεν παρατηρείται αμέσως στον ιταλικό κινηματογράφο. Οι σκηνοθέτες των προηγούμενων ετών όπως ο Fellini και ο Antonioni, συνεχίζουν να δημιουργούν ταινίες και οι νεότεροι, Pier Paolo Pasolini (1922 - 1975) και Bernardo Bertolucci (1940 -) βρίσκονται στην ακμή της πορείας τους.

Ο Fellini λοιπόν, γυρίζει το 1970 την ταινία «I clowns» καθώς και το «Amacord» (1974) η οποία αποτελεί την πιο γνωστή ταινία του.

Την ίδια εποχή, ο Bertolucci ο οποίος ξεκίνησε ως βοηθός του Pasolini, περνά στην πιο δυναμική φάση της καριέρας του. Σημαντικότερες ταινίες του είναι «Strategia del ragno» (1970), «L'inchiesta» (1971) καθώς και «Ultimo tango a Parigi» (1972).
(1, 31, 32, 33)

Επάνω: Στιγμιότυπο από την ταινία «I clowns».
Κάτω αριστερά: «Amarcord». Κάτω δεξιά: «Ultimo tango a Parigi».

1.15. Νέος ρεαλισμός στον Αγγλικό κινηματογράφο

Ταυτόχρονα στην Αγγλία, οι περισσότεροι σκηνοθέτες είχαν μετακινηθεί στο Hollywood κύριως λόγω της τηλεόρασης η οποία έχει κατακλύσει τα σπίτια των ανθρώπων. Παρ'όλα αυτά, μεγάλα κανάλια (BBC, Channel 4) μετά το 1979 άρχισαν να διευθύνουν την παραγωγή ταινιών οπότε και παρατηρείται ξανά δημιουργία αγγλικού κινηματογράφου.

Μιας και πλέον η νεολαία είναι αυτή που παρακολουθούσε κινηματογράφο πολλοί σκηνοθέτες επικεντρώθηκαν στις ταινίες τους σε νεανικά θέματα ώστε να τους προσελκύσουν περεταιίρω. Επομένως, τα μουσικά είδη της Punk και της Rock που εκείνη την εποχή στην Αγγλία βρίσκονται στην ακμή τους, αποτελούν την κύρια θεματολογία των ταινιών της εποχής καθώς και ο κόσμος των ναρκωτικών και της υποκοουλτούρας.

Εξώφυλλο της ταινίας «Quadrophenia».

μία εξαιρετικά ωμή ταινία που περιγράφει τη ζωή μιας παρέας ανέργων τοξικομανών.

Χαρακτηριστικές ταινίες που αντικατοπτρίζουν ακριβώς αυτήν την τάση είναι το «The Wall» (1982) του Alan Parker (1944 -) με τους Pink Floyd και «Quadrophenia» (1979) του Franc Roddam (1946 -) το. Ως προς την άλλη πηγή έμπνευσης των νεανικών ταινιών, το «Trainspotting» (1996) του Danny Boyle (1956 -) είναι

Ο Ewan McGregor στην ταινία «Trainspotting» του Danny Boyle.

Φυσικά υπάρχουν και οι κλασσικές κοινωνικές ταινίες στον σύγχρονο αγγλικό κινηματογράφο και οι σκηνοθέτες που ασχολούνται με αυτό το είδος είναι ο Ken Loach (1936 -), ο Mike Leigh (1943 -), και ο Stephen Frears (1941 -).

Τέλος, η κλασσική αγγλική κωμωδία αναδύεται μέσα από έναν ήρωα που ονομάζεται “Mr. Bean” και τον υποδύεται ο Rowan Atkinson. Πρόκειται για έναν ύπουλο άγγλο μικροαστό, αλλά κατά βάθος συμπαθητικό. Ο Atkinson διαχειρίζεται εξαιρετικά τον ρόλο με τις μιμικές του ικανότητες, τον αυτοσχεδιασμό καθώς και τον εξαιρετικό έλεγχο των κινήσεών του. Χαρακτηριστική είναι η ταινία «Bean» (1997).

(1, 34, 35, 36)

Ο Rowan Atkinson ως Mr. Bean στην ταινία «Bean».

1.16. Ο σύγχρονος Ευρωπαϊκός κινηματογράφος

Σε γενική ανάλυση ο ευρωπαϊκός κινηματογράφος έχει μία βασική διαφορά σε σχέση με τον αμερικάνικο. Ο σκηνοθέτης, είναι και ο βασικός δημιουργός της ταινίας και είναι αυτός που δίνει το ύφος στις ταινίες. Αντίθετα, στον αμερικάνικο κινηματογράφο παρατηρείται υπερβολική χρήση οπτικών και σπέσιαλ effect ενώ η θεματολογία κινείται περισσότερο στη βία, στους serial killers και στο φανταστικό. Στην Ευρώπη λοιπόν, παρ' όλες τις επιμέρους διαφορές της κάθε χώρας ασχολούνται κινηματογραφικά με τα ίδια θέματα όπως είναι η διαφορετικότητα, ο τρόπος ζωής και ο ανθρωπισμός.

1.16.1. Ιταλία

Στην Ιταλία υπήρχε μία γενικότερη παρακμή στην παραγωγή ταινιών αλλά αξίζει να αναφερθεί ο Roberto Benigni (1952 -), ηθοποιός και σκηνοθέτης που εκπροσωπεί εξαιρετικά την ιταλική σάτιρα κι η πιο γνωστή ταινία του είναι το «La vita è bella» (1997).

Στιγμιότυπο από την ταινία «La vita è bella» του Roberto Benigni.

1.16.2. Γαλλία

Στην Γαλλία κυριαρχούν οι Jean-Jacques Beineix (1946 -), ο Luc Besson (1959 -) και οι Jean-Pierre Jeunet (1953 -), Marc Caro (1956 -).

Ο Luc Besson σκηνοθέτησε πολλές ταινίες μεταξύ των οποίων είναι: «Le cinquième élément» (1995), «La Femme Nikita» (1990), και το «Léon: The Professional» (1994).

*Επάνω: χαρακτηριστική σκηνή από την ταινία «Léon: The Professional».
Κάτω: Η Natalie Portman ως Mathilda στην ίδια ταινία.*

Η Audrey Tautou ως Amélie, στην ομώνυμη ταινία.

Το δίδυμο Jean-Pierre Jeunet και Marc Caro είχαν επίσης μία καλή πορεία και μία πολύ ιδιαίτερη κινηματογραφική ματιά. Σκηνοθέτησαν το «Delicatessen» (1991), το «La cité des enfants perdus» (1995) αλλά έγιναν ιδιαίτερα γνωστοί παγκόσμια για την

ταινία «Le fabuleux destin d'Amélie Poulain» (2001) με πρωταγωνίστρια την Audrey Tautou.

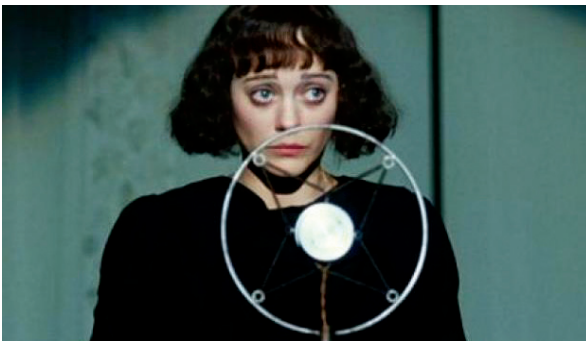
Μία καταπληκτική ταινία που αξίζει να αναφερθεί είναι το «La vie en rose» (2007) του Olivier Dahan (1967 -). Πρόκειται για μία βιογραφία της εικονικής γαλλίδας τραγουδίστριας Edith Piaf η οποία μεγάλωσε με την γιαγιά της σε έναν οίκο ανοχής και ανακαλύφθηκε στον δρόμο που τραγουδούσε ζητώντας χρήματα στα 19 της χρόνια. Παρ' όλη την επιτυχία της καριέρας της, η Edith Piaf είχε μια πάρα πολύ δύσκολη ζωή γεμάτη ταλαιπωρίες.

Τον ρόλο ενσαρκώνει η Marrison Cotillard η οποία κατόρθωσε μετά από εξαιρετική μελέτη να την υποδυθεί όσο γίνεται πιο πιστά. Για να το καταφέρει, ξύρισε τα μαλλιά της στην κορυφογραμμή αλλά και τα φρύδια της τα οποία μετά στο στάδιο του maquillage ζωγραφίζονταν. Φυσικά, το maquillage και τα effect που χρησιμοποιήθηκαν ήταν εξαιρετικά καθώς η Cotillard την υποδήθηκε από τα 19 της χρόνια μέχρι τα 47 της, όταν και πέθανε.

Όπως αναφέρει και η ίδια η Marrison Cotillard σε μια συνέντευξή της: «*Το maquillage ήταν πολύ σημαντικό, και μας πήρε χρόνια να βρούμε το σωστό άτομο για να το εφαρμόσει. Δοκιμάσαμε πολλούς. Μερικοί τα παράτησαν, άλλοι δεν ήταν οι σωστοί. Αλλά τελικά βρήκαμε έναν εξαιρετικό τύπο (Didier Lavergne) που ήταν τόσο τρελός όσο εμείς και πίστευε ότι μπορούσε να μεταμορφώσει μία 30χρονη γυναίκα στην μικροκαμωμένη Edith Piaf που έμοιαζε πολύ μεγαλύτερη από 47 όταν πέθανε.*»

Η διαδικασία της εφαρμογής των προσθετικών διαρκούσε 3-5 ώρες κάθε φορά ανάλογα το στάδιο της ταινίας, δηλαδή την ηλικία που θα έπρεπε να ενσαρκώνει. Ο Didier Lavergne χρησιμοποίησε το latex για την κατασκευή των προσθετικών και ακρυλικά χρώματα.

Επίσης, προς το τέλος της ζωής της Edith Piaf, χρησιμοποιήθηκε φαλάκρα από latex στην οποία προστέθηκαν λίγα πορτοκαλί μαλλιά. (1, 37, 38, 39, 40, 41)

Η “μεταμόρφωση” της Marrison Cotillard ως Edith Piaf (ξυρισμένα μαλλιά, εφαρμογή μάσκας από latex) και στιγμιότυπα από την ταινία «La vie en rose». Επάνω αριστερά η ίδια η Edith Piaf.

Αμερικάνικος Κινηματογράφος

2.1. Η ίδρυση του Hollywood

Όπως έχει αναφερθεί, η εξέλιξη του κινηματογράφου στην Ευρώπη και ειδικά στην Γαλλία, τα πρώτα χρόνια, εξελισσόταν με γοργά βήματα. Δεν συνέβαινε όμως το ίδιο και στην Αμερική. Υπήρχε ένα έντονο ανταγωνιστικό περιβάλλον το οποίο δυσχέραινε την παραγωγή ταινιών.

Το 1908, ο William Selling, βρέθηκε στα προάστια του Los Angeles με σκοπό να γυρίσει μία ταινία και έστησε ένα πρόχειρο studio το οποίο ονόμασε Hollywood.

Στα επόμενα 4 χρόνια, κατέφτασαν κι άλλοι παραγωγοί καθώς εξαιτίας της συνεχούς ηλιοφάνειας, της φτηνής γης και του χαμηλού κόστους του εργατικού δυναμικού αποτελούσε ιδανικό μέρος για την παραγωγή ταινιών.

Το 1912 καταφτάνουν και άλλοι δύο σπουδαίοι κινηματογραφιστές, ο Thomas Ince και ο Mac Sennett και οι τρεις μαζί στη συνέχεια, θα ιδρύσουν την εταιρία παραγωγής Triangle που θα αποτελέσει σταθμό στην πορεία του αμερικάνικου κινηματογράφου.

Καθ' όλη την διάρκεια της δεκαετίας του '20, είναι σαφής η κυριαρχία του Hollywood σε όλο τον παγκόσμιο κινηματογράφο.

Ο ερχομός του ήχου αποτέλεσε επανάσταση στην κινηματογραφική βιομηχανία. Τον πρώτο καιρό υπήρχαν πολλοί κινηματογραφιστές που θεωρούσαν πως ο ήχος θα μετέτρεπε τον κινηματογράφο σε θέατρο. Γρήγορα όμως φάνηκε πως ο ήχος θα βελτίωνε σημαντικά τις ταινίες και θα βοηθούσε πάρα πολύ στην αφήγηση. Μία από τις καινοτομίες που γεννήθηκαν με τον ερχομό του ήχου, ήταν και η δημιουργία των ειδών στον κινηματογράφο κατά την διάρκεια της «χρυσής εποχής» την δεκαετία του '30. Φυσικά, καταλυτικό ρόλο έπαιξαν και οι κοινωνικές συνθήκες της εποχής και κυρίως οι κάτωθι παράγοντες: το οικονομικό κραχ του 1929 που οδήγησε σε οικονομική κρίση, ο Κώδικας Hays ο οποίος περιελάμβανε μία σειρά από απαγορεύσεις στις ομιλούσες ταινίες και φυσικά η ποτοαπαγόρευση που έστρεφε όλο τον αμερικανικό λαό στην παρανομία και στην επαφή τους με gangster που είχαν τον έλεγχο του παράνομου εμπορίου αλκοολούχων ποτών. Φυσικό και επόμενο λοιπόν ήταν να δημιουργηθούν νέα είδη στον κινηματογράφο όπως η γκανγκστερική και η αστυνομική ταινία, το φανταστικό κ.ά..

(1)

2.2. Η Αμερικανίδα “Vamp”

Η “Vamp”, αποτελούσε ουσιαστικά ένα αντίγραφο της Ιταλίδας “Diva” εκείνης της εποχής. Ο όρος αυτός αποδίδει κυρίως το ρόλο της Theda Bara στην ταινία «Cleopatra» (1917) του J. Gordon Edwards αλλά την ακολούθησε και στους υπόλοιπους ρόλους της καριέρας της. Από το 1915 έως το 1919, έπαιξε σε 40 ταινίες ρόλους όπως την Cleopatra, τη Σαλώμη και την Carmen. Ακόμη και το καλλιτεχνικό της όνομα Theda Bara, αποτελεί αναγραμματισμό της φράσης: “Arab Death”.

Η Theda Bara (Theodosia Goodman) λοιπόν στις ταινίες της, παρουσιαζόταν με έντονο maquillage, πολύ χλωμή και με σύμβολα θανάτου στο σώμα της (πεντάλφα, μαύρα μαργαριτάρια κ.ά.). Όπως και την Ιταλίδα “Diva” οι άντρες θεατές αντιμετώπιζαν την Theda Bara με φόβο και δέος αλλά ταυτόχρονα και πάθος.

(1, 46, 47, 48)

Η Theda Bara στην ταινία «Cleopatra».

2.3. Ο Charlot

Ο Charlot.

Ο Charlot που ενσαρκώθηκε από τον ηθοποιό Charlie Chaplin, αποτελεί τον διασημότερο ηθοποιό όχι μόνο στο Hollywood και στην Αμερική αλλά και σε ολόκληρο τον κόσμο στη περίοδο του πολέμου.

Ο Charlie Chaplin, γεννήθηκε σε μια φτωχογειτονιά του Λονδίνου το 1889. Πέρασε άθλια παιδικά χρόνια, κοντά στη μητέρα του η οποία εργαζόταν ως χορεύτρια σε περιπλανώμενους θιάσους και ο ίδιος έμαθε να κάνει ακροβατικά και μιμήσεις. Τελικά εγκατέλειψε το Λονδίνο και έφυγε στην Αμερική για να αναζητήσει την τύχη του. Εκεί, τον ανακάλυψε ο Mac Sennett και ύστερα από

κάποιες κακουχίες, κατάφερε το 1914 να γυρίσει την πρώτη του ταινία.

Η ενδυμασία του, κοινή σχεδόν σε όλες τις ταινίες, ήταν το φαρδύ παντελόνι, ένα μικρό καπέλο, τεράστια παπούτσια και ένα μικρό μουστάκι. Επίσης τα φρύδια και τα μάτια του σχεδιάζονταν με μαύρο μολύβι για να δοθεί έμφαση.

Στιγμιότυπο από την ταινία «The Great Dictator» (1940).

Το στοιχείο που έκανε τον Charlot να ξεχωρίσει ήταν η μίξη της κωμωδίας με το δράμα.

Οι ταινίες του Charlie Chaplin συγκαταλέγονται στο νέο κωμικό είδος του αμερικάνικου κινηματογράφου που εγκαινιάστηκε και ονομάστηκε 'Αμερικάνικο burlesque' και σημαίνει αστείο.

Άλλοι σημαντικοί κωμικοί της εποχής του burlesque ήταν ο Buster Keaton (1896-1966), ο Harold Lloyd (1893-1971) και ο Harry Langdon (1884-1944).

(1, 49)

Ο ηθοποιός Buster Keaton.

2.4. Το Χρώμα στον Αμερικάνικο Κινηματογράφο

Η πρώτη έγχρωμη ταινία ήταν το «Gone with the Wind» (1939) του Victor Fleming, η οποία αποτελεί μεταφορά του μυθιστορήματος της Margaret Mitchell και πρόκειται για μία από τις μεγαλύτερες επιτυχίες του κινηματογράφου σε εισπράξεις. Η ταινία πραγματεύεται μία κλασική ιστορία αγάπης και μίσους σύμφωνα με την οποία η ηρωίδα (Scarlett O' Hara) προσπαθεί να βρει την αγάπη στα χρόνια του εμφυλίου.

Ιδιαίτερη σημασία έχει, πως ο ρόλος της ηρωίδας δεν δόθηκε στις πιο διάσημες πρωταγωνίστριες της εποχής αλλά στην ανερχόμενη τότε Vivien Leigh.

Ο Monty Westmore, ήταν ο key makeup artist της ταινίας. Φυσικά, έκανε εντατική έρευνα πριν από τον σχεδιασμό του maquillage καθώς οι απαιτήσεις ήταν πολλές: υπήρχαν πολλοί κομπάρσοι που χρειάζονταν maquillage, οι πρωταγωνιστές έπρεπε ταυτόχρονα να μοιάζουν με αστέρες αλλά να φαίνονται και φυσικοί. Τέλος, είχε να αντιμετωπίσει το πρόβλημα για τότε πρόβλημα: το maquillage σε έγχρωμη ταινία καθώς το χρώμα του κουστουμιού του ενός ηθοποιού έκανε αντανάκλαση στο πρόσωπο του άλλου ηθοποιού. Ο Westmore όμως, κατόρθωσε να ξεπεράσει αυτά τα προβλήματα σε συνεργασία με τον ενδυματολόγο.

Η Vivien Leigh ως Scarlett O'Hara στην ταινία «Gone with the wind».

Μία άλλη σημαντική ταινία της εποχής είναι το «The wizard of Oz» (1939) του Victor Fleming. Πρόκειται για μία ταινία φαντασίας που βασίζεται στο παιδικό μυθιστόρημα του L. Frank Baum. Στην ταινία αυτή, χρησιμοποιήθηκαν υλικά και τεχνικές, ως προς το maquillage, καινοτόμα. Ο Jack Dawn ήταν αυτός που δημιούργησε τους χαρακτήρες και χρησιμοποίησε για πρώτη φορά το αφρώδες latex για να δημιουργήσει μάσκες ή και μικρότερα κομμάτια. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να μην χάνονται οι εκφράσεις των ηθοποιών καθώς το υλικό αυτό είναι ιδιαίτερα ελαφρύ και επιτρέπει τις κινήσεις των μυών του προσώπου.

(50, 51, 52, 53)

Οι ήρωες της ταινίας «The wizard of Oz».

2.5. Η Αμερική στα Χρόνια του Πολέμου

Το 1940 ξεκίνησε ο πόλεμος στον Ευρωπαϊκό χώρο, όπου επηρέασε την Αμερική με τη στρατιωτική εμπλοκή της. Παρά τις συνθήκες πολέμου, η βιομηχανία του Hollywood δεν σταμάτησε την παραγωγή της αλλά αντίθετα συνέχισε να παράγει ταινίες, προσαρμοζόμενη πλέον στα νέα δεδομένα. Οι ταινίες αυτές χρησιμοποιήθηκαν ως μέσο για την ενίσχυση της πολεμικής προσπάθειας καθώς και διατήρησης της εθνικής ενότητας. Η κινηματογραφική βιομηχανία στράφηκε στην εικόνα του πολέμου, καταγράφοντας κάθε πλευρά του.

Πρώτος βασικός τομέας με τον οποίο ασχολήθηκαν πολλοί σκηνοθέτες του Hollywood ήταν το πολεμικό documentary. Πρωτοπόρος ήταν

Επάνω: Ο Humphrey Bogart και η Ingrid Bergman στην ταινία «Casablanca».

Κάτω: «The Philadelphia Story».

ο Frank Capra (1897-1991), ο οποίος το 1942 δημιούργησε μια προπαγανδιστική σειρά documentary με τίτλο «Why we fight?». Σ' αυτό, περιγράφει τον λόγο που η Αμερική συμμετείχε στον πόλεμο αναλύοντας ταυτόχρονα τις πολεμικές εξελίξεις. Την ίδια περίοδο, το έργο του Frank ενίσχυσαν κι άλλοι σκηνοθέτες όπως ο Michael Curtiz (1886-1962) με την ταινία «Casablanca» (1942). Η ταινία αυτή εξελίσσεται σ' ένα καφέ της Casablanca, σημείο συνάντησης ανθρώπων κάθε κοινωνικού στρώματος οι οποίοι προσπαθούν να ξεφύγουν από τον πόλεμο της Ευρώπης, αποδρώντας στην ελεύθερη Αμερική. Εκεί ο ιδιοκτήτης

προσπαθεί να φυγαδεύσει την πρώην αγαπημένη του με τον Τσεχοσλοβάκο αντιστασιακό σύζυγό της. Ο τελευταίος τους αποχαιρετισμός αποτέλεσε μια ιδιαίτερη ρομαντική σκηνή που κατέστησε την ταινία ανάμεσα στις καλύτερες του Hollywood.

Ταυτόχρονα στη διάρκεια του πολέμου ακμάζει το φανταστικό με σημαντικό σκηνοθέτη τον Jacques Tourneur (1904-1977) που με το «Cat people» (1942) απογείωσε το συγκεκριμένο είδος. Όσον αφορά την κωμωδία που παρουσιάστηκε αρχές του 1940, φάνηκε σε δύο ιδιαίτερα σημαντικούς σκηνοθέτες, τον Cukor (1899-1983) με την ταινία « The Philadelphia Story » και τον Capra με την ταινία «Lost horizon» (1937).
(1, 54, 55)

Στιγμιότυπο από την ταινία «Cat people».

2.6. Film Noir

Στην περίοδο του Β' Παγκοσμίου πολέμου (1940-1950) παρουσιάστηκε στο Hollywood ένα νέο είδος κινηματογράφου, γνωστό ως "Film Noir". Πρόκειται για ταινίες με αστυνομικό περιεχόμενο που επηρεάστηκαν από τον γερμανικό εξπρεσιονισμό. Η θεματολογία τους αφορά τη δολοφονία, το έγκλημα, την απιστία, τη ζήλια, την προδοσία. Εκτός από την ιδιαίτερη θεματολογία, το είδος αυτό έχει και ορισμένα τεχνικά γνωρίσματα.

Συγκεκριμένα, η εικόνα είναι συνήθως ασπρόμαυρη με επιβλητικό σκοτεινό φωτισμό και έντονες φωτοσκιάσεις. Μια film noir ταινία έχει ως σκηνικό σκοτεινά ερημικά στενά, νυχτερινά κέντρα, εργοστάσια κ.α. Επίσης, η σημασία του ήχου παίζει σημαντικό ρόλο. Βραχνές φωνές στα τηλέφωνα, ήχος γυναικείων τακουριών, πυροβολισμοί κ.α. είναι ήχοι που δίνουν ένα πιο επιβλητικό αποτέλεσμα σε συνάρτηση με την εικόνα. Όσον αφορά στην αφήγηση, κύριο γνώρισμά της είναι τα flashback (αναδρομές στο παρελθόν), όπου οι ήρωες εξιστορούν περασμένα γεγονότα. Σημαντικοί, παράλληλα, είναι και οι πρωταγωνιστές του είδους αυτού. Πρώτος βασικός ρόλος είναι αυτός του detective, ο οποίος εκτυλίσσει την πλοκή με τις καθοριστικές αποκαλύψεις του και συνεισφέρει στα μέγιστα για το ανθρώπινο δίκαιο. Ο επόμενος βασικός ρόλος αφορά στην "καταστρεπτική γυναίκα" (femme fatale) η οποία χρησιμοποιεί την ομορφιά της και σαγηνεύει τους εραστές της. Ασκεί εξουσία στους άντρες προσπαθώντας να πετύχει τον απόκρυφο στόχο της, χρησιμοποιώντας παράλληλα πολλές φορές ψέματα και καταναγκασμό.

Το πρώτο film noir είναι το «The Maltese Falcon» (1941) του John Huston (1906-1987). Όλη η πλοκή εκτυλίσσεται γύρω από ένα ανεκτίμητο

Οι πρωταγωνιστές της ταινίας «The Maltese Falcon».

ειδώλιο. Πρωταγωνιστής είναι ένας detective (Sam Spaid) που επιδιώκει να εξιχνιάσει το φόνο του συναδέλφου του. Πίσω από τον φόνο κρύβεται μια femme fatale η οποία με τα τεχνάσματά της προσπαθεί να χειραγωγήσει τον Sam για να μην αποκαλυφθεί το έγκλημά της. Τελικά η ίδια οδηγείται στην αστυνομία ενώ το αγαλματίδιο, «γεράκι της Μάλτας» αποδεικνύεται ότι δεν εί-

ναι γνήσιο.

Μια επίσης μεγάλη δημιουργία του είδους είναι αυτή του σκηνοθέτη Charles Vidor (1900-1959), «Gilda» (1946). Σ' αυτή, πρωταγωνιστεί η Rita Hayworth η οποία υποδύεται μια γυναίκα χωρίς ενδοιασμούς και αναστολές. Η γυναίκα αυτή φτάνει στα άκρα για τα πλούτη και τις επιθυμίες της, παίζοντας ταυτόχρονα με τα συναισθήματα δύο ανδρών. Χαρακτηριστικό είναι το σκηνικό που η πρωταγωνίστρια ερμηνεύει το “Put the blame on me” και το “Amado mio”.

Η Rita Hayworth ενσαρκώνει την Gilda στην ομώνυμη ταινία.

(1, 56, 57, 58, 59)

2.7. Κλασσικά Χρόνια (1950 - 1960) - Alfred Hitchcock

Το 1950 αποτελεί μια μεταβατική περίοδο στην ιστορία του κινηματογράφου. Είναι η περίοδος που από τα κλασσικά χρόνια, ο κινηματογράφος αναβαθμίζεται και οδεύει στη νέα εποχή του Hollywood. Ωστόσο, την περίοδο των κλασσικών χρόνων (1950-1960), ο κινηματογράφος ολοκλήρωσε τις αφηγηματικές τεχνικές του, και στη συνέχεια τις ανέπτυξε έχοντας ακόμη ως βάση το σενάριο με κείμενο σωστά οργανωμένο γύρω από τους πρωταγωνιστές. Πρεσβευτής της αφηγηματικής τεχνικής αυτή την εποχή ήταν ο Alfred Hitchcock (1899-1980).

Ο A. Hitchcock ήταν σκηνοθέτης, Άγγλο-Αμερικάνος, μ' ένα ιδιαίτερο σκηνοθετικό ύφος στις ταινίες του που είχαν περιεχόμενο τρόμου, μυστηρίου και thriller. Κάποιες από αυτές είναι το «Notorious» (1946) και το «Psycho» (1960). Οι υποθέσεις των ταινιών του αφορούν συνήθως δραπέτες και ξανθές γυναίκες με ρομαντισμό και ιδιαίτερα γνωρίσματα. Κάποιες από τις πιο φημισμένες ηθοποιούς με τις οποίες συνεργάστηκε ήταν η Grace Kelly και η Ingrid Bergman.

Το «Psycho», είναι η μεγαλύτερη παραγωγή αγωνίας και φόβου. Αφορά μια γυναίκα υπάλληλο, τη Marion, που απογοητευμένη από τον τρόπο ζωής της κλέβει 40.000 δολάρια από το αφεντικό της κι εξαφανίζεται με στόχο μια καινούρια ζωή. Στο δρόμο της σταματά σ' ένα motel, ιδιοκτήτης του οποίου είναι ο Norman, φιλήσυχος άντρας που καθοδηγείται από τη μητέρα του. Ακολουθεί μια σειρά γεγονότων μέχρι που η μητέρα του αποδεικνύεται φανατικά ζηλιάρα με το γιο της, με αποτέλεσμα να σκοτώσει τη Marion μαζί με τις προηγούμενες γυναίκες που διεκδικούσαν τον Norman.

Η ηθοποιός Janet Leigh στην ταινία «Psycho» του Alfred Hitchcock.

Η σκηνή του ντουζ στην ταινία «Psycho».

Ο Hitchcock ήταν από τους βασικότερους καλλιτέχνες στον Αμερικάνικο κινηματογράφο. Με το τέλος του «Psycho» το αφηγηματικό ύφος του Hollywood ολοκληρώνεται και επικρατεί ο έγχρωμος κινηματογράφος. Ο σύγχρονος πλέον εξελίσσεται με νεώτερες δημιουργίες.
(1, 56, 60, 61, 62)

2.8. Σημαντικοί Ηθοποιοί μέχρι το 1960

Μέχρι το 1960 αναδείχθηκαν στον Αμερικάνικο κινηματογράφο μεγάλες προσωπικότητες. Ορισμένες από αυτές είναι η Merylin Monroe, ο Marlon Brando και ο James Dean.

Ο δημοφιλής Marlon Brando, ανέδειξε το ταλέντο του μέσα από τις ταινίες «A Streetcar named Desire» (1951) και το «On the waterfront» (1954) του Elia Kazan (1909-2003). Στη δεύτερη, το 1954 κατέκτησε το Oscar Α' αντρικού ρόλου. Αποτέλεσε πρότυπο για πολλούς ακόλουθους

θρύλους όπως ο James Dean. Στη διάρκεια της καριέρας του επιχείρησε να επεκτείνει το ταλέντο του στη σκηνοθεσία στην ταινία «One eyed Jacks» (1961), ωστόσο λόγω δυσαρέσκειάς του στο montage σταμάτησε τις προσπάθειές του. Στις περισσότερες ταινίες συνεργάστηκε με τον σκηνοθέτη Elia Kazan. Το 1972 τιμήθηκε με επόμενο oscar στην ταινία «The Godfather» του Francis Ford Coppola. Σύμφωνα με δηλώσεις της δασκάλας του, Stella Adler, ο Marlon Brando μπορούσε χωρίς μεγάλη προσπάθεια να αποδώσει κάθε ρόλο που του ανέθεταν.

Επάνω: Ο Marlon Brando.
Κάτω: Ο James Dean.

Ακολουθεί ως ιδιαίτερη προσωπικότητα ο James Dean με μικρής διάρκειας καριέρα. Αναδείχθηκε μέσα από 3 ταινίες, «Giant» (1956) του George Stevens (1904-1975), «East of Eden» (1955) του Elia Kazan και «Rebel without a cause» (1955) του Nicholas Ray (1911-1979). Συνεργάστηκε κι ο ίδιος με τον Elia Kazan. Η καριέρα του έλαβε τέλος το 1955 μετά από τροχαίο, ωστόσο έγινε θρύλος για το ιδιαίτερο στυλ του και το υποκριτικό του ταλέντο.

Την χαρακτηριστικότερη γυναικεία μορφή του κλασσικού Αμερικάνικου κινηματογράφου κατείχε η Norma Jeane Mortenson, γνωστή ως Merylin Monroe η οποία γεννήθηκε τον Ιούνιο του 1926 στο Los Angeles της California. Στη διάρκεια της ζωής της, είχε μια δύσκολη παιδική ηλικία αλλά κατόρθωσε να γίνει ένα από τα μεγαλύτερα σύμβολα θηλυκότητας παγκοσμίως.

Ξεκίνησε με μια πετυχημένη καριέρα ως μοντέλο υπογράφοντας ταυτόχρονα την πρώτη σύμβαση της σε ταινία το 1948 με την 20th Century-Fox. Άλλαξε το όνομα της σε Marilyn Monroe και έβαψε τα μαλλιά της ξανθά με στόχο να γίνει ηθοποιός. Σύντομα εξέπληξε το κοινό και τους κριτικούς με τις πρώτες της δουλειές γι' αυτό κι έγινε από τις πιο φημισμένες ηθοποιούς του Hollywood.

Τρείς από τις σημαντικότερες επιτυχίες της είναι το «Gentlemen prefer blondes» (1953) του Howard Hawks (1896-1977), «How to marry a millionaire» (1954) του Jean Negulesco (1900-1993) και το «The seven years itch» (1955) του Billy Wilder (1906-2002). Η τελευταία περιείχε μια από τις κλασικότερες σκηνές του κινηματογράφου, τη Marilyn με τον αέρα να ανασηκώνει το άσπρο της φόρεμα.

Το 1959 κατέκτησε την καλύτερη γυναικεία ερμηνεία σε κωμωδία στην ταινία «Some like it hot» (1959) του Billy Wilder στο Golden Globe Awards. Οι δύο τελευταίες ταινίες της «Let's make love» (1960) του George Cukor (1899–1983) και «The Misfits» (1960) του John Huston (1906-1987) ήταν απογοητευτικές. Εκείνη την εποχή η επαγγελματική και η προσωπική της ζωή ήταν σε αναστάτωση. Το 1962 βρέθηκε νεκρή με υπνωτικά χάπια δίπλα της.

Όσον αφορά το maquillage της, ο makeup artist της, Alan Schneider (1917–1984), χρησιμοποιούσε τεχνικές που την έκαναν εκθαμβωτική. Συγκεκριμένα, ως βάση πριν το foundation χρησιμοποιούσε βαζελίνη στα ζυγωματικά και στα οστά του φρυδιού

Η διασημότερη φωτογραφία της Marilyn Monroe.

για να δώσει λάμψη και ενυδάτωση. Παράλληλα, περνούσε μία σταγόνα λάδι καρύδας στα βλέφαρα για να γυαλίζουν. Σ' όλο το βλέφαρο χρησιμοποίησε μια λευκή σκιά για φωτεινότητα, σε μορφή σκόνης εξωτερικά εκτός από την εσωτερική γωνία που η σκιά είχε κρεμώδη υφή. Τόνιζε το βλέμμα της με το χαρακτηριστικό μαύρο eyeliner του 1950, από τη ρίζα των βλεφαρίδων μέχρι την εξωτερική γωνία του ματιού. Ο Alan χρησιμοποίησε αρκετές στρώσεις eyeliner τονίζοντας το περίγραμμα των ματιών σε καφέ και μαύρες αποχρώσεις. Η Monroe ήθελε οι βλεφαρίδες της να φαίνονται μεγαλύτερες με περισσότερο όγκο, γι' αυτό ο Schneider τις έκοβε στη μέση και τις τοποθετούσε στις εξωτερικές γωνίες του ματιού για να δώσει ένα πιο «αμυγδαλωτό» σχήμα. Σχετικά με το σχήμα των φρυδιών της, ο Alan τα ήθελε πάντα τριγωνικά, τεχνική που χρησιμοποίησε ώστε να υποβαθμίσει το μέγεθος του μετώπου της.

Επειδή η Marilyn θεωρούσε ότι έχει μεγάλη μύτη, τοποθετούσε λίγο ροζ rouge κατά μήκος. Για σαρκώδη χείλη με σκοπό να δημιουργήσει την εικόνα του βάθους χρησιμοποίησε σοκολατί απόχρωση για περίγραμμα. Για το γέμισμα τοποθετούσε κόκκινο μολύβι από μέσα προς τα έξω ώστε

να αναμείξει τα χρώματα και τελείωνε τοποθετώντας βάλαμο για λάμψη.

Συμπερασματικά, η Marilyn Monroe αποτέλεσε μια πολύ σημαντική προσωπικότητα στην ιστορία του Αμερικάνικου κινηματογράφου και ακόμη και σήμερα η εικόνα της παραμένει αναλλοίωτη.

(1, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69)

Το κλασσικό maquillage της Marilyn Monroe.

2.9. Δεκαετία του '60

Με την έννοια του σύγχρονου κινηματογράφου σηματοδοτείται η αρχή μιας καινούργιας εποχής, το πέρασμα δηλαδή από τα κλασσικά, αναχρονιστικά χρόνια σε πιο εκσυγχρονισμένες και παρωχημένες τεχνικές. Βασικά γνωρίσματα του νέου πια κινηματογράφου είναι ότι το κοινό προσπαθεί να αφομοιώσει την καινούργια αφηγηματική γλώσσα και οφείλει να συμμετέχει και αυτό στην εξέλιξη των γεγονότων της ταινίας χρησιμοποιώντας την φαντασία του. Ο νέος κινηματογράφος ενεργοποιεί την σκέψη του θεατή, καθώς η κατάληξη του έργου δεν είναι δεδομένη. Το 1960 τις παραγωγές του Hollywood αναλαμβάνουν πολυεθνικές εν' όψει μεγάλου κοστολογίου και οικονομικής δυσκολίας στις λεγόμενες «Big movies».

Μια μεγάλη, λοιπόν, παραγωγή του 1963 αποτελεί η «Cleopatra» του Joseph L. Mankiewicz (1909–1993) με την Elizabeth Taylor και τον Richard Barton. Αφορά στην τελευταία και εντυπωσιακή βασίλισσα της Αιγύπτου. Η βασιλεία της ήταν καθοριστική και άλλαξε όλο το πολιτικό προσκήνιο. Και αυτό λόγω της ομορφιάς και επιβλητικότητάς της, που σαγήνευσε δύο πανίσχυρους άνδρες της εποχής της, τον Ιούλιο Καίσαρα και τον Μάρκο Αντόνιο. Η βασίλισσα Cleopatra καταλήγει νεκρή. Ωστόσο η εικόνα της έμεινε στην ιστορία ειδικότερα μέσα από το χαρακτηριστικό

Το διάσημο maquillage της Elizabeth Taylor στον ρόλο της Cleopatra.

maquillage της. Η ταινία βραβεύτηκε με Oscar και αποτέλεσε την ακριβότερη παραγωγή για τη δημιουργία της.

Μέσα από το maquillage της Elizabeth Taylor στην «Cleopatra» καθρεφτίζεται το στυλ του Αιγυπτιακού λαού. Η ψιμυθίωση για τους Αιγύπτιους εφαρμοζόταν κυρίως για πρακτικούς λόγους. Στα μάτια τους χρησιμοποιούσαν μαύρα χρώματα με σκοπό να τα προστατεύσουν από τις ακτίνες του ήλιου αλλά και από ποικίλες μολύνσεις. Ωστόσο, το maquillage της πρωταγωνίστριας παραμένει διάσημο, όχι όμως για χρηστικούς λόγους. Makeup artist ήταν ο Alberto De Rossi, ο οποίος μετά από χειρουργείο του, αδυνατούσε να ακολουθήσει την παραγωγή. Έτσι, η Taylor εφόσον παρακολουθούσε τις τεχνικές του, συνέχισε να μακιγιάρει τον εαυτό της για το υπόλοιπο των γυρισμάτων.

Η βάση του προσώπου της ήταν ανοιχτόχρωμη και στη συνέχεια τοποθετούσε πούδρα για να τη σταθεροποιήσει. Στα μάτια της τοποθετούσε μπλε σκιά στο κινητό βλέφαρο μέχρι το τόξο του φρυδιού. Για να φαίνονται πιο περίτεχνα χρησιμοποιούσε επίσης μικρή ποσότητα χρυσής σκιάς στο κινητό βλέφαρο. Το μαύρο περίγραμμα (kohl) γύρω από τα μάτια αποτελούσε την κύρια πλευρά της ομορφιάς της, αποτυπώνοντάς τα μεγάλα και στρογγυλεμένα μάτια της. Το eyeliner εξωτερικά ήταν παχύτερο και το τελείωμά του έμοιαζε, όπως φαίνεται και στη φωτογραφία, σαν «φτερό». Τα φρύδια της επιμηκύνονταν και βάφονταν πιο παχιά με μαύρο χρώμα που τόνιζε τα οστά τους. Στα χείλη χρησιμοποιούσε ουδέτερα χρώματα (αφού όλη η ομορφιά συγκεντρωνόταν στο κλασσικό maquillage ματιών της). Για rouge τοποθετούσε επίσης ουδέτερα χρώματα που συνδυάζονταν με τα χείλη της. Το στυλ αυτού του maquillage ενίσχυσε την εξωτική παρουσία της Taylor και συνδυαστικά φυσικά με την επιβλητική ενδυμασία έμεινε στην ιστορία ως κλασσικό maquillage του Hollywood.

Ακόμη, μια χαρακτηριστική δημιουργία που μαγεύει ακόμη και σήμερα, αποτελεί το φανταστικό musical «Mary Poppins» (1964) της Disney, σε σκηνοθεσία του Robert Stevenson (1905-1986). Αφορά μια νταντά που

Η Mary Poppins στην ομώνυμη ταινία.

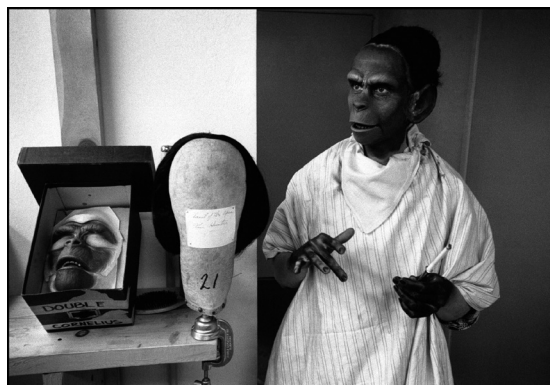
έρχεται εξ' ουρανού να αλλάξει τη βαρετή ζωή μιας οικογένειας με τις μαγικές της ικανότητες. Η ιδιαίτερη σκηνοθεσία αλλά και η προσωπικότητα της Mary Poppins έκαναν την ταινία να μείνει ακόμη και σήμερα απολαυστική σε μικρούς και μεγάλους.

Μία ακόμη ταινία που άφησε εποχή, είναι το «The

planet of the Apes» (1968) του σκηνοθέτη Franklin J. Schaffner (1920-1989). Πρόκειται για μία ταινία επιστημονικής φαντασίας που βασίζεται στο ομώνυμο μυθιστόρημα του Pierre Boulle (1912-1994). Έπειτα ακολούθησαν και sequel της ταινίας αλλά και remake.

Υπεύθυνος για το maquillage και τα effect ήταν ο John Chambers (1922–2001) μαζί με άλλους γνωστούς makeur artists της εποχής. Το υλικό που χρησιμοποίησαν ήταν ως επί το πλείστον το αφρώδες latex καθώς παρείχε τη δυνατότητα στους ηθοποιούς να μιλούν και να κινούν ελεύθερα τους μύες του προσώπου. Το κάθε κομμάτι όμως προοριζόταν για μία χρήση με αποτέλεσμα να χρειάζονται χιλιάδες για να καλυφθούν οι ανάγκες της παραγωγής. Γίνεται λοιπόν σαφές πως το συνεργείο του maquillage δούλεψε ασταμάτητα και πριν αλλά και κατά την διάρκεια των γυρισμάτων.

(2, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79)

«The planet of the Apes».

2.9.1. Πειραματικός Κινηματογράφος

Η διαδικασία των ειδικών effect από τον John Chambers διαρκούσε 3-4 ώρες.

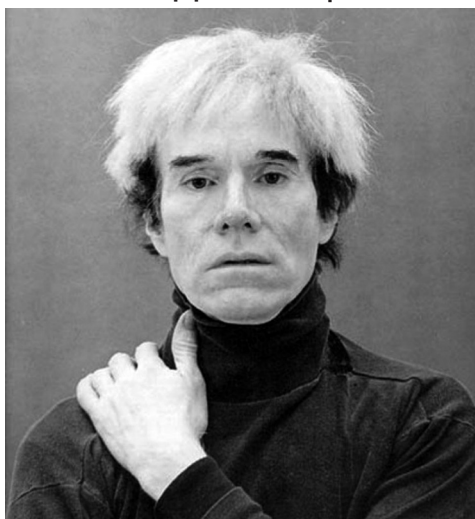
Έχει επικρατήσει η άποψη ότι ο Αμερικάνικος κινηματογράφος συνδέεται αποκλειστικά με το καθεστωτικό κι εμπορικό Hollywood, άποψη που ανατράπηκε με την εμφάνιση του πειραματικού κινηματογράφου ή αλλιώς «Αμερικάνικο Underground». Το «Αμερικάνικο Underground», ξεκίνησε δηλώνοντας τον ανεξάρτητο κινηματογράφο που δεν αποδέχεται το κατεστημένο και είναι κατά της εξουσίας. Πρόκειται για ένα ελεύθερο πρωτοποριακό κίνημα με χαμηλό προϋπολογισμό που δεν έχει στόχο το κέρδος αλλά την προσωπική έκφραση του σκηνοθέτη.

Χαρακτηριστική φυσιογνωμία του κινήματος αποτέλεσε ο μεγάλος καλλιτέχνης John Mekas (1922-). Η καριέρα του ξεκίνησε όταν με δανεικά χρήματα αγόρασε την κάμερά του και κατέγραφε προσωπικές του στιγμές. Ίδρυσε το περιοδικό «Film and Culture» ενώ μετέπειτα δημιούργησε ένα οικονομικό σωματείο, το «New American Cinema Group» μαζί με κινηματογραφιστές που ακολούθησαν το έργο του όπως ο John Cassavetes (1929-1989), ο Gregory Markopoulos (1928-1992), ο Shirley Clarke (1919-1997), ο Stan Brakhage (1933-2003) κ.α.. Μέσω του σωματείου επιδίωκε να αποτρέψει την εμπορική παροχή των ταινιών του είδους.

Ο J. Mekas έγινε δάσκαλος της «Σχολής της Νέας Υόρκης», η οποία ήταν κατά της Χολιγουντιανής αντίληψης και πρέσβευε τον ελεύθερο κινηματογράφο. Οι ταινίες είχαν ως αντικείμενο το ανθρώπινο συναίσθημα. Γύρω από αυτήν την τάση εμφανίστηκαν τρεις κατευθύνσεις.

• Άκρα Αντικειμενικότητα

Απορρίπτει την ιδέα να δημιουργηθεί εντύπωση στον θεατή με διάφορα τεχνάσματα. Υποστηρίζει την ρεαλιστική παρουσίαση των πραγμάτων με τον θεατή να είναι αμέτοχος, τρόπος με τον οποίο επισημαίνεται παράλληλα ο ρόλος του ανθρώπου σήμερα (απαθής και αμέτοχος). Εκπρόσωπος αυτής της κατεύθυνσης ήταν ο Andy Warhol (1928-1987). Σκηνοθέτησε την χαρακτηριστική underground ταινία «Chelsea girls» (1966). Η ταινία αφορά στην καθημερινότητα διάσημων και μη κοριτσιών στο ξενοδοχείο Chelsea. Προβλήθηκε σε δυο οθόνες αφού ο A. Warhol ήθελε να προβάλλει την αντίθεση στην καθημερι-

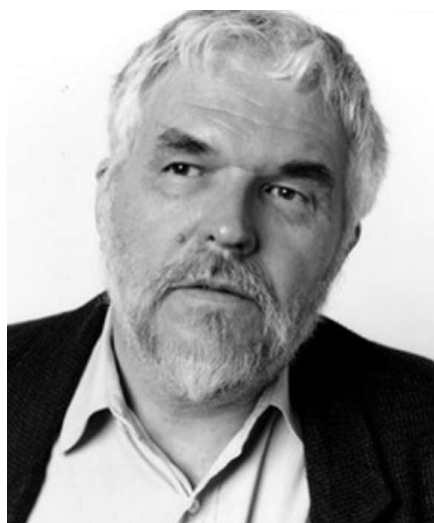

Ο Andy Warhol.

νότητά τους μέσα από τις λήψεις του οι οποίες έμειναν ατόφιες, χωρίς να υποστούν montage, δείχνοντας έτσι την αληθινή πραγματικότητα και τον αυθορμητισμό.

• Άκρα Υποκειμενικότητα

Η κατεύθυνση αυτή βρίσκει τον εκφραστή της στο πρόσωπο του Stan Brakhage (1933-2003), ο οποίος με την άκρα υποκειμενικότητα εκπροσωπεί τον καλλιτέχνη που κοπιάζει αποκλειστικά για τη δική του ικανοποίηση με οποιοδήποτε τρόπο. Ασχολήθηκε κυρίως με την τεχνική παρά με τη θεματολογία. Δίνει βάση στην υποκειμενικότητα της όρασης χρησιμοποιώντας ποικίλες εντυπωσιακές τεχνικές και παραμορφωτικούς φακούς. Μια από τις γνωστότερες μικρού μήκους ταινίες του ήταν το «Window water baby moving», η οποία καταγράφει τη γέννηση του παιδιού του. Την κατεύθυνση αυτή ακολούθησε και ο Gregory Markopoulos, σημαντικός σκηνοθέτης που ασχολήθηκε με την ελληνική μυθολογία.

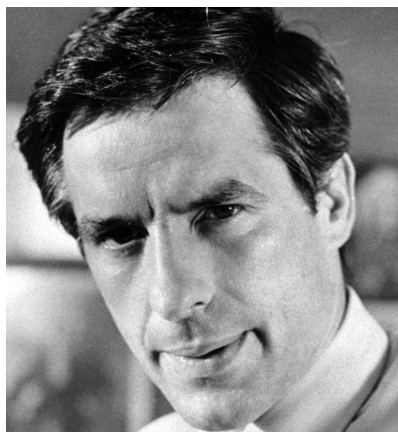
Ο Stan Brakhage.

• Συμβιβαστική άποψη

Τη συμβιβαστική άποψη υποστήριξαν καλλιτέχνες όπως ο Cassavetes και ο Pen, οι οποίοι είχαν την πεποίθηση ότι δε χρειάζεται αφοσίωση στον πειραματισμό. Αυτοί ωστόσο, υπέκυψαν στο Hollywood, σκηνοθετώντας μεγάλες ταινίες.

Τέλος, άξιος αναφοράς αποτελεί ο σκηνοθέτης Norman Mc Laren (1914-1987). Ζωγράφιζε σχέδια στο film χωρίς να χρησιμοποιεί μηχανή, με τη βοήθεια αργότερα της στερεοσκοπίας (τεχνική που δημιουργεί την ψευδαίσθηση του βάθους σε μια εικόνα). Έγινε έτσι πρωτοπόρος στο animation και μετέπειτα υπεύθυνος του ανάλογου τμήματος στο National Film Board.

(1, 56, 80, 81, 82, 83, 84, 85)

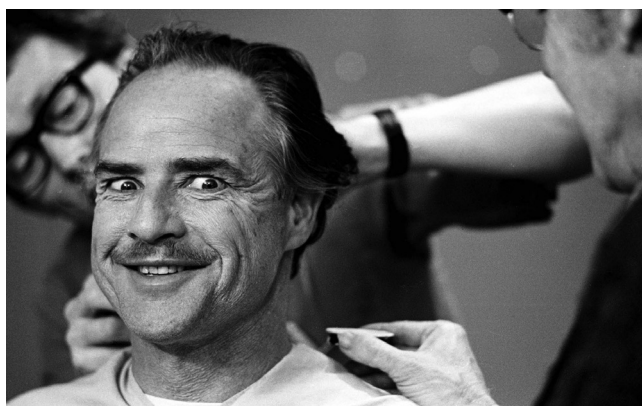

*Αριστερά: Ο John Cassavetes.
Δεξιά: Ο σκηνοθέτης Norman Mc Laren.*

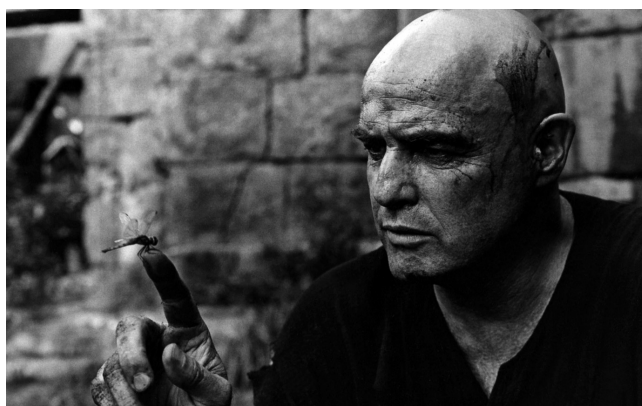
2.10. Δεκαετία του '70

Παρά την απογοήτευση που υπέστη το Hollywood, μετά την υποτίμηση των στούντιο και των μεγάλων παραγωγών από το “underground” κίνημα και μετέπειτα από την ήττα της Αμερικής από το Vietnam, το 1970 αποδείχθηκε για το Hollywood μια ιδιαίτερα παραγωγική δεκαετία. Σ’ αυτήν, εμφανίζονται σημαντικοί σκηνοθέτες που σπούδασαν κινηματογράφο και έχουν σύγχρονες απόψεις και ποικίλες γνώσεις για το αντικείμενό τους.

Πρώτος ο Francis Ford Coppola (1939 -), πρωτοπόρος της νέας γενιάς του Hollywood. Μια από τις δημιουργίες του αποτελεί η ταινία

«Apocalypse now» (1979) με τον Marlon Brando, η οποία αφορά στον πόλεμο στο Vietnam. Μια ακόμη επιτυχία του είναι «The Godfather» (1972) με τον Marlon Brando και τον Al Pacino. Η τελευταία σημάδεψε την κινηματογραφική ιστορία. Ο makeup artist που δούλεψε στην ταινία «Godfather» ήταν ο Dick Smith (1922-2014), ο οποίος έκανε εξαιρετικά καλά τα effect πυροβολισμού.

Αξιοσημείωτος σκηνοθέτης, επιπλέον, είναι ο George Lucas (1944 -) που έμεινε στην ιστορία με την ταινία «Star Wars» (1977). Η ταινία αυτή ήταν ιδιαίτερα εξελιγμένη για την εποχή της, σχετικά με την τεχνολογία και τα ειδικά effect. Επόμενη σημαντική ταινία της δεκαετίας είναι αυτή του Steven Spielberg (1946 -), «Jaws» (1975) με εντυπωσιακές σκηνές αλλά και «The exorcist» (1973) του William Friedkin (1935 -) που έκανε μεγάλη επιτυχία ως ταινία τρόμου. Η κατηγορία του musical αποθεώνεται με την εμφάνιση του John Travolta ως χορευτή στο «Grease» (1979).

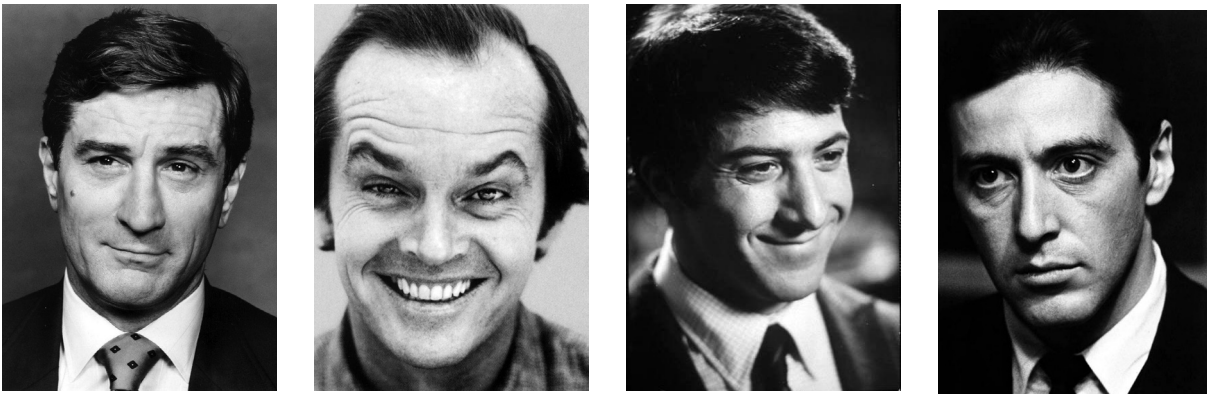

Από πάνω προς τα κάτω: Ο makeup artist Dick Smith και ο Marlon Brando από την ταινία «Godfather».

Στιγμιότυπα από την ταινία «Apocalypse now».

Το «Star Wars» και το «Jews» έκαναν τεράστιες εισπράξεις και άλλαξαν το προσκήνιο εν' όψει της οικονομικής κρίσης από την οποία υπέφερε το Hollywood μετά την εμφάνιση της τηλεόρασης.

Στη δεκαετία αυτή κάνουν την εμφάνισή τους ηθοποιοί που μέχρι σήμερα καθιερώθηκαν ως μεγάλα ονόματα στο χώρο του κινηματογράφου. Κάποιοι από αυτούς είναι ο Robert De Niro, ο Jack Nicholson, ο Dustin Hoffman και ο Al Pacino.

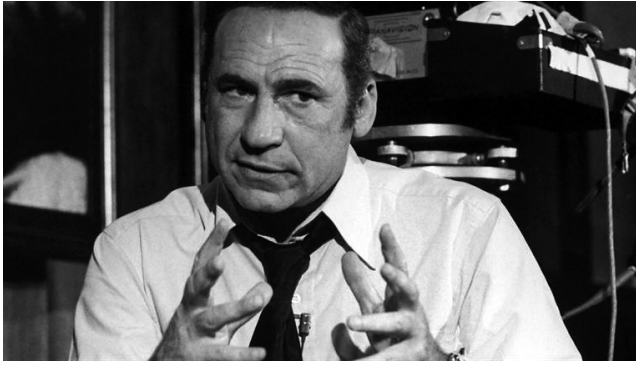
Από αριστερά προς τα δεξιά: Ο Robert De Niro, Ο Jack Nicholson, Ο Dustin Hoffman, Ο Al Pacino.

Τη δεκαετία του 1970 άξιο παρατήρησης αποτελεί το είδος της κωμωδίας λόγω του ότι κορυφώνεται χάρη σε δύο σπουδαίους καλλιτέχνες, τον Woody Allen (1935 -) και τον Mel Brooks (1926 -), που στιγμάτισαν την κινηματογραφική ιστορία.

Ο Woody Allen, είναι Αμερικανός σεναριογράφος και μετέπειτα έγινε σκηνοθέτης και ηθοποιός. Παράλληλα πρωταγωνίστησε σε ορισμένες ταινίες του. Ξεκίνησε ως κωμικός σε “standup comedy” παραστάσεις, οι οποίες ήταν η αφορμή να αρχίσει μια λαμπρή καριέρα. Αυτό που τον ξεχώρισε ήταν ο συνδυασμός του ρομαντικού στοιχείου και του humor στις δημιουργίες του, οι οποίες έχουν αέρα μιας άλλης εποχής. Έχει συνεργαστεί με μεγάλα ονόματα της μεγάλης οθόνης. Οι ταινίες του είναι διαχρονικές και ακόμη και σήμερα δε παύει να προσφέρει τα έργα του στον κινηματογράφο. Ωστόσο, έργο που απογείωσε την καριέρα του ήταν το «Annie Hall» (1977) στην οποία και πρωταγωνίστησε. Άλλα γνωστά έργα του μέχρι σήμερα είναι το «Midnight in Paris» (2011) με πρωταγωνιστή τον Owen Wilson, το «Vicky Christina Barcelona» (2008) με πρωταγωνίστρια την Scarlett Johansson και «To Rome with love» (2012) με πρωταγωνίστρια την Penelope Cruz.

Στιγμιότυπο από την ταινία «Annie Hall».

Ο Mel Brooks.

Ο Mel Brooks, επίσης μεγάλος καλλιτέχνης της εποχής του, έγινε γνωστός με τις παρωδίες που δημιούργησε. Η καριέρα του ξεκίνησε όταν στην εφηβική ηλικία διακωμωδούσε στις γειτονιές αλλά και σε θέρετρα που εργαζόταν. Στην επαγγελματική του πορεία έγραψε σενάρια και σκηνοθέτησε πολλές επι-

τυχίες. Αφετηρία αποτέλεσε μια επιτυχία του στην τηλεόραση ως βοηθός στο «Get Smart» (1965), η οποία αμέσως μετά τον βοήθησε να κάνει μια μεγάλη παραγωγή, το «The Producer» (1968). Μετά τις επιτυχίες του στη μεγάλη οθόνη ίδρυσε την «Brook films» ως εταιρία παραγωγής ταινιών.

Οι δύο αυτοί κινηματογραφικοί καλλιτέχνες αναφέρονται και “ανήκουν” στην δεκαετία του 1970 διότι αυτή ήταν η δεκαετία στην οποία αναδείχθηκαν και διέπρεψαν με τις παραγωγές τους.

2.10.1. Ιδιαίτερα είδη

Το 1970 η κυριαρχία της τηλεόρασης και ο υποβιβασμός του κινηματογράφου, οδήγησε τους παραγωγούς στην ανάγκη να δημιουργήσουν έργα που ξέφευγαν από τα κοινότυπα. Ήταν παραγωγές χαμηλού προϋπολογισμού, μακριά από τις προδιαγραφές του Hollywood και αφορούσαν κατώτερα κοινωνικά στρώματα. Τέτοια είδη ήταν το πορνό, το splatter και οι πολεμικές τέχνες.

Αρχικά, πρώτο από τα είδη θα αναφερθεί το πορνό. Οι ταινίες του είδους περιλαμβάνουν σκηνές ακραίου ερωτικού περιεχομένου. Από το ξεκίνημά του στον Ευρωπαϊκό χώρο (Le Coucher de la Mariee - Γαλλία, 1896), το πορνό έφτασε στην Αμερική το 1968, περίοδος στην οποία το Hollywood “ξέφυγε” από τις αναστολές του, αφού μέχρι τότε δεν επέτρεπε στις παραγωγές του σκηνές με σεξουαλικό περιεχόμενο. Έτσι, μπορούσαν πια να παραχθούν ταινίες με ελεύθερη αναπαράσταση σεξουαλικών πράξεων. Στην Αμερική, πρωτεργάτης των “γυμνών ταινιών” ήταν ο Russ Meyer (1922-2004) με την ταινία «The immoral Mr Tea» (1959), αυτός όμως που κορύφωσε το αμερικανικό πορνό ήταν Ο Gerard Damiano (1928-2008) το 1970, οποίος σε μια δεκαετία κινηματογράφησε πολλές ταινίες του είδους όπως το «The Devil in Miss Jones» (1973) και το «The story of Joanna» (1975). Οι ερωτικές ταινίες απέφεραν τεράστια κέρδη στην ιστορία του κινηματογράφου.

Το δεύτερο είδος που έφτασε στην Αμερική το 1970 ήταν το splatter, το οποίο έχει ως θεματολογία τον τρόμο και τη βία. Είναι μια υποκατηγορία των ταινιών τρόμου που δίνει έμφαση στο ρόλο του κατά συρροή δολοφόνου (serial killer) μέσα από ανατριχιαστικές για το κοινό σκηνές. Εκτός από το σενάριό τους, που περιλαμβάνει βιαιοπραγίες, ψυχοπαθείς ρόλους, ζωώδη ένστικτα κ.α., το αηδιαστικό αποτέλεσμα ενισχύεται με τη χρήση ειδικών effect στο maquillage (π.χ. η υπερβολική χρήση αίματος). Αυτός που έφερε το splatter στον αμερικάνικο κινηματογράφο καταγράφοντας βίαιες σκηνές ήταν και πάλι ο Russ Meyer. Παραδείγματα τέτοιων ταινιών είναι «Motor Psycho» (1965), «The driller killer» (1979), ενώ μετέπειτα το «Friday 13th» (1980) και το «A nightmare on elm street» (1984).

Η μεταμόρφωση του χαρακτήρα Freddy Krueger στην ταινία «A nightmare on elm street» από τον makeup artist David Miller.

Ένα ακόμη κερδοφόρο είδος αποτελούν οι ταινίες με περιεχόμενο τις πολεμικές τέχνες. Ξεκίνησαν στο Hong Kong και ήρθαν στο αμερικάνικο cinema το 1970. Θέμα τους ήταν η βία και η δράση, κύρια στοιχεία των πολεμικών τεχνών. Ο άνθρωπος που διέδωσε αυτό το είδος στην Αμερική ήταν ο Bruce Lee (1940-1973), σπουδαίος αθλητής και εξειδικευμένος από μικρή ηλικία στις πολεμικές τέχνες. Ασχολήθηκε με τον κινηματογράφο μετά την επαφή του με τον παραγωγό William Rozier, για την οποία μεσολάβησε άνθρωπος του Hollywood βλέποντάς τον σε τουρνουά. Γνωστές ταινίες του είναι: «Hand oh death» (1971) και «The real Bruce Lee»(1973). Παρά το θάνατό του και τη “μικρή” καριέρα του, ο Bruce Lee αποτελεί κινηματογραφικό θρύλο παγκοσμίως.

Άλλοι star του είδους είναι ο Chuck Norris με την ταινία «The way of the dragon» (1972), στην οποία συνεργάστηκε με τον Bruce Lee αλλά και ο Jackie Chan, μεταγενέστερός του με το «The big brawl» (1980).
(1, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99)

O Bruce Lee.

2.11. Δεκαετία του '80

Η αμέσως επόμενη δεκαετία χαρακτηρίστηκε από μεγάλες αλλαγές λόγω των αναταραχών ενόψει της προεδρίας Reagan στις Η.Π.Α. (Αμερικανός ηθοποιός που ανέλαβε την αμερικανική προεδρία μετά τον πόλεμο στο Βιετνάμ). Ο κινηματογράφος, καταγράφοντας το προσκήνιο απέδιδε ταινίες με στρατιωτικό και πολεμικό περιεχόμενο και βίαιες σκηνές.

Το 1980 το Hollywood προτίμησε να σταθεροποιήσει τις απολαβές των ταινιών της προηγούμενης δεκαετίας, παρά να “φέρει στο φως” καινοτόμες ιδέες και νέους σκηνοθέτες. Έτσι λοιπόν, αυτή η δεκαετία χαρακτηρίζεται από ταινίες που απευθύνονταν σε ευρύ κοινό, με μεγάλο κόστος, ήταν εύκολες στην κατανόηση και επομένως το σενάριο μπορούσε να κατανοηθεί σε μια με δύο προτάσεις. Αυτές οι ταινίες ονομάστηκαν blockbusters και ορίζονταν περισσότερο από το οικονομικό κόστος της παραγωγής και την διαφήμιση τους παρά από την επιτυχία τους στο κοινό.

Πολλοί κινηματογραφιστές όπως ο Quentin Tarantino (1963 -) καθώς και κριτικοί τέχνης, έχουν δηλώσει πως η δεκαετία του 1980 ήταν η χειρότερη δεκαετία για τον Αμερικάνικο κινηματογράφο.

Ωστόσο, υπήρξε μια έκρηξη παραγωγών με σκηνοθέτες και σεναριογράφους που επιχείρησαν να εκμεταλλευτούν καινούργιες τεχνικές ειδικών εφέ που ήταν τότε διαθέσιμες. Εφόσον οι υπερπαραγωγές κυριάρχησαν από το 1980 στον κινηματογράφο, οι οποίες αποτελούν “κλασσικές” ταινίες απευθυνόμενες στη “μάζα”, τα έξοδα για μια παραγωγή ήταν τεράστια λόγω των ειδικών effect και των ακριβοπληρωμένων ηθοποιών που συνέβαλαν στην τελειοποίησή της.

Με την εμφάνιση της βιντεοκασέτας, ο κινηματογράφος μετατράπηκε σε μια επιχείρηση πολυκερδή και εμπορεύσιμη, που συνέχισε να αναπτύσσεται. Έτσι, τα ηνία για το οικονομικό στέλεχος των ταινιών περνούν από τους κινηματογραφιστές, σε ανθρώπους με οικονομικές γνώσεις.

Ο κινηματογράφος έπαψε να είναι απλά μια κουλτούρα και πλέον ελέγχεται από πολυεθνικές εταιρίες.

Αρχικά, αξιοσημείωτη δημιουργία με πολεμικό περιεχόμενο αποτελεί η σειρά ταινιών «Rambo» με τον εκφραστή του είδους Sylvester Stallone. Η πρώτη ταινία «First blood» έγινε το 1982 από τον Ted Kotcheff (1935 -) και αφορά έναν αμερικανό στρατιώτη και τη δράση του σε πολεμικά πεδία. Πριν από τον «Rambo», ο S. Stallone διέπρεψε με τον «Rocky», πρωταγωνιστώντας ως πυγμάχος που εξολο-

Ο Sylvester Stallone υποδύεται τον Rambo στην ομώνυμη ταινία.

θρεύει τους αντιπάλους του. Η πρώτη ταινία κυκλοφόρησε το 1976, ωστόσο η παραγωγή της στηρίχθηκε και μετέπειτα με την δημιουργία άλλων τριών ταινιών, κάνοντας μεγάλες οικονομικές επιτυχίες. Ακόλουθοι του Stallone ήταν ο Bruce Willis με το «Die Hard» (1988) του John McTiernan (1951 -), ο Arnold Schwarzenegger με το «Conan the barbarian» (1982) του John Milius (1944 -) και «Terminator» (1984) του James Cameron (1955 -) και ο Mel Gibson με το «Lethal weapon» (1987) του Richard Donner (1930 -).

Στην κατηγορία της περιπέτειας-δράσης, εμφανίστηκε ο «Superman» (1978) του Richard Donner (1930 -), με τον Marlon Brando και τον Christopher Reeve. Λόγω των ειδικών effect και των αναγνωρισμένων ηθοποιών, η ταινία αυτή συνεχίστηκε μέσα στη δεκαετία του '80 και αποτέλεσε σήμα κατατεθέν του είδους. Εξίσου σημαντική ταινία είναι ο «Batman» (1989) του Tim Barton (1958 -), με τον Jack Nicholson και τον Bruce Wayne. Εδώ φαίνεται η τεχνολογική εξέλιξη μέσα στη δεκαετία. Οι δύο αυτές ταινίες βασίστηκαν σε comics της εποχής που άρχισαν να αναπτύσσονται τη δεκαετία του 1970.

Ιδιαίτερη μορφή στην ταινία του 1989 αποτελεί αυτή του Jack Nicholson ως “Joker” δηλαδή τον ρόλο του κακού. Ο Nicholson είχε προσωπικό makeur artist, τον Nick Dudman, ο οποίος λόγω της δημιουργίας του ήταν υποψήφιος για βραβείο στα Βραβεία Βρετανικής Ακαδημίας Κινηματογράφου. Ο Dudman πριν ξεκινήσει το maquillage, σχημάτιζε με κερι τις παρειές του ηθοποιού, ώστε να έχουν αυτό το ανοδικό σχήμα σαν «μόνιμο» χαμόγελο και να “δέσει” με τις γραμμές του προσώπου. Έτσι απέδιδε ένα πιο τρομακτικό αποτέλεσμα στην εμφάνιση του “Joker”. Αφού

Ο Jack Nicholson ως Joker στην ταινία «Batman».

πούδραρε το κερί για να γίνει matte, στο πρόσωπο και στο λαιμό του χρησιμοποιούσε facerainting λευκό χρώμα. Γύρω από τα μάτια τοποθετούσε μια “ελαφριά” μαύρη σκιά, σβησμένη, και μαύρο μολύβι στο εσωτερικό τους. Τα φρύδια του σχηματίζονταν μαύρα, ανοδικά για πιο αυστηρό βλέμμα, ενώ τα χείλη του βάφονταν έντονα κόκκινα, σχηματίζοντας δυο οριζόντιες γραμμές στις άκρες τους δεξιά και αριστερά, ακολουθώντας τη γραμμή του χαμόγελου. Τέλος, στα μαλλιά του έδινε το “σκουριασμένο” πράσινο χρώμα, που μαζί με τον ρουχισμό του έδινε πιο φανταστικό αποτέλεσμα.

Στο είδος της κωμωδίας, ξεχωρίζει το 1980 ο Eddie Murphy με την ιδιαίτερη προσωπικότητά του και ερμηνεία του. Εμφανίζεται η αστυνομική κωμωδία όπως το «48 hours» (1982) του Walter Hill (1942 -).

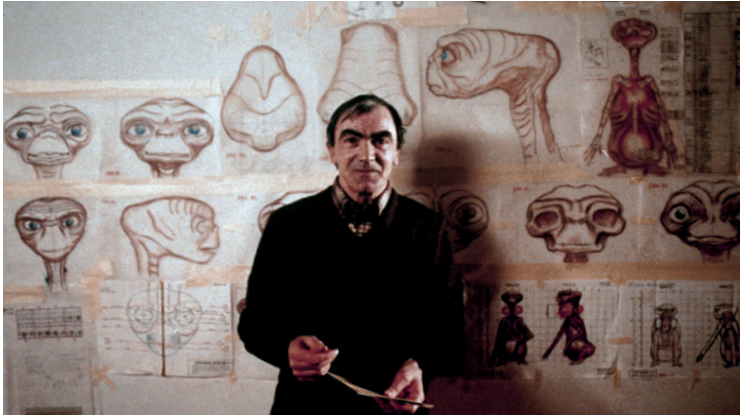
Το δράμα «Dead Poets Society» (1989) του Peter Weir (1944 -) διακρίθηκε για το περιεχόμενό του περιγράφοντας έναν καθηγητή που “ταράζει” τους συντηρητικούς μαθητές ενός αμερικανικού σχολείου με τις καινοτόμες πεποιθήσεις του.

Το Film Noir, το οποίο “αναγεννιέται” το 1980, δημιουργεί νέες κινηματογραφικές επιτυχίες διαφοροποιώντας το σύγχρονο πλέον Noir από αυτό του 1950. Η τεχνολογική πρόοδος απορρίπτει την χαρακτηριστική ασπρόμαυρη εικόνα και φέρνει την έγχρωμη. Μια τέτοια ταινία είναι το «The postman always ring twice» (1982) του Bob Rafelson (1933 -).

Τέλος, άλλες ταινίες απ’ όλα τα είδη που εξυψώθηκαν κατά την διάρκεια της δεκαετίας του ‘80 ήταν το «The outsiders» (1983) του Francis Ford Copola, «The empire strikes back» (1980) του σκηνοθέτη Irvin Kershner (1923-2010), το «Aliens» (1982) του James Cameron (1954 -) κ.α.. Άλλες σημαντικές ταινίες αυτής της δεκαετίας, είναι το «E.T. the Extra Terrestrial»

Ο εξωγήινος E.T..

Ο Carlo Rambaldi, ο δημιουργός του E.T..

(1982), ταινία επιστημονικής φαντασίας που έχει μείνει στην ιστορία του κινηματογράφου από τον Steven Spielberg (1946 -). Τα special effect και ο χαρακτήρας E.T., δημιουργήθηκαν από τους Carlo Rambaldi (1925-2012) και Dennis Muren (1946 -).

Άλλη μία χαρακτηριστική ταινία της εποχής είναι το «Return of the Jedi» (1983). Αποτελεί την δεύτερη ταινία της τριλογίας Star Wars του George Lucas (1944 -) που ξεκίνησε στη δεκαετία του 70'.

Κατά σειρά είναι:

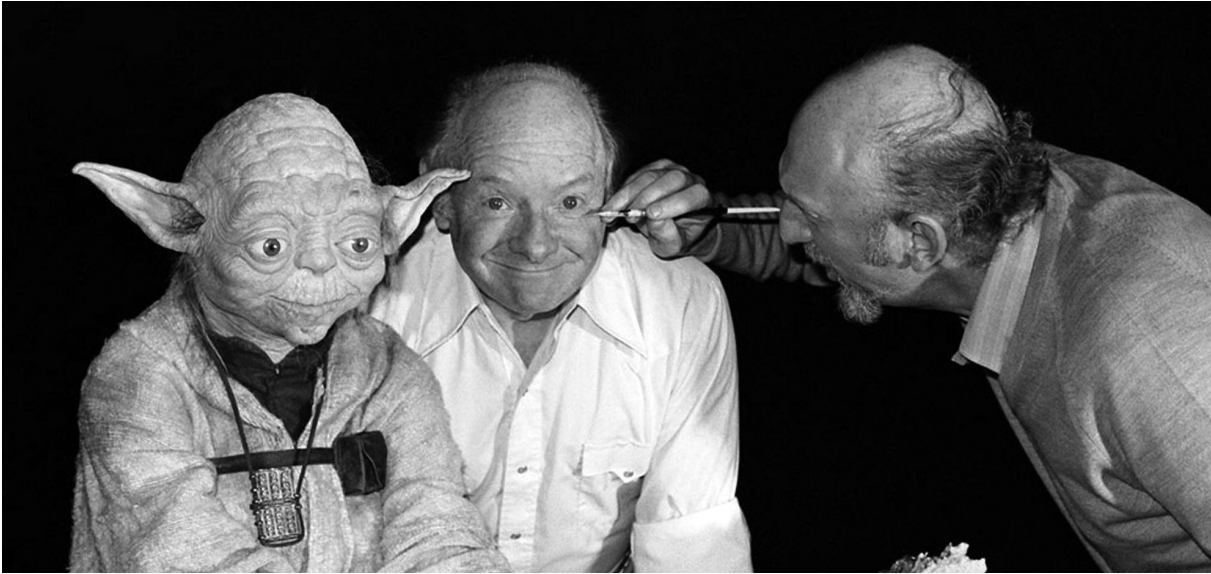
- A new hope (1977)
- The empire strikes back (1980)
- Return of the Jedi (1983)

Έπειτα, ακολούθησε ένα pre-sequel δηλαδή η ιστορία πριν την αρχική τριλογία, καθώς και η συνέχεια της.

Ο Stuart Freeborn (1914–2013) ήταν ο δημιουργός των special effects στις ταινίες Star Wars. Αξίζει να αναφερθεί πως για την δημιουργία του χαρακτήρα Yoda, εμπνεύστηκε από το ίδιο του το πρόσωπο. (1, 25, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112)

Στιγμιότυπο από την ταινία «The empire strikes back».

Ο Stuart Freeborn δημιουργώντας τον Chewbacca και τον Yoda, χαρακτήρες της ταινίας «Star Wars».

2.12. Δεκαετία του '90 (η «χρυσή» δεκαετία)

Το 1990 παρατηρήθηκε οικονομική εξασθένιση στην Αμερική που σταδιακά άρχισε να μετριάζεται, παρ' όλο που επηρέασε αρνητικά τα έσοδα του κινηματογράφου. Μετά το πέρας της κρίσης, ενόψει του προέδρου Bill Clinton, η Αμερική σταθεροποίησε την οικονομική ανέλιξη, γεγονός που ήταν φανερό μέσα από τον κινηματογράφο. Ωστόσο, ο ανταγωνισμός στην κινηματογραφική βιομηχανία μεγάλωσε με αποτέλεσμα οι "υπερπαραγωγές" να έχουν ιδιαίτερα υψηλούς προϋπολογισμούς. Και αυτό οφείλεται στη συχνή χρήση των τεχνικών ειδικών effects και γενικά της νέας τεχνολογίας που προσέδιδαν ποιότητα στις ταινίες. Επιπλέον, το κόστος μεγάλωνε λόγω της ανάγκης για προωθητικές καμπάνιες αλλά και των υψηλόμισθων ηθοποιών που οι απαιτήσεις τους όλο και μεγάλωναν (Julia Roberts, Demi Moore, Sylvester Stallone, Harrison Ford, Eddie Murphy κ.α.) Πολλές φορές, απαιτούσαν να εγκρίνουν το σενάριο, τη σκηνοθεσία αλλά και τους ηθοποιούς ενώ ταυτόχρονα ήθελαν να' χουν λόγο για το πρόγραμμα των γυρισμάτων, απαιτώντας και πολλά πρόσθετα (γυμναστές, λιμουζίνες κλπ.), και όλα αυτά χωρίς να εγγυηθούν ότι η παραγωγή θα είναι επιτυχημένη.

Παράλληλα, εκτός από τις παραγωγές του Hollywood συνέχισαν να αναπτύσσονται ανεξάρτητες παραγωγές μακριά από μεγάλους αστέρες, οι οποίες είχαν περιεχόμενο κοινωνικό, και ήθελαν να "περάσουν" μηνύματα στους θεατές. Μια τέτοια ταινία είναι

το «Jerry Maguire» (1996) του Cameron Crow (1957 -) με τον Tom Cruz. Περιγράφει έναν manager που διαπίστωσε ότι η εταιρία που δουλεύει στοχεύει μόνο στο οικονομικό όφελος. Μόλις εξωτερίκευσε τη γνώμη του απολύθηκε, με αποτέλεσμα να δημιουργήσει δική του εταιρία χωρίς όμως κανείς να τον ακολουθήσει εκτός από δυο ανθρώπους που θα τον βοηθήσουν να πραγματοποιήσει τους στόχους του.

Επάνω: Ο Tom Cruz στην ταινία «Jerry Maguire».

Κάτω: Ο σκηνοθέτης Quentin Tarantino.

Ένας βασικός και αυτοδημιούργητος σκηνοθέτης της δεκαετίας του 1990 είναι ο Quentin Tarantino (1963 -) που ξεκίνησε την καριέρα του με το «Reservoir dogs» (1992). Υπήρξε πρεσβευτής της βίας στον κινηματογράφο που αποτελεί στοιχείο του ύφους. Το «μαύρο» humor, τα έντονα στοιχεία βίας, οι ιδιαίτεροι χα-

ρακτήρες στις ταινίες του αλλά και οι ξαφνικές αλλαγές στο σενάριο είναι επίσης δικά του γνωρίσματα.

Με τον Tarantino συνεργάστηκε η εταιρία KNB EFX Group που ιδρύθηκε το 1988. Η συνεργασία αυτή είχε ως αποτέλεσμα να δημιουργηθούν πολλά εντυπωσιακά και συχνά υπερβολικά effects αιματοχυσίας στις ταινίες του αλλά άψογα τεχνικά, τα οποία βοήθησαν στην δημιουργία του ξεχωριστού ύφους των ταινιών του.

Η πιο επιτυχημένη του ταινία είναι το «Pulp Fiction» (1994) με την ελκυστική παρουσία της Uma Thurman και την “περίεργη” εναλλαγή του σκηνοθέτη.

Ο χαρακτήρας Mia Wallace στην ταινία αυτή που ενσαρκώνεται από την Uma Thurman έχει μείνει αξέχαστη. Ξεχωρίζει το καρέ με αφέλειες κούρεμα, τα μεγάλα γαλανά μάτια που περιγράφονται με eyeliner

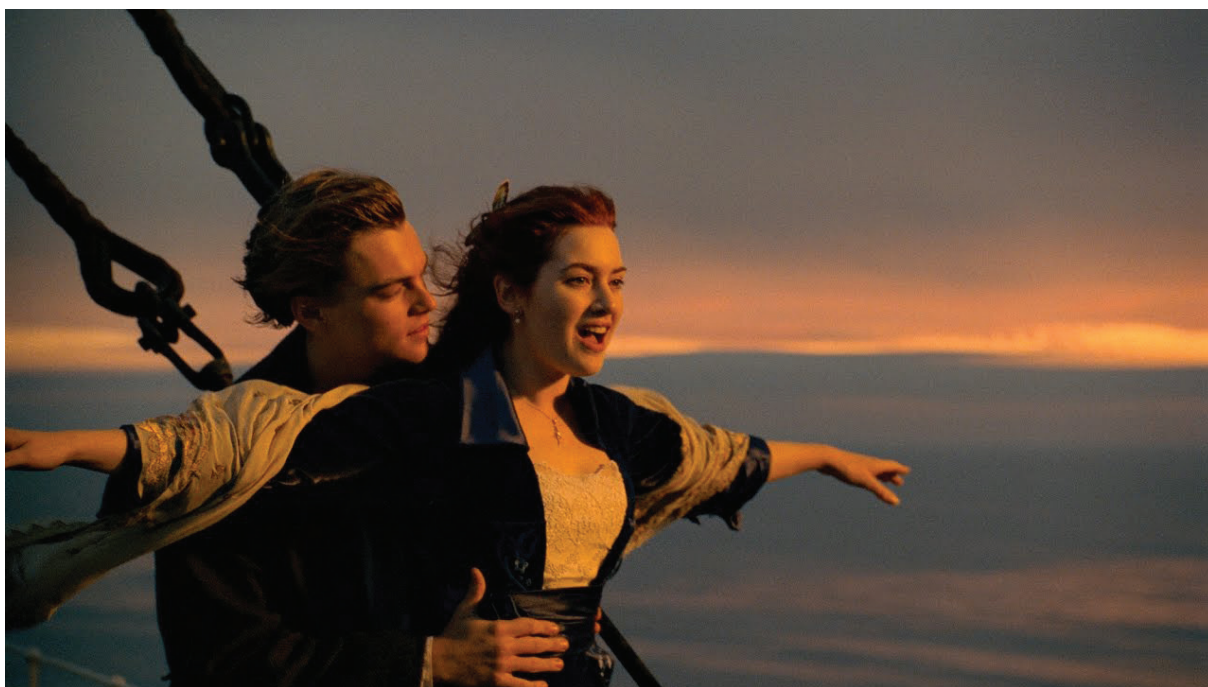
Επάνω: Στιγμιότυπα των γυρισμάτων της ταινίας «Kill Bill 1». Διακρίνονται τα εντυπωσιακά ειδικά effects.

Κάτω: Η Uma Thurman ως Mia Wallace στην ταινία «Pulp Fiction».

και το κόκκινο κραγιόν.

Στην κατηγορία του thriller, τεράστια επιτυχία σημείωσε το «Silence of the lambs» (1991) με την Jodie Foster και τον Anthony Hopkins σε σκηνοθεσία του Jonathan Demme (1944 -). Περιγράφει μια πράκτορα του FBI που προσπαθεί με τη βοήθεια ενός φυλακισμένου ψυχοπαθούς δολοφόνου να συλλάβει έναν “serial killer” που γδέρνει τα θύματά του.

Στο είδος της περιπέτειας, η υπερπαραγωγή «Titanic» (1997) του James Cameron (1954 -) με τον Leonardo Di Caprio και την Kate Winslet, έκανε μεγάλο οικονομικό θρίαμβο. Καταγράφει ένα πραγματικό γεγονός, το κρουαζιερόπλοιο που το 1912 στο πρώτο του ταξίδι βυθίστηκε λόγω

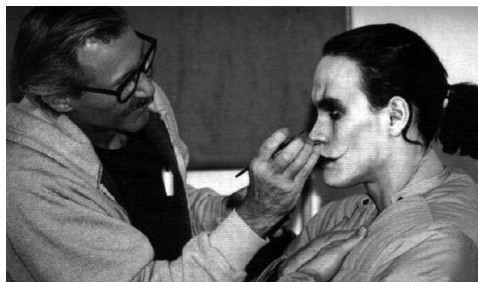
Η χαρακτηριστική σκηνή από την ταινία «Titanic».

σύγκρουσης με παγόβουνο, με αποτέλεσμα να χάσουν τη ζωή τους χιλιάδες επιβάτες.

Επιπλέον, το νεανικό κοινό ενθουσιάζεται με “φανταστικές” ταινίες που συνεχίζουν να παρουσιάζουν τεράστια άνοδο. Ενώ ο «Batman» συνεχίζεται, ο ταλαντούχος σκηνοθέτης, Alex Proyas (1963 -) το 1994 φέρνει στην Αμερική το «The crow» (1994) με τον Brandon Lee, μ’έναν άντρα που δολοφονείται κι επιστρέφει ως zombie με στόχο να πάρει εκδίκηση. Το «Matrix» (1999) των Wachowski Brothers με τον Keanu Reeves είναι επίσης μια ταινία που είχε μεγάλη απήχηση στο κοινό, ενώ ο Francis Ford Coppola διαπρέπει με την ταινία «Dracula» (1992).

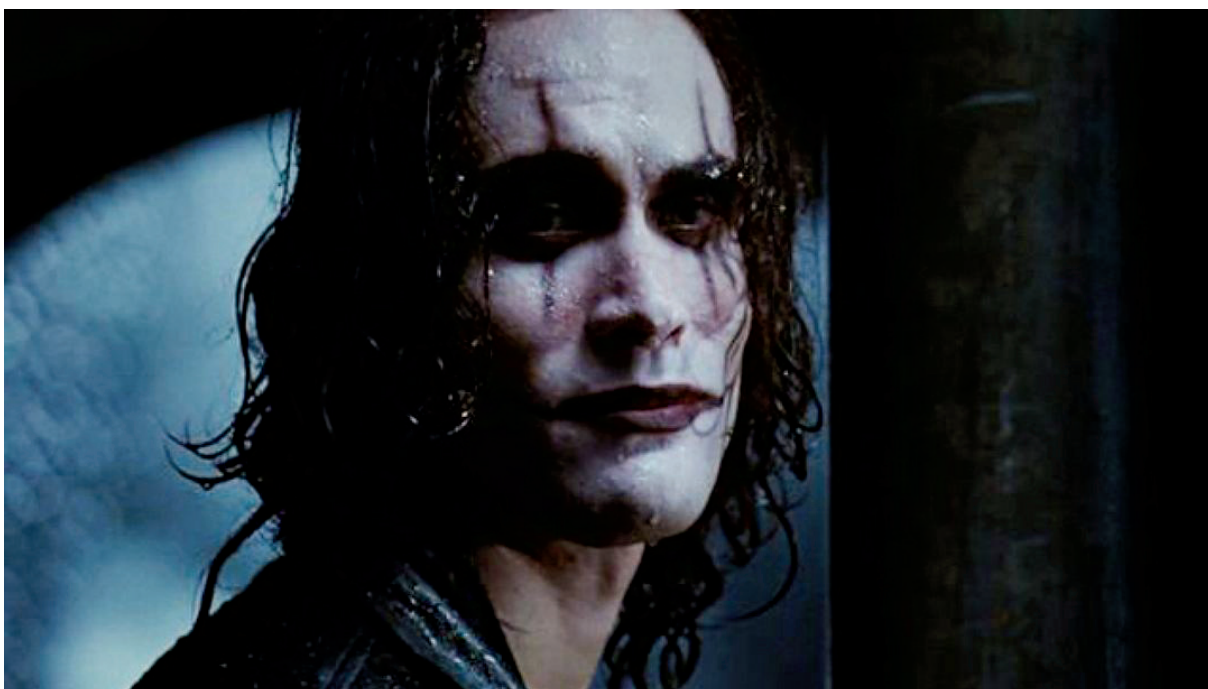
Το 1994, ο Jim Carey αναδεικνύεται ως ταλαντούχος ηθοποιός στη φανταστική και παράλληλα κωμική ταινία «The mask» (1994) του Chuck Russell (1958 -). Σ’ αυτήν, υποδύεται έναν απλό υπάλληλο ο οποίος μεταμορφώνεται σε μια υπερφυσική ύπαρξη που φορά μια περίεργη μάσκα.

Αυτού του είδους οι ταινίες έμειναν στην ιστορία του κινηματογράφου λόγω του ξεχωριστού maquillage τους που ανέδειξε το ταλέντο των makeur artists. Είναι, λοιπόν, σημαντικό να δοθούν ορισμένες πληροφορίες σχετικά με κάποιες δημιουργίες.

Η προετοιμασία του Brandon Lee στην ταινία «The crow».

Το maquillage του Brandon Lee στη συγκεκριμένη ταινία, πλησιάζει το “Gothic” style στις τεχνικές του maquillage. Είναι τεχνικές για πιο “σκοτεινό” και δραματικό αποτέλεσμα, ιδανικό να ενισχύσει ακόμη και το αίσθημα του φόβου στον κινηματογράφο. Το συγκεκριμένο maquillage ανέλαβε μια ομάδα makeur artists με επικεφαλή τον Lance Anderson (1982 -), καλλιτέχνης στα ειδικά effects. Όπως είναι φανερό μέσα από τη φωτογραφία, βάση αποτελεί το λευκό χρώμα (ειδικά χρώματα για facerainting) σε όλο το πρόσωπο και γύρω από τα μάτια. Στη συνέχεια, σχηματίζονταν οι μαύρες λεπτομέρειες, αρχικά σαν μαύροι κύκλοι γύρω από τα μάτια με δυο κάθετες μαύρες γραμμές πάνω και κάτω στο κέντρο τους. Στα χείλη, ο Anderson τοποθετούσε μαύρο χρώμα και αφού εντόπιζε τις φυσικές τους άκρες, σχημάτιζε δυο οριζόντιες γραμμές δεξιά και αριστερά δίνοντας την αίσθηση του χαμόγελου. Το χαμόγελο στο τελικό αποτέλεσμα έδινε την αντίθεση με το υπόλοιπο πρόσωπο και γιγάντευε έτσι τον τρόμο στους θεατές. Σύμφωνα με τον Alex Proyas, ήταν αρκετά δύσκολο να πετύχουν το ακριβές maquillage και ο χρόνος που χρειάστηκε για την εφαρμογή του κυμαινόταν από 30 λεπτά μέχρι 1 ώρα. Ωστόσο, ο Anderson διευκόλυνε την εφαρμογή

Στιγμιότυπο της ταινίας «The crow».

του δημιουργώντας μια ελαστική μάσκα η οποία είχε χαραγμένες τις γραμμές των ματιών και των χειλιών έτσι ώστε να είναι αυτές ίσες και έτσι να κερδίζει χρόνο.

Στην ταινία του «Dracula», σημαντικότεροι makeur artists από όλη την καλλιτεχνική ομάδα ήταν ο Michèle Burke (1959 -), ο Greg Cannom (1951 -) και ο Matthew Mungle (1956 -) οι οποίοι κατέκτησαν και το Oscar καλύτερου maquillage. Για να πραγματοποιηθεί το αποτέλεσμα του Dracula χρησιμοποιήθηκαν τεχνικές προσθετικών υλικών που αποτέλεσαν μια χρονοβόρα διαδικασία. Για να επιτευχθεί η όψη του γερασμένου προσώπου, χρησιμοποιήθηκε υλικό λάτεξ το οποίο απλώθηκε σε όλο το πρόσωπο και το λαιμό του Gary Oldman. Το latex πουδράρεται ώστε να δοθεί matte και θαμπό αποτέλεσμα. Για να φαίνεται το πρόσωπο ακόμη πιο ταλαιπωρημένο τα σημεία που κάνουν ρυτίδες τονίζονται με σκούρα χρώματα. Στο εσωτερικό των ματιών τοποθετείται κόκκινο μολύβι ώστε να φαίνονται “κουρασμένα” και ίσως πιο τρομακτικά. Τα φρύδια είναι λευκά, πεσμένα και σχεδόν ανύπαρκτα. Τα χείλη του δράκουλα είναι άχρωμα δίνοντας της αίσθηση του “πεθαμένου”. Σχετικά με την κόμμωση, οι makeur artists απέκρυσαν και μετέφεραν τη φυσική γραμμή των μαλλιών με ειδική

Ο Gary Oldman ως Dracula στην ομώνυμη ταινία.

κόλλα. Η περούκα του πρωταγωνιστή τελειοποιεί την εικόνα του με το επιβλητικό της χτένισμα. Τα maquillage του Oldman τον έκαναν αγνώριστο στους συμπρωταγωνιστές του.

Στην ταινία «the mask» με τον Jim Carrey, οι γκριμάτσες του πρωταγωνιστή στιγμάτισαν τον κινηματογράφο. Το κομμάτι του maquillage ανέλαβαν ειδικοί που κάποιιοι από αυτούς είναι ο Roland Blancaflor (1964 -) και ο Greg Cannom. Το μακιγιάζ βασίζεται στα ειδικά effects. Χρησιμοποιήθηκε μάσκα από latex σε όλο το πρόσωπο αλλά και στα μαλλιά ώστε να μην φαίνονται, η οποία μετέπειτα βάφτηκε με το χαρακτηριστικό πράσινο neon χρώμα. Με τη βοήθεια αυτής της μάσκας τονίστηκαν τα χαρακτηριστικά

Επάνω: Η διαδικασία μεταμόρφωσης του Jim Carrey για της ανάγκες του ρόλου.
Κάτω: Στιγμιότυπο από την ταινία «The mask».

του προσώπου όπως βαθιά ζυγωματικά και έντονο μυτερό πηγούνι. Στα χείλη του Carrey τοποθετείται θαμπό κόκκινο χρώμα και ολοκληρώνεται με τη χρήση ψεύτικης οδοντοστοιχίας.

Συνεχίζοντας, στην κωμωδία, ο Garry Marshall (1934-2016) σκηνοθετεί το «Pretty woman» (1990) με πρωταγωνιστές τους Richard Gere και την Julia Roberts. Πρόκειται για έναν άντρα που προσλαμβάνει μια πόρνη ως συνοδεία την οποία ερωτεύεται. Ακόμη, ο Mel Brooks συνεχίζει να κινηματογραφεί επιτυχίες όπως το «Robin Hood men in tights» (1993).

Οι σημαντικότεροι ηθοποιοί της δεκαετίας του 1990 είναι η Julia Roberts, που ήταν και η πιο υψηλόμισθη από τις γυναίκες ηθοποιούς. Δυο ταινίες που την ξεχώρισαν είναι το «Pretty woman» (1990) και «Runaway Bride» (1999) επίσης του Garry Marshall. Αμέσως μετά, η Sandra Bullock ανέδειξε το ταλέντο της σε περιπετειώδεις ταινίες όπως το «The Net» (1995) του Irwin Winkler (1931 -) και το «Speed» (1994) του Jan de Bont (1943 -). Ενδεικτικά, εξίσου σημαντικοί είναι ο Tom Cruz, ο Jack Nicolson και η Demi Moore.

Η δεκαετία του 1990 αποτέλεσε μια “χρυσή” δεκαετία για τον κινηματογράφο αφού αναδείχθηκαν μεγάλες παραγωγές και ηθοποιοί, οι οποίοι συνεχίζουν μια εξαιρετική πορεία μέχρι και σήμερα.

Τέλος, αξίζει να αναφερθεί το έργο του σκηνοθέτη Tim Burton (1958 -) ο οποίος είναι διάσημος για τις σκοτεινές και εκκεντρικές ταινίες φαντασίας όπως το «Beetle juice» (1988), «Edward Scissorhands» (1990), το βιογραφικό «Ed Wood» (1994) και πάρα πολλές ακόμη μέχρι και σήμερα.

Στην ταινία Ed Wood (1994), συνεργάστηκε με τον makeup artist Rick Baker (1950 -) και την Ve Neil (1951 -) και αυτοί οι δύο, κατόρθωσαν να αναπαραστήσουν τον Bela Lugosi. Καθώς ο ηθοποιός που έπαιζε τον Bela Lugosi, ο Martin Landau, δεν του έμοιαζε ιδιαίτερα, ο Rick Baker αποφάσισε ότι δεν ήθελε να κάνει τεράστιες αλλαγές ώστε να μοιάζει ρεαλι-

Επάνω: Από την ταινία «Beetle juice».
Κάτω: Στιγμιότυπο από την ταινία «Ed Wood»

στικό και να επιτρέψει στον ηθοποιό να χρησιμοποιήσει πλήρως τις εκφράσεις του προσώπου του.

(1, 2, 56, 102, 109, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130)

*Επάνω: Η δημιουργία του χαρακτήρα Edward Scissorhands από τον Stan Winston.
Κάτω: Ο Johnny Depp ως Edward Scissorhands.*

2.13. Δεκαετία του '00

Μπαίνοντας στον 20ο αιώνα, η έβδομη τέχνη έχει αναπτυχθεί παγκοσμίως και έχει αγγίξει την τελειότητα. Η καινούργια τεχνολογία, με βασική αυτή των ειδικών effects τα οποία εξακολουθούν να εξελίσσονται, συμμετέχει ενεργά στη συνεχή κινηματογραφική εξέλιξη. Έτσι, αποδεικνύεται ότι ο κινηματογράφος ξεπερνά τα στερεότυπα και υλοποιεί την φαντασία. Από το 2000 κι έπειτα, το Hollywood δε παύει να παρουσιάζει μεγάλες παραγωγές. Οι περισσότερες ταινίες πλέον έχουν ως θεματολογία την έλλειψη βασικής επικοινωνίας μεταξύ των ανθρώπων, τις “ζωώδεις” και υλιστικές σχέσεις ανάμεσά τους, την κοινωνική ανισότητα και άλλα κοινωνικά θέματα. Ωστόσο, το φανταστικό συνεχίζει να μαγνητίζει το μεγαλύτερο ποσοστό των θεατών. Έτσι ο κινηματογράφος χρησιμοποιείται πλέον τόσο για να ευαισθητοποιήσει το κοινό μέσα από τα σύγχρονα προβλήματα όσο και να το ψυχαγωγήσει, να το διδάξει και να το εκπαιδεύσει. Η συνεχής χρήση του διαδικτύου και άλλων τέτοιων μέσων, βοήθησε τους παραγωγούς να προωθήσουν με καλύτερο και πιο αποτελεσματικό τρόπο τις υπερπαραγωγές τους, με αποτέλεσμα μεγαλύτερα κέρδη.

Πιο συγκεκριμένα, μια πασίγνωστη ταινία φαντασίας είναι το «The Lord of the rings» του Peter Jackson (1961 -) που αποτελεί τριλογία (2001-

Προσθετικά που δημιουργήθηκαν για τις ανάγκες των γυρισμάτων.

2003). Εξ' αρχής, φάνηκε ότι πρόκειται για ένα μεγάλο project καθώς τα οπτικά effects που χρειαζόνταν δεν είχαν ξαναχρησιμοποιηθεί σε τόσο μεγάλο βαθμό, και επίσης ο Peter Jackson πίεζε τα κινηματογραφικά στούντιο να δεσμευτούν και για τις 2 επόμενες ταινίες χωρίς να υπάρχει σιγουριά πως η πρώτη ταινία θα γίνει επιτυχία.

Ένα χαρακτηριστικό της τριλογίας αυτής είναι η ταυτόχρονη χρήση CGI* (Computer-generated imagery) και πρακτικών special effects. Οι άνθρωποι που εργάστηκαν σε αυτό το τμήμα της ταινίας αφοσιώθηκαν στο να γίνουν τα πάντα ρεαλιστικά, από τα σπαθιά, μέχρι τα κουστούμια και μέχρι τις μάχες.

Επίσης χρησιμοποίησαν την τεχνική forced perspective, δηλαδή

την οπτική ψευδαίσθηση προοπτικής ώστε να δώσουν διαφορετικό “μέγεθος” στους ηθοποιούς για να καλύψουν με ρεαλιστικό τρόπο τις ανάγκες των ρόλων (π.χ. Hobbit, νάνοι).

Είναι ταινία μεγάλου προϋπολογισμού, αποτέλεσε μεγάλη οικονομική επιτυχία και βραβεύτηκε για τα ειδικά effects.

Στην ομάδα του maquillage συμμετείχαν πολλοί ειδικοί καλλιτέχνες με βασικούς την επιτηρήτρια προσθετικών υλικών, Marjory Hamlin και τον makeur artist Marc Smith, καθώς και τους Richard Taylor και Peter Owen (δυσάλλα μέλη του τμήματος maquillage).

Το maquillage παραμένει σε φυσικούς και γήινους τόνους σε όλους τους ηθοποιούς που ενσαρκώνουν ρόλους ζωτικών στην ταινία ώστε να δοθεί η αίσθηση της αιώνιας ζωής και της ζωντανίας. Έχουν δημιουργηθεί προσθετικά κομμάτια για τα αυτιά για τη δημιουργία του μυτερού σχήματος.

Επάνω αριστερά: Η Liv Tyler κατά την εφαρμογή των προσθετικών.

Επάνω δεξιά: Η δημιουργία των Orc.

Κάτω: Οι πρωταγωνιστές της τριλογίας «The Lord of the rings».

Άλλη μία εντυπωσιακή σειρά ταινιών φαντασίας είναι το «Harry Potter» που βασίζεται στο ομώνυμο μυθιστόρημα της J. K. Rowling. Αποτελείται από 8 ταινίες και ξεκινά με το «Harry Potter and the sorcerer's stone» (2001) και τελιώνει με το «Harry Potter and the deathly hallows» (2011). Η παραγωγή είναι βρετανική και αμερικάνικη και σε κάθε ταινία δούλεψε διαφορετικός σκηνοθέτης.

Πρόκειται για την πάλη του νεαρού Harry Potter ενάντια στον Lord Voldemort, έναν σκοτεινό μάγο που θέλει να γίνει αθάνατος.

Σε όλες τις ταινίες αυτές έγινε εξαιρετική δουλειά των οπτικών effects τα οποία σε συνδυασμό με το maquillage, τα κουστούμια και τα special effects έφεραν ένα καταπληκτικό αποτέλεσμα το οποίο εισάγει το κοινό σε αυτόν τον μαγικό κόσμο.

Ο makeup artist που δούλεψε σε όλες τις ταινίες του Harry Potter είναι ο Nick Dudman και η ομάδα του.

Από πάνω προς τα κάτω: Ο χαρακτήρας Alastor "Mad-Eye" Moody.
Ο Nick Dudman κάνει διορθώσεις στον χαρακτήρα "Griphook" πριν το γύρισμα.
Οι πρωταγωνιστές των ταινιών «Harry Potter».

Ακόμη μια αμερικανική ταινία φαντασίας είναι το «The pirates of Caribbean», σειρά ταινιών που αποτελείται από τέσσερις ταινίες. Η πρώτη αποτελεί παραγωγή του 2003 με σκηνοθέτη τον Gore Verbinski (1964). Πρωταγωνιστές είναι ο Johnny Depp, η Keira Knightley και ο Orlando Bloom. Βασική makeup artist είναι η Ve Neill που σε συνεργασία με τον Martin Samuel κατέκτησαν το βραβείο για το καλύτερο maquillage και καλύτερη κόμμωση. Για το maquillage των ηθοποιών χρησιμοποιήθηκαν τεχνικές προσθετικών υλικών. Η μορφή του Jack Sparrow (Johnny Depp) παρέμεινε ως κινηματογραφικό είδωλο και πρότυπο.

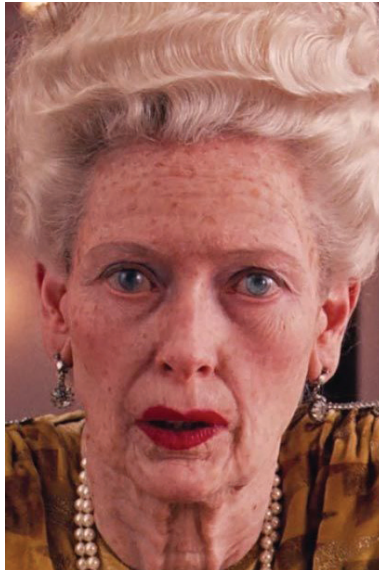
Ο Johnny Depp ως Jack Sparrow στην ταινία «The pirates of Caribbean».

Άλλη μία εξαιρετική ταινία που αξίζει να αναφερθεί είναι το «Grand Budapest Hotel» (2014) σε σκηνοθεσία του Wes Anderson (1969 -). Η ταινία αναφέρεται στις περιπέτειες του Gustave H., ενός ιδιοκτήτη ξενοδοχείου στην πόλη Zubrowka στα χρόνια μετά τον πρώτο και πριν τον δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο.

Αξιοσημείωτο είναι το maquillage ηλικίας που εφαρμόστηκε στην Tilda Swinton στον ρόλο της Madame D.. Χρησιμοποιήθηκαν προσθετικά από σιλικόνη στο πρόσωπο, στα αυτιά, στα χέρια και στο λαιμό της ηθοποιού. Επίσης η ηθοποιός φόρεσε συγκεκριμένους φακούς επαφής για να δείχνουν τα μάτια της πιο θολά και άρα πιο γερασμένα. Φυσικά το απλό maquillage βοήθησε στην τελική εικόνα καθώς δημιουργήθηκαν σημάδια γήρανσης όπως πανάδες, και το κραγιόν τοποθετήθηκε χωρίς τέλεια οριοθετημένο σχήμα όπως γίνεται στις μεγαλύτερες ηλικίες. (56,131,132,133, 134,135,136, 137,138,139, 140, 141, 142,143)

Οι ήρωες της ταινίας «Grand Budapest Hotel».

Η μεταμόρφωση της Tilda Swinton σε ογδοντάχρονη έγινε από τον makeup artist Mark Coulier.

Ανάλυση
του maquillage
στον κινηματογράφο

3.1. Εισαγωγή

Το maquillage (ψιμυθίωση) έκανε την πρώτη του εμφάνιση στους πρωτόγονους ανθρώπους, οι οποίοι με αυτό προφύλασσαν το πρόσωπο και το σώμα τους από ποικίλους περιβαλλοντικούς κινδύνους. Συνεχίζοντας, στον πολιτισμό από τον 18ο αιώνα, αυτό αποτελεί κλειδί για την ομορφιά τόσο για τους άντρες όσο και για τις γυναίκες. Ένα μικρό διάστημα είχε θεωρηθεί ότι οι γυναίκες με maquillage ανήκαν στην κατηγορία των ηθοποιών ή ήταν πόρνες. Γι' αυτό πολλές φορές οι φορείς του αποτελούσαν αντικείμενο κατάκρισης από την κοινωνία. Παρά ταύτα, υπήρχαν προκλητικές γυναίκες που το εφάρμοζαν και αγνοούσαν τις συνέπειες. Αυτή η άποψη σύντομα εξαλείφθηκε. Έτσι λοιπόν, σταδιακά ξεκίνησε να καθιερώνεται και να εξελίσσεται ως σπουδαία τέχνη ανά εποχές και δεκαετίες. Σε αυτό φυσικά συνέβαλε και ο κινηματογράφος, μέσα από τον οποίον μεταδίδονταν εικόνες και επηρέαζαν το κοινό.

Σε αντίθεση με το θέατρο, που ο θεατής βρίσκεται σε απόσταση με τον ηθοποιό, η εικόνα του κινηματογράφου μεγεθύνεται αφού τα πλάνα είναι κοντινά με αποτέλεσμα να δίνεται ιδιαίτερη βάση στις λεπτομέρειες του προσώπου. Έτσι λοιπόν, η χρήση ενός λανθασμένου υλικού ή χρώματος μπορεί να αποβεί μοιραία για την εμφάνιση του υποκριτή. Με την εξέλιξη του maquillage, θα έρθει στο φως η ανάγκη για ειδικούς του makeur που θα παίξουν καθοριστικό ρόλο στις κινηματογραφικές παραγωγές.

(3, 4, 138, 139)

3.2. Επαγγελματίες του maquillage

Max Factor (1872 - 1938)

Μια από τις μάρκες που αναδείχθηκαν στις αρχές της δεκαετίας του 1990 ήταν η Max Factor, που ακόμη και σήμερα διαπρέπει στον κλάδο του maquillage.

Ο Πολωνός Max Factor (Maksymilian Factorowicz) ξεκίνησε την καριέρα του ως makeur artist στη ρωσική όπερα. Έγινε, ωστόσο, πολεμικός μετανάστης, καταφτάνοντας στην Αμερική. Εκεί ασχολήθηκε με την προώθηση προϊόντων θεάτρου αλλά και μαλλιών. Το ταλέντο του τον εξύψωσε ως καλλιτέχνη, καθώς το όνομά του έγινε γνωστό στο Hollywood, δίνοντάς του την ευκαιρία να δουλέψει στον κινηματογράφο.

Με την έλευση του παγχρωματικού film, ξεκίνησε να αναζητά καινούργιες συνταγές που θα αντέχουν κάτω από τη θερμοκρασία του φωτός. Έτσι, ξεκίνησε να δουλεύει το “greasepaint” βελτιώνοντας την παχύρρευστη υφή του. Αποτέλεσε το πρώτο makeur κατάλληλο για τον κινηματογράφο. Επιχείρησε να την κάνει λεπτότερη για να εφαρμόζεται μικρότερη ποσότητα για μεγαλύτερη φυσικότητα. Εφηύρε δώδεκα αποχρώσεις. Έτσι τελικά αναπτύχθηκε το παγχρωματικό makeur (Supreme makeur - 1914) που ταυτόχρονα εξισορρόπησε τους χρωματισμούς του film.

Μετά το 1914 συνέχισε να δημιουργεί κι άλλα προϊόντα όπως lip gloss, σκιές ματιών και eyeliner. Εξελισσόμενος μέσα στις δεκαετίες και

O Max Factor.

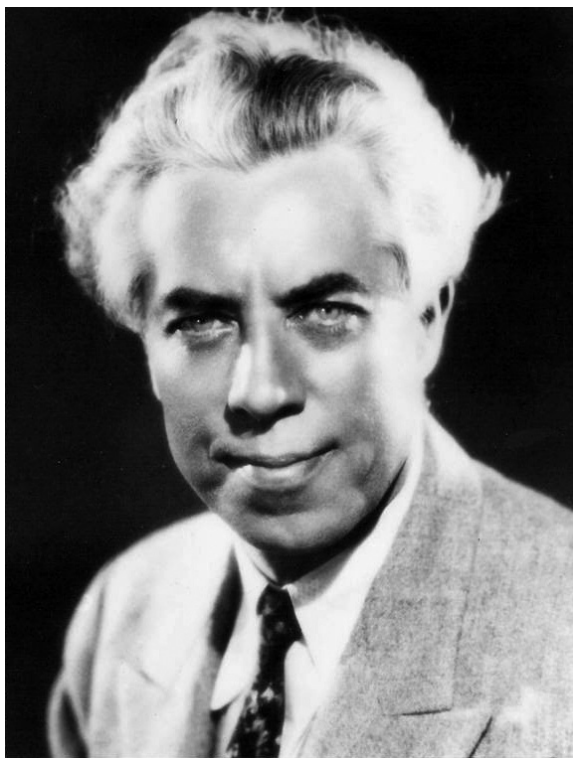
αποκτώντας φήμη, δημιούργησε ανταγωνισμό με τις άλλες εταιρίες με αποτέλεσμα να ανέβει η ποιότητα του maquillage στις υπηρεσίες. Μετά το 1920 έφερε επιπλέον στο φως κι άλλες σειρές καλλυντικών ευρείας χρήσης. Εφόσον οι γυναίκες απέκτησαν δικαιώματα και το maquillage δεν αποτελούσε ανήθικο προϊόν (σε αυτό συνέβαλε το Hollywood), ο Max Factor προμόταρε ότι η γυναίκα πρέπει να έχει πρότυπα τις stars του κινηματογράφου και να μιμείται τις τεχνικές τους.

Παράλληλα με την έλευση του ήχου (1920) και την εξέλιξη του τεχνολογικού εξοπλισμού και κυρίως του φωτισμού, το παγχρωματικό film αναβαθμίστηκε, το δέρμα φαινόταν σκουρότερο κι έτσι ο Factor ήταν απαραίτητο να παρουσιάσει μια καινούργια φόρμουλα.

Τέλη του 1930 με τις έγχρωμες ταινίες, οι παλιές τεχνικές maquillage δεν απέδιδαν αφού η λάμψη που απέμενε στο πρόσωπο του ηθοποιού οδηγούσε σε αντανάκλαση στα μάτια των άλλων ηθοποιών. Έτσι ήρθε η ανάγκη νέων τεχνικών κι προϊόντων με αποτέλεσμα να διεξάγονται εκ νέου πειράματα από αυτόν και τους ακόλουθούς του makeur artists με προσδοκία matte αποτελέσματος στην κάμερα. Το 1937 δημιούργησε το «pancake» makeur, ιδανικό για έγχρωμο film.

Ο Max Factor πέθανε το 1938 και παρέδωσε την εταιρία και τη φήμη του στην επόμενη γενιά.

Westmores

Ο George Westmore.

Άλλος ένας μεγάλος θρύλος στο maquillage είναι η οικογένεια Westmore. Ο George Westmore (1879 - 1931) ξεχώρισε ταυτόχρονα με τον Max Factor. Μετανάστευσε κι' αυτός από την Αγγλία στην Αμερική, ξεκινώντας να εργάζεται στον βωβό κινηματογράφο. Έξι γιοί από τα δεκαεννιά του παιδιά ασχολήθηκαν επαγγελματικά με το maquillage και συνέχισαν το έργο του. Την εμπιστοσύνη των μεγάλων studio κέρδισαν όταν ένας ηθοποιός του Hollywood ξύρισε κατά λάθος μέρος από το μουστάκι του και ένας από τους γιούς του, ο Perc Westmore, το ανακατασκεύασε. Έτσι ξεκίνησαν μια μεγάλη καριέρα και στο θεατρικό maquillage,

παρέχοντας περούκες.

Ο George Westmore ήταν ο πρώτος που οργάνωσε στο κάθε studio τμήμα maquillage και κόμμωσης και τοποθέτησε σε καθένα από αυτά έναν γιο του ως υπεύθυνο. Ήταν επίσης αυτός που καθοδηγούσε το maquillage μεγάλων ηθοποιών όπως της Theda Bara. Αυτοκτόνησε το 1931 πίνοντας δηλητήριο.

Σχετικά με τους γιούς του, ο Perc Westmore ήταν επικεφαλής στο τμήμα του maquillage της Warner Bros αναλαμβάνοντας σημαντικές ταινίες όπως η «Casablanca» (1942) του Michael Curtiz. Ο Wally Westmore βρισκόταν στο Paramount Studios και ανέλαβε πολλές ταινίες του Hitchcock. Ο Mont Westmore δούλεψε αυτόνομα ως ανεξάρτητος καλλιτέχνης και ήταν αυτός που ανέλαβε την παραγωγή «Gone with the Wind» (1939) του Victor Fleming. Ο Bud Westmore επικεφαλής στο Universal Studios και μια από τις ταινίες του ήταν η «Soylent Green» (1973) του Richard Fleischer. Ο Frank Westmore, ο μικρότερος, δούλεψε σε ταινίες όπως «The Ten Commandments» (1956) του Cecil B. DeMille και παράλληλα ήταν αυτός που έγραψε το βιβλίο για την οικογένειά του «The Westmores of Hollywood». Τέλος, ο Ern Westmore είχε μικρότερη σταδιοδρομία ως makeur artist και εργάστηκε και ως ηθοποιός.

Ο τρόπος με τον οποίο οι Westmores συνέβαλαν στον κινηματογράφο του Hollywood έμεινε στην ιστορία. Με το ταλέντο τους να δημιουργούν θεατρικά maquillage, αποδίδοντας τρόμο ή ηλικία στους χαρακτήρες έδιναν ρεαλισμό στις ταινίες. Γι' αυτό, ακόμη και σήμερα απόγονοί τους συνεχίζουν να εργάζονται στην κινηματογραφική βιομηχανία.

Lon Chaney

Ο Lon Chaney, Αμερικανός ηθοποιός, αποτελεί εξέχουσα προσωπικότητα στον κλάδο του maquillage. Αυτό που τον διέκρινε ήταν το ταλέντο του να μεταμορφώνει μόνος του το πρόσωπό του χρησιμοποιώντας προσθετικά υλικά. Έχοντας ορισμένα βασικά υλικά, όπως κερί, putty, greasepaint και κρεπτέ μαλλιών μπορούσε να μεταμορφώσει το πρόσωπό του. Γι' αυτό κι έμεινε στην ιστορία ως «ο άνθρωπος με τα χίλια πρόσωπα». Διέπρεψε στις ταινίες τρόμου. Παράλληλα, πίστευε ότι η τέχνη του

Ο Lon Chaney.

δεν ήταν κάτι απλό και επιφανειακό, αντιθέτως ο ίδιος εξέταζε τον χαρακτήρα που έπρεπε να αποδώσει για να αντιληφθεί την ιστορία του.

Ξεκίνησε να εργάζεται στο θέατρο ενώ στη συνέχεια εξελίχθηκε μέσα από τον βωβό κινηματογράφο. Έγινε γνωστός ως πρωταγωνιστής σε ταινίες όπως «The Hunchback of Notre Dame» (1923) του Wallace Worsley (υποδύονταν τον Κουασιμόδο) και «The Phantom of the Opera» (1925) του Rupert Julian. Λόγω του ότι ήταν πρωτεργάτης στα ειδικά effects και εξελίχθηκε πειραματιζόμενος στον εαυτό του, αυτό ορισμένες φορές κάθε άλλο παρά θετικά αποτελέσματα απέφερε. Στην «The Hunchback of Notre Dame» τα υλικά που πρόσθεσε στο μάτι του, του δημιούργησαν σοβαρό πρόβλημα στην όρασή του με συνέπεια να φοράει γυαλιά εφ' όρου ζωής.

Ο Lon Chaney πέθανε το 1930 από σοβαρό πρόβλημα υγείας, αφήνοντας στη θέση του τον γιό του Lon Chaney Jr. Είχε πολλές γνώσεις για τα προσθετικά υλικά και καθιέρωσε κανόνες και πρωτόκολλα που βοήθησαν τις επόμενες γενιές των makeup artists.

Οι μεταμορφώσεις του Lon Chaney.

Jack Pierce

Ανάμεσα στους επαγγελματίες makeurp artists αλλά και πρωτοπόρους της τέχνης του maquillage, δεν θα μπορούσε να παραληφθεί ο Jack Pierce, σπουδαίος καλλιτέχνης στο είδος του. Έγινε γνωστός με τον όρο «monster maker» ενώ διέπρεψε το 1930 και το 1940, κλασσική εποχή παραγωγής ταινιών τρόμου.

Ο J. Pierce γεννήθηκε στην Ελλάδα και μετανάστευσε στην Αμερική όπου εργάστηκε σε πολλούς τομείς. Το 1920 ξεκίνησε την καριέρα του στον κινηματογράφο. Αρχικά κατείχε θέσεις όπως κασκαντέρ, ηθοποιός και βοηθός σκηνοθέτη, ωστόσο μετά τον θάνατο του Lon Chaney το 1930 ανέλαβε το τμήμα του maquillage στο Universal Studio, έχοντας μια μικρή προϋπηρεσία στο είδος, χωρίς όμως ιδιαίτερη επιτυχία. Απο το 1930 κι έπειτα δημιούργησε ιδιαίτερους χαρακτήρες στην ιστορία του κινηματογράφου. Την καριέρα του ως επικεφαλής makeurp artist ξεκίνησε με την ταινία «Dracula» (1931) του Tod Browning με τον ηθοποιό Bella Lugosi, ο οποίος ερχόμενος από το θέατρο είχε συνηθίσει να κάνει μόνος του το maquillage του. Έτσι, απέτρεψε τον J. Pierce από το να αναλάβει την εικόνα του, ωστόσο ο ίδιος περιορίστηκε αναλαμβάνοντας το στυλ και την κόμμωση των λοιπών βασικών ηθοποιών.

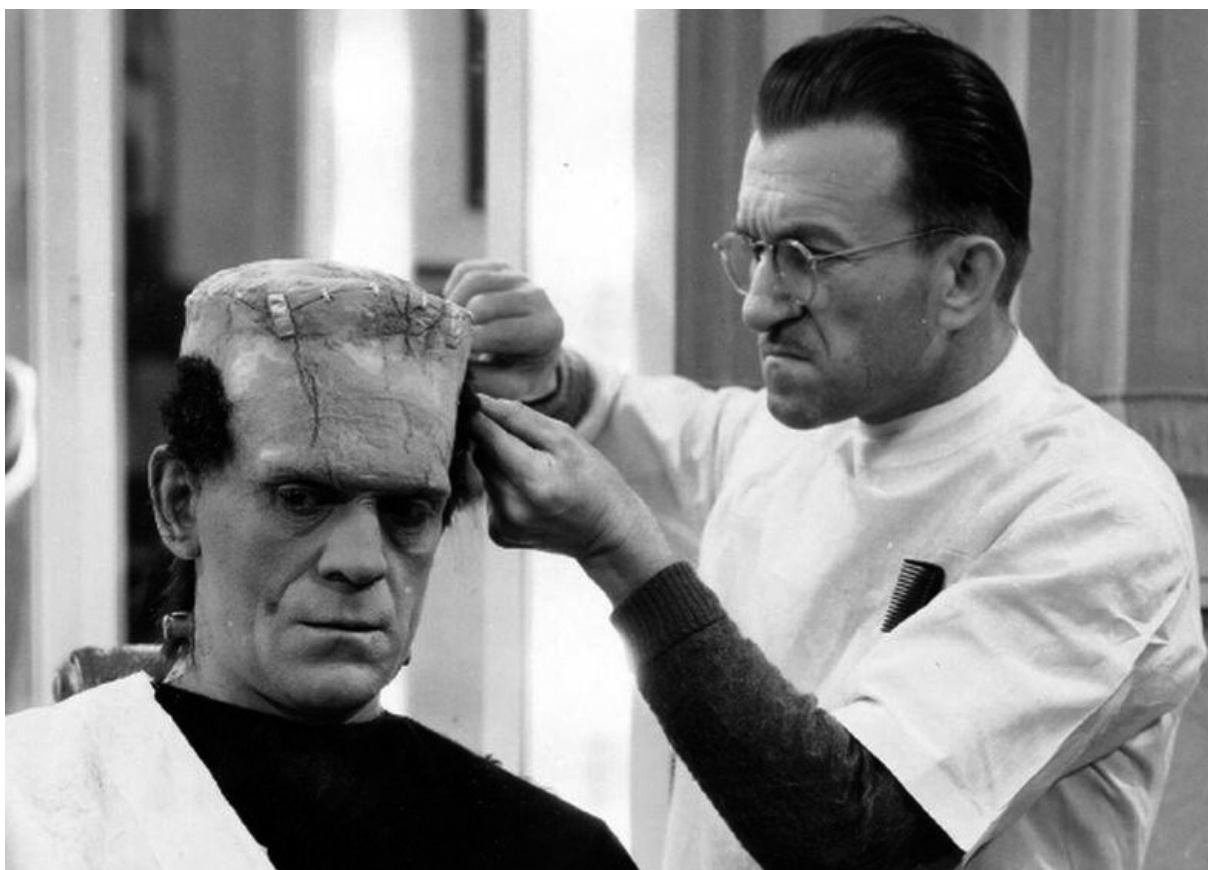

Ο Bela Lugosi στην ταινία «Dracula».

Η παραγωγή για την οποία έμεινε στην ιστορία είναι η αμερικανική ταινία τρόμου «Frankenstein» (1931) του James Whale. Σε συνεργασία με τον ηθοποιό Boris Karloff, ο οποίος υποδυόταν το τερατόμορφο δημιουργήμα, πέτυχε ένα ανεπανάληπτο αποτέλεσμα. Το maquillage ταίριαζε απόλυτα με το πρόσωπο του Karloff, δίνοντάς του μια ρεαλιστική εικόνα τέρατος. Χαρακτηριστικά είναι το μακρύ επίπεδο κεφάλι που φτιάχτηκε με latex, και η αφαίρεση μέρους οδοντοστοιχίας. Για το συγκεκριμένο αποτέλεσμα χρησιμοποίησε αρχικά βαμβάκι το οποίο κάλυψε με κολλόδιο ώστε να δημιουργήσει ουλές και πληγές, κεριά και greasepaint σε πράσινο χρώμα για την εντύπωση του νεκρού και “σάπιου”. Ο ίδιος επαναλάμβανε καθημερινά το maquillage πριν από κάθε γύρισμα, διαδικασία που απαιτούσε τουλάχιστον τέσσερις ώρες, αφού ποτέ δεν είχε εφαρμόσει καλούπια. Εφόσον απαιτούνταν πολλές ώρες για να αφαιρεθεί, υπάρχουν πληροφορίες ότι ο πρωταγωνιστής ορισμένες φορές κοιμόταν με αυτό για να μην υποστεί την ίδια διαδικασία την επόμενη μέρα.

Παράλληλα, το 1941 συνεργάστηκε με τον Lon Chaney Jr. στην ταινία «Wolf Man» του George Waggner. Στο πρόσωπο του πρωταγωνιστή εφαρμόζε μαλλιά βουβαλιού για να μοιάζει με λυκάνθρωπο. Άλλη μια ταινία στην οποία ανέλαβε το maquillage είναι «η μούμια» (1932) του Karl Freund πάλι με πρωταγωνιστή τον Karloff.

Το τέλος στην καριέρα του J. Pierce ήρθε όταν αυτός απολύθηκε το

Ο Jack Pierce δημιουργεί τον χαρακτήρα «Frankenstein» για την ομώνυμη ταινία.

Ο Jack pierce στα παρασκήνια της ταινίας «Wolf Man».

1946 από την Universal Studios, όταν του αιτήθηκε να χρησιμοποιήσει καινούργιες τεχνικές στις δημιουργίες του, όπως τη χρήση του latex. Αυτός αρνήθηκε, μένοντας πιστός στις παραδοσιακές τεχνικές που ήδη γνώριζε. Έτσι, αντικαταστάθηκε από τον επόμενο επικεφαλής του ίδιου τμήματος Bud Westmore. Ο J. Pierce πέθανε στο 1968.

Jack Dawn

Ο Jack Dawn ήταν ένας από τους μεγάλους και πρωτοπόρους makeur artists της εποχής του. Γεννήθηκε στην Αμερική το 1892 και αφιέρωσε τη ζωή του στο maquillage και στα προσθετικά, διαπρέποντας στο αντικείμενό του. Η έναρξη της καριέρας του έγινε όταν στο πρώιμο κινηματογράφο του Hollywood εργάστηκε ως επικουρικός ηθοποιός, βοηθώντας παράλληλα τους συναδέλφους του στην εφαρμογή του maquillage τους, καθώς αυτοί το αναλάμβαναν μόνοι τους. Έτσι, σκηνοθέτες και παραγωγοί διέκριναν τη δεξιοτεχνία του. Το 1935 συνεργάστηκε με την εταιρεία MGM, ενώ το 1939 αντικατέστησε τον Cecil Holland ως επικεφαλής στο τμήμα του makeur.

Στη διάρκεια της καριέρας του έκανε ξεχωριστές δημιουργίες και ανέ-

λαβε τους χαρακτήρες πολλών ταινιών, όπως αυτούς στην ταινία « The Wizard of Oz» (1939) του Victor Fleming, όπως έχει προαναφερθεί. Παράλληλα, μεταμόρφωσε τους ηθοποιούς της ταινίας «The Good Earth» (1937) του Sidney Franklin σε ασιατικά πρόσωπα. Η καριέρα του κορυφώθηκε όταν εφηύρε ένα υλικό που ονομάστηκε “Vinylite”, το οποίο κατοχύρωσε ως τέχνασμά του. Το προϊόν αυτό χρησιμοποιήθηκε στους χαρακτήρες και των δυο παραπάνω επιτυχιών του. Προς το τέλος της σταδιοδρομίας του εργάστηκε ως εθελοντής για τους στρατιώτες, βοηθώντας στην κατασκευή προσθετικών μελών. Ο Jack Dawn στην καριέρα του έχει συνεργαστεί με μεγάλους αστέρες όπως την Ingrid Bergman, την Greta Garbo, την Elizabeth Taylor κ.ά..
(109, 139, 140, 141, 142, 143, 144,145,146, 146, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157)

Χαρακτήρας που δημιούργησε ο Jack Dawn για την ταινία «The Wizard of Oz».

3.3. Δεκαετία του '20

Στον κινηματογράφο το *maquillage* διαδραματίζει σημαντικό ρόλο, καθώς για τους μεγάλους αστέρες το παρουσιαστικό τους είναι από τους βασικότερους παράγοντες επιτυχίας.

Οι πρώτες αμερικανικές παραγωγές του βωβού κινηματογράφου ήταν ασπρόμαυρες. Κάποιες από αυτές δημιουργήθηκαν με μπλε-ευαίσθητο film, ενώ ορισμένες με ορθοχρωματικό. Οι πρώτες ήταν ευαίσθητες στο μπλε χρώμα (το οποίο αποτυπωνόταν λευκό) ενώ οι δεύτερες ήταν ευαίσθητες στο μπλε και καθόλου ευαίσθητες στο κίτρινο και κόκκινο (τα οποία αποτυπώνονταν μαύρα). Έτσι δημιουργήθηκαν προβλήματα στους χρωματισμούς, για παράδειγμα τα ξανθά μαλλιά αποτυπώνονταν σκούρα και ο ουρανός λευκός. Κι αυτό γιατί στο ασπρόμαυρο film κάθε χρώμα αποτυπώνεται στην κλίμακα του γκρι. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα στα κοντινά και λεπτομερή πλάνα το απεριποίητο πρόσωπο να σκουραίνει και οποιαδήποτε ανομοιομορφία να το δείχνει βρώμικο. Αυτά ήταν ορισμένα προβλήματα που οι εικονολήπτες καλούνταν να διορθώσουν.

Στον κινηματογράφο το *maquillage* ξεκίνησε να χρησιμοποιείται για να περιορίσει τα προβλήματα της επιδερμίδας στην οθόνη, δημιουργώ-

*Οι διαφορές ανάμεσα στα τρία είδη φιλμ.
Από αριστερά προς τα δεξιά: μπλε-ευαίσθητο, παγχρωματικό, έγχρωμο.
Τα σύννεφα φαινονται στο παγχρωματικό αλλά όχι στο μπλε-ευαίσθητο.*

ντας έναν ομοιόμορφο χρωματικό τόνο αλλά και να τονίσει τα όμορφα χαρακτηριστικά του προσώπου. Αυτό συνέβαινε βέβαια όταν το χρησιμοποιούσαν σωστά. Αντίθετα αποτελέσματα εμφανίζονταν εξαιτίας του ότι στον βωβό κινηματογράφο τα γυρίσματα των ταινιών πραγματοποιήθηκαν σε εξωτερικό χώρο με φυσικό φωτισμό, ώστε να είναι αυτός επαρκής. Έτσι, στις ασπρόμαυρες ταινίες οι ηθοποιοί έπρεπε να γνωρίζουν τον τρόπο που θα εφαρμόζουν τα υλικά στο πρόσωπό τους, αφού το ασπρόμαυρο φιλμ εγκυμονεί πολλούς κινδύνους. Συνδυαστικά με αυτό, ήταν απαραίτητες οι γνώσεις για τον φωτισμό, φυσικό ή τεχνητό, ο οποίος διαδραματίζει εξίσου σημαντικό ρόλο στην απόδοση μιας σωστής εικόνας.

Ο τρόπος maquillage στο ασπρόμαυρο film.

Οι πρώτοι ηθοποιοί που από θέατρο, ξεκίνησαν να κάνουν κινηματογράφο, αντιμετώπιζαν έτσι πολλαπλά προβλήματα στο maquillage τους, το οποίο είχαν συνηθίσει να αναλαμβάνουν μόνοι τους. Άρχισαν να χρησιμοποιούν υλικά που εφαρμόζαν στο θέατρο, μια λιπαρή ουσία (greasepaint - κρεμώδες προϊόν με χρώμα γράσου) και μια πούδρα. Άμεσα αντιλήφθηκαν ότι το αποτέλεσμα ήταν άσχημο και ξεκίνησαν να χρησιμοποιούν ως καλυπτικό «βαρύτερη» βάση ώστε να φαίνεται το πρόσωπό τους πιο λευκό στον φακό.

Αυτό δεν άρεσε στους διευθυντές των ταινιών, οι οποίοι επεδίωκαν τη φυσικότητα του προσώπου, επιλέγοντας αυστηρότερα ηθοποιούς με όμορφα φυσικά χαρακτηριστικά, με εξαίρεση φυσικά αν απαιτούνταν ειδικά effects που εκεί η εφαρμογή μεγάλης ποσότητας υλικών ήταν αναπόφευκτη. Επομένως, τα άτομα με ομοιομορφία στο πρόσωπο και φωτο-

γένεια (που “έγραφαν” δηλαδή στο φακό) επιλέγονταν πιο εύκολα χωρίς απαραίτητη πείρα στην υποκριτική.

Από το 1913 στην Αμερική, οι κινηματογραφιστές ξεκίνησαν να πειραματίζονται στις παγχρωματικές ταινίες, film που ήταν ευαίσθητα σε όλο το εύρος χρωμάτων και προκαλούσε λιγότερες ατέλειες στους χρωματισμούς. Τα χρώματα αποτυπώνονταν με ακρίβεια στις αποχρώσεις της κλίμακας του γκρι. Έτσι, οι προηγούμενες τεχνικές maquillage δεν ήταν πια αποδοτικές. Με καλύτερο τεχνολογικό εξοπλισμό και φωτισμό δεν απαιτούνταν πια στους ηθοποιούς η χρήση ενισχυμένων ποσοτήτων καλλυντικών. Γεννήθηκε, όμως, η ανάγκη δημιουργίας καινούργιου προϊόντος makeur, του παγχρωματικού, το οποίο παράχθηκε από τον makeur artist, Perc Westmore.

Στην διάρκεια των πειραμάτων με το παγχρωματικό, μέχρι το 1920, οι ηθοποιοί που σταδιακά κατανοούσαν τον τρόπο που αντιδρούν τα χρώματα στο ασπρόμαυρο, το «βαρύ» makeur ξεκίνησε να μετριάζεται και να εφαρμόζεται λεπτότερα, δημιουργώντας μια ομαλή και ομοιόμορφη επιδερμίδα και προσέχοντας να καλύψουν και τον λαιμό. Ιδιαίτερη προσοχή έδιναν στην ομοιόμορφη κάλυψη πίσω από τα αυτιά καθώς και τις φυσικές γραμμές και τις κηλίδες ώστε να μην αποτυπώνονται στο ασπρόμαυρο. Μερικές φορές χρησιμοποιούσαν αφύσικα χρώματα για να δημιουργήσουν αντίθεση στο film. Πολλοί από τους ηθοποιούς όμως περιορίστηκαν μόνο στη χρήση πούδρας χωρίς τη λιπαρή βάση όταν δεν είχαν προβλήματα στο πρόσωπό τους. Η επιλογή του χρώματος γινόταν με βάση τις συνθήκες των γυρισμάτων και τον υποδυόμενο χαρακτήρα.

Όσο ο κινηματογράφος εξελισσόταν μαζί με τη βιομηχανία του maquillage, οι γυναίκες έδιναν ιδιαίτερη προσοχή στα μάτια, τα οποία μέσα από τα κοντινά πλάνα έδειχναν με τον καλύτερο τρόπο τις εκφράσεις τους. Πειραματίζονταν και χρησιμοποιούσαν διάφορους τρόπους για να τα αναδείξουν. Το maquillage τους ήταν σκούρο σε γκρι κυρίως αποχρώσεις. Το

Επάνω: Το προϊόν greasepaint.
Κάτω: Το παγχρωματικό makeur.

eyeliner (ονομάζεται Kohl και είναι μείγμα μολύβδου, αιθάλης και λίπους χήνας), περιγράφει το μάτι και σβήνεται προς τα έξω, σαν μαύρη ενίσχυση. Οι άνω βλεφαρίδες βάφονταν σκούρες μαζί με το κάτω βλέφαρο. Τα φρύδια αποτριχώνονταν και σχηματίζονταν καθοδικά, αποδίδοντας ένα «θλιβερό βλέμμα» με λεπτή γραμμή που ζωγραφίζεται με μολύβι.

Για rouge απέφευγαν το σκούρο κόκκινο, προτιμούσαν αποχρώσεις όπως αυτή του μούρου. Το τοποθετούσαν στα «μήλα» του προσώπου εφαρμόζοντάς το με κυκλικές κινήσεις. Τα χείλη διαγράφονταν μικρά και δεν έλειπε το κόκκινο χρώμα, με μέτρο όμως για να αποφύγουν έντονο και “άχαρο” αποτέλεσμα. Με το κραγιόν τόνιζαν το τόξο των χειλιών δίνοντάς του καμπυλωτό σχήμα (σχήμα καρδιάς).

Έτσι, λοιπόν, παρ’ ότι οι ηθοποιοί έκαναν μόνοι τους το maquillage τους στις ταινίες, τα κινηματογραφικά studio ξεκίνησαν σταδιακά να καθοδηγούνται από ειδικούς του είδους. Κι αυτό έγινε γιατί με το παγχρωματικό film έπρεπε να “γεννηθούν” νέοι κανόνες με τους οποίους θα αντιμετωπιστούν τα προβλήματα που εμφανίστηκαν. Σε αυτό το σημείο κάνουν την εμφάνισή τους ειδικοί πρωτοπόροι makeup artists που όπως θα αναλυθεί, σημάδεψαν το κινηματογραφικό maquillage.

(2, 3, 4, 139, 140, 141, 142, 143, 144)

Αριστερά: Η ηθοποιός Marion Davies.
Δεξιά: Η ηθοποιός Gloria Swanson.

3.4. Δεκαετία του '30

Τη δεκαετία του '30, παρά την οικονομική κρίση και την κατάθλιψη που κυριεύει το σύνολο, η βιομηχανία του maquillage συνέχιζε να αναπτύσσεται. Ο Β' Παγκόσμιος πόλεμος επέδρασε αρνητικά στην ποιότητα και μείωσε την παραγωγή των προϊόντων ομορφιάς. Ωστόσο, το maquillage εξακολουθεί να αποτελεί σημαντικό παράγοντα επιτυχίας στου ηθοποιούς και αναδεικνύει την εικόνα τους. Ενόψει της οικονομικής δυσχέρειας, το κινηματογραφικό Hollywood όλο και επηρέαζε τον γυναικείο πληθυσμό στη μόδα του maquillage, ο οποίος ταυτίζεται με τους ηθοποιούς και τους μιμείται. Το αίσθημα κατάθλιψης οδήγησε τις γυναίκες να προσπαθούν να νιώσουν καλύτερα και να "προσέχουν" το maquillage τους. Ο ειδικός Max Factor τις συμβούλευε ώστε να πετύχουν με τα σωστά χρώματα την Χολιγουντιανή ομορφιά. Ήταν ο μόνος που χρησιμοποιούσε αποδοτικά τους αστέρες του Hollywood για να αυξήσει τις πωλήσεις του. Συγκεκριμένα, παρότρυνε τις γυναίκες να χρησιμοποιούν αποχρώσεις προϊόντων σύμφωνα με το χρώμα των μαλλιών τους, όπως οι διάσημοι ηθοποιοί. Έτσι, καθεμιά τους ανάλογα με την star που θα επέλεγε να ταυτιστεί, θα ανέτρεχε στους κανόνες του σχετικά με τη συγκεκριμένη ηθοποιό.

Καθώς το makeur της δεκαετίας του '20 όρισε μια νέα εποχή, το 1930 ήταν πιο φυσικό και συγκρατημένο. Σλόγκαν της εποχής ήταν η ενίσχυση της φυσικής ομορφιάς με προϊόντα ομορφιάς. Οι ηθοποιοί ήταν συνέχεια κάτω από τον τεχνητό φωτισμό και ειδικά με το έγχρωμο πια film ανέχονταν κάθε προϊόν maquillage ώστε το αποτέλεσμα ενώπιον της κάμερας να είναι ικανοποιητικό. Επιπλέον, κάθε αστέρας βρισκόταν κάτω από τις διαταγές των makeur artists με στόχο την καλύτερη εξωτερική εικόνα σύμφωνα με τα πρότυπα του Hollywood.

Η χρωματική παλέτα του 1930 στο maquillage.

Το foundation (βάση) το 1930 έγινε δημοφιλές και χρησιμοποιείται απαραίτητως. Τα χρώματά του ήταν φυσικά, κυρίως μπεζ ή απαλό ροζ. Το 1937 δημιουργήθηκε για τον έγχρωμο κινηματογράφο το «Pancake» makeur μετά από πειράματα από τους Factor, όπως προαναφέρθηκε. Στη συνέχεια, ενίσχυαν το foundation με πούδρα στην ίδια φυσική απόχρωση.

Στις αρχές του 1930, σε αντίθεση με το 1920, η χρήση του rouge ήταν περιορισμένη. Αυτή είναι μια από τις κύριες διαφορές ανάμεσα στις δεκαετίες. Εφαρμοζόταν ψηλά στα ζυγωματικά για να δημιουργήσει ανοδικότητα στο πρόσωπο. Ο τρόπος με το οποίο το εφαρμόζαν βασιζόταν στο να εξισορροπήσουν το μέτωπο, τη μύτη και το πηγούνι για να επικρατεί ομοιομορφία στο πρόσωπο. Δημοφιλείς ήταν οι αποχρώσεις του ροζ για να δείχνει πιο φυσικό και διακριτικό.

Ο κινηματογράφος, διατηρώντας τη φυσικότητα του maquillage, στο πέρασμα της δεκαετίας μεγάλωσε την χρωματική παλέτα των ματιών με χρώματα όπως μπλε, πράσινο, μαύρο και μωβ. Σχετικά με το maquillage τους, σύμφωνα με την Αμερικανίδα ηθοποιό Sari Maritza, τα χρώματα που συνδύαζαν ήταν το καφέ σε καστανά μάτια, το μπλε σε μπλε μάτια, το πράσινο ή μπλε σε πράσινα μάτια, ενώ τα γκρίζα στήριζαν όλες τις αποχρώσεις. Τα χρώματα σβήνονταν απαλά για να αποφύγουν την ένταση. Εφόσον τα μάτια διατηρήθηκαν φυσικά, η ενίσχυση τους με το kohl έπαψε να εφαρμόζεται. Αντί αυτού τοποθετούσαν σκούρο καφέ μολύβι άνω και

κάτω του βλεφάρου.

Οι βλεφαρίδες πάνω και κάτω γίνονται σκούρες με καφέ ή μαύρη απόχρωση mascara. Οι αστέρες βούρτσιζαν τις βλεφαρίδες τους για να τις διαχωρίσουν και να τις επιμηκύνουν. Εφαρμόζαν μεγάλη ποσότητα στις εξωτερικές βλεφαρίδες. Πολλές ηθοποιόι όπως η Jean Harlow και η Greta Garbo προωθούν τις ψεύτικες βλεφαρίδες οι οποίες τόνιζαν το βλέμμα στην κάμερα.

Χαρακτηριστικό της δεκαετίας είναι τα λεπτά σχηματισμένα φρύδια σε τοξωτό σχήμα. Συνήθως πρώτα αποτριχώνονταν ολοκληρωτικά και ξανασχεδιάζονταν στο επιθυμητό σχήμα με καφέ μολύβι.

Η Greta Garbo, μία από τις μεγαλύτερες ηθοποιούς του Hollywood.

Τοποθετούσαν επίσης βαζελίνη για λαμπερό τελείωμα. Ο makeup artist Wally Westmore (που ανέλαβε το τμήμα του maquillage στο Paramount studios), ωστόσο, απέτρεπε τις ηθοποιούς του από το να αποτριχώνουν τα φρύδια τους, χωρίς να τα παραμελούν. Αντιθέτως, συνιστούσε να διατηρούν ένα φυσικό αποτέλεσμα που ο ίδιος θα το ενίσχυε ανορθώνοντάς τα με μολύβι.

Τα χείλη του 1930 άλλαξαν στυλ. Οι αστέρες περιέγραφαν το φυσικό σχήμα τους το οποίο ενισχύθηκε με αποχρώσεις σκούρου κόκκινου ή του βατόμουρου που ήρθε στη μόδα. Ο makeup artist, Bud Westmore, ήταν αυτός που σύστησε την εφαρμογή του κραγιόν με πινέλο για να είναι αυτή πιο σαφής. Έτσι, τόνιζε το τόξο του άνω χείλους σχηματίζοντας το σχήμα «V». Το 1930 παράλληλα, ο Max Factor εφηύρε το lip gloss.

Σε γενικές γραμμές στη δεκαετία του 1930 οι γυναίκες ηθοποιοί απέφευγαν τις έντονες αντιθέσεις στο πρόσωπό τους (π.χ. λευκή βάση με έντονο κόκκινο κραγιόν). Ακόμη και το φιξάρισμα πριν εμφανιστούν στην κάμερα ήταν απαραίτητο. Μέσα από το πρόσωπό τους εκφραζόταν το κλίμα της εποχής. Τέλος της δεκαετίας οι κανόνες του maquillage άλλαξαν με την έλευση του χρώματος. Ηθοποιοί που στιγμάτισαν τον κινηματογράφο μέσα από τις φιγούρες τους το 1930 ήταν η Greta Garbo, η Ingrid Bergman, η Carole Lombard και η Rita Hayworth. Το maquillage ήταν πλέον στην καθημερινότητα των γυναικών μέσα από την επιρροή του κινηματογράφου. (2, 3, 140, 144, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171)

Από αριστερά προς τα δεξιά: Carole Lombard, Ingrid Bergman, Rita Hayworth.

3.5. Δεκαετία του '40

Η δεκαετία του '40 είναι μια εποχή μεγάλης δυσκολίας στο κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον, κυρίως στην Ευρώπη. Ωστόσο, ο κινηματογράφος και η μόδα του *maquillage* δε σταμάτησε να εξελίσσεται παρά την εμπόλεμη κατάσταση. Οι περισσότερες γυναίκες εξακολουθούσαν να μιμούνται με την τέχνη του *maquillage* τον αγαπημένο τους κινηματογραφικό αστέρα. Η χρήση του το 1940 ήταν καθοριστική, ενώ ο Παγκόσμιος Πόλεμος δεν εμπόδισε τις γυναίκες να το χρησιμοποιούν. Δημοφιλή ονόματα ειδικών ήταν ο Max Factor, η Elizabeth Arden και η Helena Rubinstein.

Το *maquillage* του 1940 εφαρμοζόταν από τις γυναίκες “σε κίνηση”, αφού οι περισσότερες αναγκάστηκαν να εργαστούν σε χώρους όπως εργοστάσια, και να καταλάβουν αντρικές δουλειές. Έτσι, πολλές υφές προϊόντων άλλαξαν για τη διευκόλυνσή τους. Η ανάπτυξη της βιομηχανίας και η παραγωγή προϊόντων περιορίστηκε, ενώ σταδιακά επιβλήθηκε η απαγόρευσή τους. Ωστόσο, στη δεκαετία αυτή ο γυναικείος πληθυσμός χρησιμοποιούσε το κραγιόν για να ανεβάσει το ηθικό τόσο το δικό του, όσο και των στρατιωτών (ονομάστηκε δεκαετία του κραγιόν). Παρά τους περιορισμούς στο πέρασμα της δεκαετίας, η μόνη η οποία αδειοδοτήθηκε να παρασκευάσει προϊόντα για την περίσταση ήταν η Elizabeth Arden, με ποικίλους χρωματισμούς κραγιόν για να ενισχυθεί η πολεμική προσπάθεια.

Το *maquillage* έγινε ακόμη πιο φυσικό και διακριτικό. Το *foundation*, σε αντίθεση με το 1930, τοποθετείται σε ένα τόνο σκουρότερο από τον φυσικό τόνο του δέρματος. Το «*pancake*» του Max Factor εξακολουθούσε να χρησιμοποιείται στην κάμερα αλλά και ευρέως από το κοινό αν και βρέθηκαν απομιμήσεις του. Κάλυπτε ομοιόμορφα το πρόσωπο και ενισχυόταν από τη χρήση της πούδρας η οποία πλέον ήταν απαραίτητη και εφαρμοζόταν σε μεγαλύτερη ποσότητα. Η απόχρωσή της ήταν πιο ανοιχτή από το *foundation* και η μορφή της σκόνης που χρησιμοποιούσαν τις δύο προηγούμενες δεκαετίες αντικαταστάθηκε από την *compact* (συμπαγής). Το *rouge* κυρίως στην Ευρώπη δεν είχε μεγάλη προσφορά κι έτσι οι αστέρες προωθούσαν τη χρήση του κραγιόν στη θέση του, χρησιμοποιώντας το ψηλά στα ζυγωματικά για να περιγράψουν το πρόσωπό τους.

Οι γυναίκες ηθοποιοί του 1940 δεν έδιναν έμφαση στο *maquillage* των ματιών. Οι *makeup artists* απέδιδαν έτσι μέσα από τις ταινίες το υποτονικό κλίμα της εποχής με το απόλυτα φυσικό βλέμμα. Τα χρώματα είναι απαλά και φυσικά. Εφαρμόζονταν στο κινητό βλέφαρο, ενώ πιο πάνω, στο οστό του φρυδιού, τοποθετούσαν *rouge* ελαφρώς για να το τονίσουν. Μόνο οι άνω βλεφαρίδες χρωματίζονταν μαύρες ή καφέ με τη χρήση πινέλου. Το *eyeliner* χρησιμοποιούταν διακριτικά σε μαύρους ή καφέ χρωματισμούς. Ορισμένοι *makeup artists* εφάρμοζαν το “*cat-eye*” βλέμμα με εντονότερη την εφαρμογή του. Στη δεκαετία του '40 έδιναν έμφαση στα

φρύδια, που σε αντίθεση με το 1920 και 1930, σχηματίζονταν παχύτερα και τοξωτά. Η makeur artist του Paramount Studio, Eddie Senz για να αποδώσει το επιθυμητό σχήμα της εποχής βούρτσισε τα φρύδια ανοδικά και στη συνέχεια ακολουθούσε τις πάνω τρίχες για να διαγράψει το σχήμα τους. Παράλληλα, τη διαφορά κάνουν τα χείλη, τα οποία αντιθέτως με τις προηγούμενες δεκαετίες (ήταν λεπτότερα), το 1940 περιγράφονταν εξωτερικά από το φυσικό σχήμα τους για να δείχνουν σαρκώδη. Το χρώμα που αναδεικνύεται είναι το κόκκινο και οι αποχρώσεις του, ως “σύμβολο νίκης” όπως προαναφέρθηκε. Οι ειδικοί εφάρμοζαν το προϊόν με πινέλο για πιο ακριβή τοποθέτηση. Η εταιρία Besame cosmetics κυκλοφόρησε το 1940 κόκκινα κραγιόν σε συσκευασία με μορφή σφαίρας.

Τη δεκαετία του '40 το maquillage ανέδειξε τα φρύδια και τα χείλη των γυναικών. Ηθοποιοί όπως η Rita Hayworth η οποία, με το ρόλο της στο Film Noir «Gilda» (1946) του Charles Vidor, συμβάλει στην προώθηση προϊόντων όπως το κραγιόν του Max Factor «tru-color» το οποίο έκανε μεγάλες πωλήσεις παρά την επικρατούσα κατάσταση. Μέσα από τέτοιες προσωπικότητες όπως η Ava Gardner και η Hayworth αναδείχθηκαν τα χαρακτηριστικά του makeur της εποχής. Η φυσικότητα των ματιών σε αντίθεση με το smoky του 1920 και τα λεπτά φρύδια του 1930, έκαναν τη δεκαετία ιδιαίτερα ξεχωριστή.

(3, 165, ,172,173,174, 175, 176, 177, 178)

Αριστερά: Η ηθοποιός Ava Gardner.
Δεξιά: Από την ταινία Gilda με τους Glenn Ford και Rita Hayworth.

3.6. Δεκαετία του '50

Μετά τον Β' Παγκόσμιο πόλεμο η βιομηχανία του maquillage παρουσίασε ανοδική πορεία και τα προϊόντα ήταν ελεύθερα προς πώληση. Το 1950 αποτελεί λαμπρή εποχή για το maquillage με χαρακτηριστικές προσωπικότητες αυτές της Elizabeth Taylor, Merylin Monroe και Grace Kelly, οι οποίες αποτελούν πρότυπα προς μίμηση στον γυναικείο πληθυσμό. Ωστόσο, εμφανίστηκαν ορισμένα νεότερα μοντέλα που επιχείρησαν μέσω γνωστών εταιριών να γίνουν πρότυπα της μόδας, ανταγωνιζόμενα τους αστέρες του Hollywood. Το maquillage στη βιομηχανία του κινηματογράφου ήταν ακόμη πιο απαραίτητο εργαλείο για μια star, η οποία δεν εμφανιζόταν στην κάμερα χωρίς αυτό. Νέες εταιρίες ήρθαν στο προσκήνιο στο εμπόριο το 1950 όπως αυτή της Gala και της Shiseido.

Σχετικά με τις τεχνικές που ακολουθούσαν, το foundation είχε απόχρωση ίδια με αυτήν του δέρματος ή σκουρότερη, ωστόσο, εφαρμοζόταν γενναιόδωρα για βαρύτερο αποτέλεσμα, σαν μάσκα (mask effect). Το δέρμα φαινόταν φυσικό και αφεγιάδιαστο. Ακολουθούσε η εφαρμογή της πούδρας ίδιας απόχρωσης με του foundation. Το rouge είναι πιο διακριτικό από αυτό του 1940 και ήταν προτιμότερο σε αποχρώσεις pastel και ροζ. Οι σκιές ματιών βρίσκονταν πλέον σε μεγαλύτερη ποικιλία χρωμάτων και εφαρμόζονταν διακριτικά σε χρωματικούς συνδυασμούς ανάλογα με το χρώμα του δέρματος και των μαλλιών.

Επιπλέον, αυτό που χαρακτηρίζει τα πρόσωπα της δεκαετίας είναι το cat-eye βλέμμα που κυριαρχεί στα μάτια των γυναικών ηθοποιών. Τοποθετούσαν μαύρο, παχύ eyeliner κατά μήκος των άνω βλεφαρίδων το οποίο σχημάτιζαν ανοδικά στην εξωτερική γωνία. Η mascara ενίσχυε τις άνω βλεφαρίδες, ενώ κορυφαία εταιρεία στο συγκεκριμένο προϊόν την οποία προωθούσαν οι stars ήταν η Maybelline.

Το 1950 τα φρύδια συνέχιζαν να τραβούν την προσοχή αφού ήταν καλοσχηματισμένα και, διατηρώντας τη φυσικότητά τους, σχεδιάζονταν με μολύβι ανοδικά. Τα χείλη παρουσιάζονταν αδιάφορα σε φυσικούς χρωματισμούς όπως ροζ (που αντικαταστάθηκε από το κόκκινο των προηγούμενων δεκαετιών). Περιγράφονταν στο φυσικό τους σχήμα με περίγραμμα φρυδιών, αφού lip liner δε κυκλοφορούσε στο εμπόριο.

Συμπερασματικά, το χρώμα από το οποίο καθορίστηκε η δεκαετία ήταν το ροζ και οι αποχρώσεις του. Το κέντρο της προσοχής αποτελούν τα μάτια με την καινοτόμα εφαρμογή του eyeliner. Το πρόσωπο εκπέμπει φυσικότητα αφού σ' αυτό επικρατούν χρώματα υγείας (ροζ-ροδακινί-παστέλ χρωματισμοί). Οι μεγάλες ηθοποιοί του Hollywood δεν σταμάτησαν να προωθούν τις νέες τάσεις μέσα από τις ταινίες του 1950.

(2, 3, 144, 165, 179, 180, 181, 182, 183)

*Επάνω αριστερά: Grace Kelly.
Επάνω δεξιά: Marilyn Monroe.
Κάτω: Audrey Hepburn.*

3.7. Δεκαετία του '60

Το 1960 παρατηρούνται τρία στυλ στο maquillage, το σύγχρονο, το κλασσικό και το hippy. Το σύγχρονο είναι το ευρέως χρησιμοποιούμενο κυρίως στον κινηματογράφο. Κοινό στοιχείο με το 1950 είναι ότι η προσοχή εξακολουθεί να βρίσκεται στην κομψότητα των ματιών. Οι χρωματισμοί που χρησιμοποιούνται είναι ροζ απαλό και άλλα παστέλ χρώματα.

Το foundation χρησιμοποιούνταν στη φυσική απόχρωση της επιδερμίδας, καλύπτοντας χείλη και βλέφαρα. Έναν τόνο σκουρότερο χρησιμοποιούσαν για να διαμορφώσουν το πρόσωπο και να το εξιδανικεύσουν (π.χ. για να αποδώσουν ένα αδύνατο πρόσωπο εφαρμόζαν σκιάσεις περιμετρικά από αυτό για να το υποβαθμίσουν εξωτερικά). Αμέσως μετά εφαρμόζαν διάφανη πούδρα. Το rouge συνδυαζόταν με το χρώμα των χειλιών και εφαρμόζοταν κάτω από τα ζυγωματικά σχηματίζοντας ένα τρίγωνο. Ήταν σχεδόν αδιάφορο.

Το maquillage ματιών στην δεκαετία του '60.

Στα μάτια το σημαντικότερο προϊόν ήταν το eyeliner, που παρά τη σημασία του εφαρμοζόταν λιγότερο παχύ από το 1950 (το cat-eye δεν εφαρμοζόταν). Οι χρωματισμοί στα βλέφαρα ποικίλουν από λευκό, γκρι και καφέ, φωτεινά χρώματα. Μεγάλη ένταση έδινε στην περιοχή η χρήση ψεύτικων βλεφαρίδων, στα πάνω και κάτω βλέφαρα, που έδιναν την εντύπωση του “φτερωτού προσώπου”. Τα φρύδια βουρτσίζονταν και σε αυτά διαμορφωνόταν το φυσικό τόξο. Έτσι, χρωματίζονταν στο φυσικό τους μέγεθος.

Τα χείλη παρέμειναν “απαλά” και σχεδόν αδιάφορα, ώστε να δοθεί έμφαση στα μάτια. Πρώτα περιγράφονταν με μολύβι και στη συνέχεια χρωματίζονταν με πινέλο σε χρώματα ροζ, ροδακινί και διακριτικό κόκκινο.

Το 1960 εμφανίστηκαν νέες εταιρίες καλλυντικών, μια από τις σημαντικότερες ήταν η Cover girl. Η κορυφαία makeur artist του Hollywood Eddie Sens, που αναλάμβανε από το 1930 μέχρι το 1960 το makeur μεγάλων αστέρων όπως της Elizabeth Taylor, έδινε τις παραπάνω συμβουλές στον γυναικείο πληθυσμό της εποχής για να πετύχει το λαμπερό maquillage του Hollywood. Χαρακτηριστική προσωπικότητα της δεκαετίας παραμένει η Elizabeth Taylor με το ιδιαίτερο και διαχρονικό maquillage της στην υπερπαραγωγή «Cleopatra» (1963) του Joseph L. Mankiewicz, το οποίο αναλύθηκε σε προηγούμενο κεφάλαιο. Τέλος, πρόσωπα του κινηματογράφου που προωθούσαν την τάση της δεκαετίας ήταν η Sophia Loren και η Brigitte Bardot.

(2, 3, 144, 165,184,185,186,187)

Αριστερά επάνω: Η Sophia Loren.
Αριστερά κάτω: Η Brigitte Bardot.
Δεξιά: Η Elizabeth Taylor.

3.8. Δεκαετία του '70

Η δεκαετία αυτή είναι ιδιαίτερη για τον γυναικείο πληθυσμό, ο οποίος απελευθερώθηκε και ανεξαρτητοποιήθηκε. Εν όψει μεγάλων κοινωνικών, πολιτικών και οικονομικών αλλαγών, η απελευθέρωση της γυναίκας όλο και μεγάλωνε με αποτέλεσμα αυτό να έχει αντίκτυπο στη βιομηχανία του maquillage και των καλλυντικών. Ο κινηματογράφος και οι διαφημίσεις προέβαλαν την ελεύθερη, ανεξάρτητη γυναίκα.

Το 1970 ήταν δημοφιλές το μαυρισμένο look (sun kissed), το οποίο ήταν ιδιαίτερα αγαπητό. Το foundation εφαρμοζόταν σε ανοιχτά χρώματα, με βάση την απόχρωση του δέρματος. Οι πούδρες μαυρίσματος (bronzer) χρησιμοποιούνταν πλέον σταθερά κυρίως στα ζυγωματικά, στο πηγούνι, στη μύτη και στην γραμμή των μαλλιών. Το χρώμα τους ήταν σκουρότερο από αυτό του foundation για να φαίνεται η αντίθεση. Shimmer προϊόντα (λαμπερά - ιριδίζοντα) τοποθετούσαν στα ζυγωματικά για να προσθέσουν υγεία και γυαλάδα. Το rouge τοποθετούσαν στα “μήλα” σε αποχρώσεις ροδακινί ή ροζ (φυσικά χρώματα).

Στα μάτια χρησιμοποιούνταν ευρέως οι κρεμώδεις σκιές κυρίως σε έντονους χρωματισμούς όπως δαμασκηνί, μπλε, πράσινο αλλά και γήινα χρώματα που τόνιζαν την περιοχή των ματιών. Παράλληλα, δημοφιλείς ήταν οι ιριδίζουσες σκιές. Το eyeliner δεν εφαρμοζόταν, παρά ελάχιστα και αδιάφορα. Οι άνω και κάτω βλεφαρίδες χρωματίζονται μαύρες ή σκούρες καφέ και χρησιμοποιούνταν ψεύτικες αλλά σε πιο φυσικά σχήματα από το 1960. Τα φρύδια ήταν περιποιημένα και χρωματίζονταν με μολύβι στη φυσική τους γραμμή, όσο γινόταν λεπτότερα και με καμπύλη.

Σχετικά με τα χείλη, παρέμειναν αδιάφορα στο φυσικό τόνο, ορισμένες φορές στο χρώμα του foundation. Περιγράφονταν ελαφρώς με μολύβι και χρωματίζονταν σε χρώματα “υγείας” όπως ροζ και ροδακινί αλλά και καφέ, το οποίο ξεκίνησε να χρησιμοποιείται στη δεκαετία. Πάνω από το κραγιόν εφάρμοζαν lip glosses για πιο λαμπερό και γυαλιστερό αποτέλεσμα.

Μετά το 1975 επανεμφανίστηκε το στυλ του 1920 στο maquillage με smoky eyes και λεπτά φρύδια όπως φαίνεται στις ταινίες «Great Gatsby» (1974) του Jack Clayton και «The Boy Friend» (1971) του Ken Russell. Μάρκες οι οποίες συνέχισαν να διαπρέπουν στο εμπόριο και να προωθούν τα προϊόντα τους ήταν ο Max Factor, η Maybelline, η Elizabeth Arden, η Revlon και η Cover girl. Είδωλα του 1970 στον κινηματογράφο αποτελούν η Liza Minnelli [«Cabaret» (1972) του Bob Fosse] και John Travolta [«Grease» (1978) του Randal Kleiser].

(2, 3, 144, 165, 188, 189)

Επάνω: Η Liza Minelli.
Κάτω: Το Maquillage στην ταινία «Great Gatsby» με την Mia Farrow.

3.9. Δεκαετία του '80

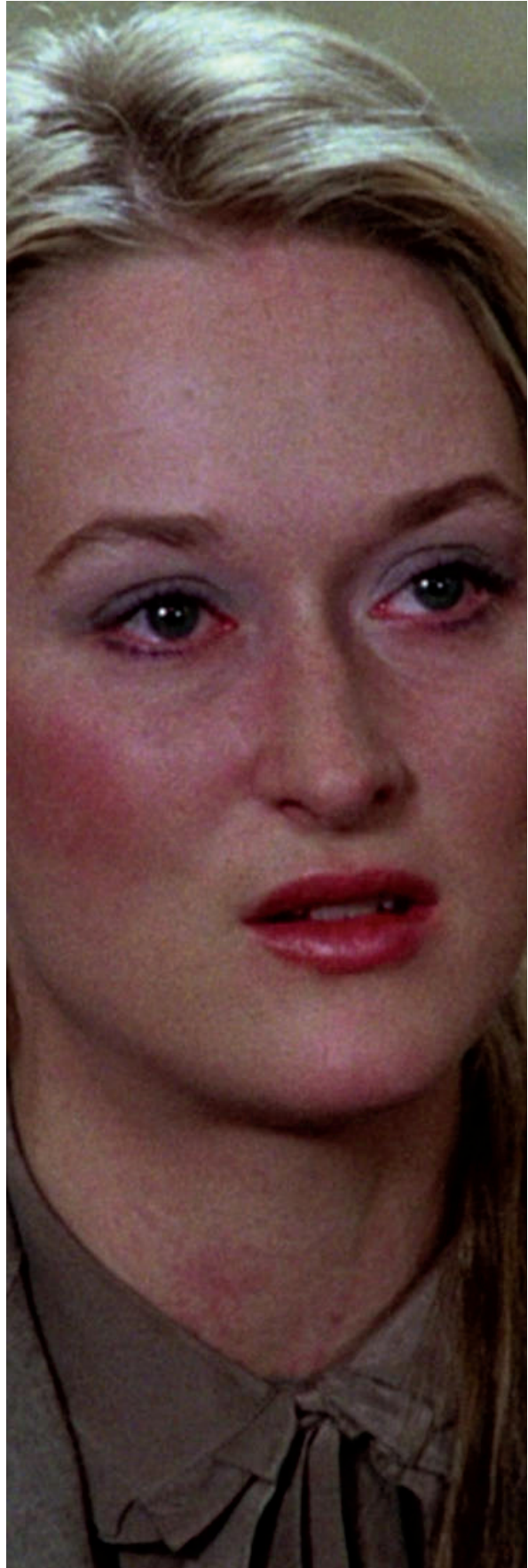
Η δεκαετία του '80 είναι μια ενδιαφέρουσα και τολμηρή δεκαετία. Από το 1970 ήδη, πολλές γυναίκες εργάζονταν και η μόδα διευρύνθηκε. Έτσι, το maquillage χρησιμοποιήθηκε ως μέσο που τις οδήγησε να νοιώθουν αυτοπεποίθηση και αποτύπωνε τη ισότητά τους απέναντι στους άντρες. Το 1980 λόγω της παγκοσμιοποίησης η μόδα του υπέστη ποικίλες αλλαγές, ενώ επικρατούσαν ταυτόχρονα πολλά στυλ. Χρησιμοποιούσαν πολλούς και διαφορετικούς συνδυασμούς χρωμάτων, αφού όλα ήταν αποδεκτά. Ταυτόχρονα, ξεπρόβαλλε και το φυσικό maquillage.

Αρχικά, στη μόδα ήρθε το concealer, το οποίο χρησιμοποιούταν στο χρώμα του foundation. Είχε κρεμώδη υφή και εφαρμοζόταν πριν από αυτό για να καλύψει τις ατέλειες. Στη συνέχεια, το foundation επιλεγόταν στη φυσική απόχρωση του δέρματος, ενώ η πούδρα χρησιμοποιούταν με φειδώ. Το μαυρισμένο look συνέχιζε να προωθείται τόσο από τις ηθοποιούς, όσο και από τα μοντέλα. Ωστόσο, οι γυναίκες έμεναν μακριά από τον ήλιο για να προστατευτούν. Έτσι, χρησιμοποιούσαν το bronzer για να διαμορφώσουν το πρόσωπό τους, που σκιάζοντάς το, πετύχαιναν ηλιοκαμένο αποτέλεσμα. Το rouge ήταν από τα πιο σημαντικά προϊόντα του maquillage στη δεκαετία αυτή. Σε κάποιες γυναίκες το αποτέλεσμα δεν ήταν φυσικό. Οι πιο δημοφιλείς αποχρώσεις ήταν το ροζ, το πορτοκαλί και το κόκκινο.

Σχετικά με τα μάτια, το μπλε συνέχιζε να επικρατεί μετά το 1970. Ωστόσο, μετέπειτα κι άλλα χρώματα άρχιζαν να συνδυάζονται μεταξύ τους, όπως το πορτοκαλί, το κόκκινο και άλλα φωτεινά χρώματα. Το μαύρο eyeliner εφαρμοζόταν κατά μήκος των βλεφαρίδων στο άνω βλέφαρο. Επιπλέον, mascara εφαρμοζόταν σε μεγάλη ποσότητα στις άνω και κάτω βλεφαρίδες. Τα φρύδια παρέμειναν στο φυσικό τους σχήμα, ωστόσο σκούρηναν και γεμίζονταν με μολύβι ώστε να δείχνουν πιο άγρια. Σχετικά με τα χείλη, το χρώμα τους συμφωνούσε με αυτό του rouge. Ροζ, φούξια, πορτοκαλί και κόκκινο ήταν οι πιο χρησιμοποιούμενες αποχρώσεις. Απαραίτητο στοιχείο ήταν το lip gloss μετά το κραγιόν για γυαλιστερό αποτέλεσμα.

Μάρκες που ξεχώρισαν στη βιομηχανία του maquillage το 1980 ήταν η Lancôme, η Maybelline με το αδιάβροχο κραγιόν που προώθησε αυτή τη δεκαετία, η Estee Lauder, η Dior, η Chanel και η Max Factor με τα κρεμώδη rouge που έφερε στη μόδα. Τον γυναικείο πληθυσμό επηρέασαν εκτός από ηθοποιούς, πολλοί τραγουδιστές. Σχετικά όμως με τον κινηματογράφο, μεγάλοι αστέρες που έγιναν πρότυπα ήταν η Meryl Streep, η Demi Moore και η Joan Collins.

(3,144,165,190)

*Αριστερά: Η Demi Moore στην δεκαετία του '80.
Δεξιά: Η Meryl Streep στην ταινία «Kramer vs. Kramer» (1979).*

3.10. Δεκαετία του '90

Ποικίλες εναλλαγές στον τομέα του maquillage χαρακτηρίζουν τη δεκαετία του 1990. Εξακολουθούσαν να επικρατούν διάφορα στυλ στη διάρκεια της δεκαετίας, ωστόσο, η εξτρεμιστική εμφάνιση του 1980 σταδιακά αντικαταστάθηκε από μια πιο συγκρατημένη. Το maquillage επικεντρώθηκε στα χείλη και στα μάτια. Συνήθως έδιναν έμφαση σε ένα από τα δύο, ώστε να αποφύγουν την αφύσικη εμφάνιση. Όπως όλες οι εποχές, έτσι το 1990 χαρακτηρίστηκε από κάποιες γνωστές προσωπικότητες όπως η Jennifer Aniston και η Julia Roberts.

Το 1990 ξεκίνησε με τεχνικές που εφαρμόζονταν το 1920. Η τάση προωθούσε απαλό smoky στα μάτια ώστε να φαίνονται μουτζουρωμένα, χρησιμοποιώντας τα πιο φωτεινά χρώματα της χρωματικής παλέτας. Τέτοια ήταν το μωβ, το πράσινο, το καφέ και το μπλε. Το κραγιόν εφαρμόζοταν σε κόκκινες, μωβ ή καφέ αποχρώσεις. Ευρέως χρησιμοποιούμενη ήταν η τεχνική όμπρε, με σκούρο περίγραμμα και ανοιχτότερο εσωτερικά στα χείλη. Μέχρι τα μέσα της δεκαετίας ήταν στη μόδα τα σαρκώδη χείλη, τα οποία περιγράφονταν εξωτερικά από το φυσικό τους σχήμα. Τα φρύδια συνήθως σχηματίζονταν λεπτά ή έμεναν απεριποίητα για να φαίνονται άγρια, ενώ σκούρηναν σε απόχρωση. Mascara εφαρμόζοταν για να σκουρύνει τα μάτια, ενώ το rouge εφαρμόστηκε διακριτικά στα ζυγωματικά. Το δέρμα ήταν άχρωμο και matte, με απόχρωση του foundation πιο ανοιχτή από αυτή του δέρματος. Η Julia Roberts και η Angelina Jolie ήταν οι προσωπικότητες του Hollywood που στήριξαν στη δεκαετία του 1990 αυτό το “grunge look”, εξελίσσοντάς το.

Το 1995 το maquillage έγινε πιο φυσικό με γήινες αποχρώσεις. Η χρωματική παλέτα άλλαξε και από τα φωτεινά χρώματα, στο φως ήρθαν τα απαλά, ουδέτερα χρώματα όπως το καφέ, το μπεζ και το ροζ. Έτσι, ενισχύθηκε η φυσική ομορφιά μακριά από ακρότητες. Στα μάτια τοποθετούσαν pastel χρώματα με διακριτική γραμμή eyeliner. Mascara εφαρμόζοταν με μέτρο στις άνω και κάτω βλεφαρίδες σε μαύρο ή καφέ χρώμα. Τα φρύδια περιποιούνταν στο φυσικό τους σχήμα και χρωματίζονταν στην ίδια απόχρωση για να φαίνονται «γεμάτα». Η πιο χρησιμοποιούμενη απόχρωση στα ζυγωματικά ήταν το ροζ και άλλα ουδέτερα χρώματα, ενώ το rouge κυκλοφορούσε σε διάφορες μορφές όπως κρέμα και σκόνη. Ίδιες αποχρώσεις εφαρμόζονταν και στα χείλη. Ουδέτερα όπως καφέ, μπεζ αλλά και πιο έντονα όπως το κόκκινο, πάντα όμως διατηρώντας ισορροπία με το maquillage των ματιών. Τα χείλη, παράλληλα, περιγράφονταν με μολύβι χειλιών στο φυσικό τους σχήμα.

Στο τέλος της δεκαετίας του 1990 επικράτησε το άκρως φυσικό maquillage (“no makeup” τάση). Στο δέρμα δε, εφαρμόζαν foundation και πούδρα. Ενυδάτωναν απλά την επιδερμίδα με μια κρέμα, ενώ το concealer

εφαρμοζόταν εάν ήταν αναγκαίο. Στα ζυγωματικά τοποθετούσαν ελάχιστο ή καθόλου rouge, τα χείλη ενισχύονταν με lip gloss για να φαίνονται γυαλιστερά, ενώ τα φρύδια ήταν πιο παχιά για καθημερινή εμφάνιση, ωστόσο, περιποιημένα. Ο makeur artist του Hollywood και άλλων διασημοτήτων της δεκαετίας, Kevyn Aucoin, ο οποίος αναλάμβανε το maquillage ηθοποιών όπως της Julia Roberts, της Janet Jackson, της Liza Minnelli και του μοντέλου Cindy Crawford, πρότεινε και χρησιμοποιούσε λευκό μολύβι εσωτερικά στα μάτια για να τα μεγεθύνει.

Η τάση του maquillage που επικράτησε το 1990 και συνεχίζει να επικρατεί στον κινηματογράφο μέχρι και σήμερα είναι ένα φυσικό σε γενικές γραμμές αποτέλεσμα που ταιριάζει στον χαρακτήρα που επιχειρείται να αποδοθεί καθώς και στα χαρακτηριστικά του προσώπου που τον υποδύεται. Αυτό συμβαίνει φυσικά σε ένα απλό makeur που δεν απαιτεί ειδικά effects. Έτσι, τα χρώματα είναι ουδέτερα, γήινα και πάντα υπάρχει ισορροπία στις ζώνες του προσώπου. Επιπλέον, το 1990 ήρθαν στο εμπόριο καινούργιες φυσικές συνταγές που εξέλιξαν τα προϊόντα, μετατρέποντας την “άγρια” υφή τους σε απαλότερη και πιο φιλική με το δέρμα. Σε πολλά από αυτά προστέθηκαν βιταμίνες, λάδια (καστορέλαιο, jojoba κ.α.) και αντηλιακή προστασία για πιο υγιές αποτέλεσμα.

(2, 3, 144, 165, 191, 192, 193, 194, 195, 196)

Αριστερά: Η Jennifer Aniston. Δεξιά: Η Julia Roberts.

3.11. Δεκαετία του '00

Στη νέα χιλιετία οι μεγάλοι αστέρες διατηρούν τη φυσικότητα στην εμφάνισή τους. Ωστόσο, από το 2000 με τη χρήση ψηφιακών μέσων (π.χ. διαδίκτυο) η μόδα διευρύνθηκε και έφερε στο προσκήνιο νέες τάσεις αλλά και τάσεις παλαιότερων δεκαετιών.

Τα φρύδια παρουσιάζονται περιποιημένα και το πάχος τους συνδυάζεται ανάλογα με το σχήμα του κάθε προσώπου, ώστε να είναι ομοιόμορφο το αποτέλεσμα. Τα χείλη είναι γυαλιστερά και χρωματισμένα με απόχρωση ανάλογη του στυλ που ο *makeup artist* θέλει να αποδώσει (π.χ. *vintage* - κόκκινο, *rock* - μωβ, κλπ). Τα μάτια χρωματίζονται με διάφορες τεχνικές ανάλογα με το σχήμα τους (π.χ. το *smoky eye* μικραίνει τα μάτια). Η γραμμή του *eyeliner* συνήθως είναι διακριτική, αλλά ποικίλει ανάλογα με το στυλ του χαρακτήρα και του προσώπου. Σε γενικές γραμμές ο βασικός κανόνας στην τέχνη του *maquillage* είναι η ισορροπία. Για παράδειγμα επιχειρώντας να τονιστούν τα μάτια, αποφεύγεται η χρήση σκούρων χρωμάτων στα χείλη και το αντίθετο. Έτσι, απέφευγαν και συνεχίζουν να αποφεύγουν την υπερβολή. Η *Jennifer Lopez* και η *Sarah Jessica Parker* είναι δύο ηθοποιοί-πρότυπα του κινηματογράφου στη νέα χιλιετία.

Αντιλαμβανόμαστε, λοιπόν, ότι το *maquillage* από το 2000 κι έπειτα είναι ευέλικτο και τα υλικά του προσαρμόζονται ανάλογα με τα δεδομένα του προσώπου και το επιθυμητό αποτέλεσμα.

(144,195)

Αριστερά: Η Jennifer Lopez. Δεξιά: Η Sarah Jessica Parker.

3.12. Τα Ειδικά Effects

Τα ειδικά effects είναι τεχνικές που εφαρμόζονται με στόχο την δημιουργία φανταστικών χαρακτήρων. Οι makeup artists χρησιμοποιούν τέτοιες τεχνικές στον κινηματογράφο όταν το σενάριο το απαιτεί. Η δημιουργία γερασμένου χαρακτήρα, τραυμάτων και ουλών, εγκαύματα καθώς και εξωπραγματικά πλάσματα με προσθετικά μέλη για τη μεγέθυνση χαρακτηριστικών του προσώπου τους, είναι κάποια από τα αποτελέσματά τους.

3.12.1. Τα Υλικά των Ειδικών Effects

- Είδη αίματος

Για εξωτερική χρήση εφαρμόζεται τόσο στο δέρμα όσο και στα ρούχα, για εξωτερική και εσωτερική χρήση που είναι ιδανικό για τη μύτη αλλά χρησιμοποιείται και στα ρούχα και αίμα σε κάψουλες, το εφέ του οποίου εμφανίζεται όταν η κάψουλα έρθει σε επαφή με το σάλιο (όταν ο ηθοποιός την δαγκώσει).

- Κηρώδη υλικά.

Με αυτά επιτυγχάνεται η τροποποίηση χαρακτηριστικών στο πρόσωπο, η δημιουργία ουλών και η κάλυψη των φρυδιών. Παράλληλα υπάρχει και κερί για γένια το οποίο εφαρμόζεται στο δέρμα και απευθείας τοποθετούνται τρίχες από κομμένα μαλλιά.

- Κόλλες.

Spirit Gum, ειδική μετά την οποία εφαρμόζεται μουστάκι, γένια, φαλάκρες και περούκες. Αφαιρείται με αλκοόλη.

Κόλλα Duo, ιδανική για εφέ γήρανσης γύρω από τα μάτια αλλά και για την εφαρμογή ψεύτικων βλεφαρίδων

- Κολλόδιο.

Είναι εύφλεκτο, διάφανο υγρό, χωρίς χρώμα. Εφευρέθηκε το 1846. Φτιάχνεται από πυροξιλίνη και διαλύεται στο οινόπνευμα και στον αιθέρα. Όταν εφαρμοστεί στο δέρμα δημιουργεί μεμβράνη η οποία “ζαρώνει”. Έτσι, δημιουργείται το effect της γήρανσης, των ρυτίδων αλλά και των τραυμάτων. Διαλύεται με ασετόν.

- Υγρό Latex.

Βασικό υλικό. Η χρήση του αφορά στη δημιουργία μικρών ανεξάρτητων προσθετικών μελών (ουλές, πληγές, ελιές, μύτη κ.λ.π) καθώς και το effect γήρανσης. Για πιο βαθειά γηρατειά ενδείκνυται η χρήση χαρτομάντιλου πριν την εφαρμογή του latex.

- Sealer.

Υλικό υγρό, μονωτικό, στερεώνει το κερί όταν αυτό εφαρμοστεί στο δέρμα. Διαλύεται με ασετόν.

- Turplast

Υλικό πυκνόρρευστο που ενδείκνυται για την κατασκευή ελιών και ουλών. Τέλειο για εφέ φουσκάλας στα εγκαύματα. Διαλύεται με ασετόν.

- Ψεύτικες βλεφαρίδες

Κυκλοφορούν στο εμπόριο σε διάφορα μεγέθη και σχέδια.

- Γλυκερίνη

Κατάλληλη για δάκρυα και ιδρώτα.

- Ζελατίνη

Ιδανική για πληγές καθώς και για εγκαύματα.

- Σακούλες ματιών

Για άμεση εφαρμογή στο πρόσωπο. Φτιάχνονται από latex.

- Σμάλτο δοντιών

Βαφή για τα δόντια, η εφαρμογή του γίνεται σε στεγνά δόντια. Αφαιρείται εύκολα με πετσέτα.

- Φαλάκρα

Οι φαλάκρες στον κινηματογράφο είναι ιδιαίτερα λεπτές και μιας χρήσης. Φτιάχνονται από ένα υλικό που μοιάζει με το latex και ονομάζεται glatzan.

- Κρεπέ μαλλιών

Πλεγμένα μαλλιά που εφαρμόζονται με μεγάλη ευκολία.

(79, 109, 197, 198, 199, 200)

3.12.2. Παραδείγματα Ταινιών με Ειδικά Effects

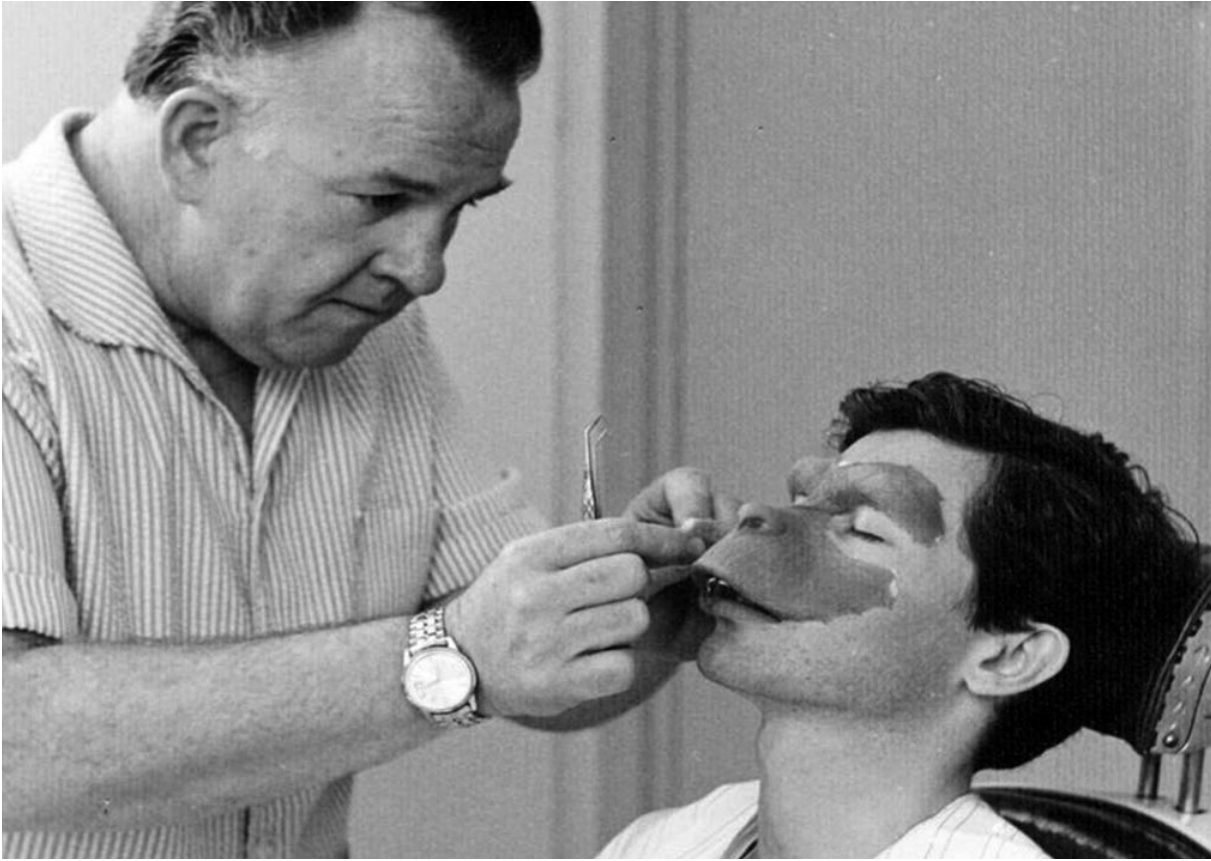
Ο makeup artist της ταινίας «The exorcist» (1973), Dick Smith, προετοιμάζει την χαρακτηριστική τρομακτική μορφή του κοριτσιού.

Στην ταινία «Terminator» (1984) ο Arnold Schwarzenegger μεταμορφώνεται σε έναν τρομακτικό χαρακτήρα.

Χαρακτηριστικό makeup γήρανσης του Brad Pitt στην ταινία «The curious case of Benjamin Button» (2008), από ομάδα αξιόλογων makeup artists με επικεφαλής τον Peter Abrahamson.

Επάνω: Ο makeup artist John Chambers εφαρμόζει makeup, στην ταινία «Planet of the Apes» (1968).

Κάτω: Στιγμιότυπο από την ταινία με το τελικό αποτέλεσμα.

Η χρονοβόρα προετοιμασία του Boris Karloff στην ταινία «The Mummy» (1932), από τον makeup artist Jack Pierce.

3.13. Το Ψηφιακό maquillage

Όπως έχει αναλυθεί, το maquillage στον κινηματογράφο χρησιμοποιήθηκε για να καλύψει ατέλειες των ηθοποιών και να βελτιώσει την παρουσία τους. Ωστόσο με την έλευση του ψηφιακού, η τέχνη του χρησιμοποιήθηκε για να μετατρέψει τις ανθρώπινες μορφές σε φανταστικούς χαρακτήρες.

Το ψηφιακό maquillage εφαρμόζεται βοηθητικά με τις πρακτικές τεχνικές special effects ενώ το πρώτο δίνει στο δεύτερο πιο φανταστικό αποτέλεσμα με τη χρήση του υπολογιστή (CGI=Computer Generated Imagery). Πρακτικά, τέτοιο παράδειγμα αποτελεί η ταινία «The curious case of Benjamin Button». Εδώ το maquillage προσδίδει ηλικία στον πρωταγωνιστή. Η ιστορία ξεκινάει με τον Brad Pitt μωρό με πρόσωπο ηλικιωμένου. Οι ειδικοί, κινηματογραφιστές και makeur artists, λειτούργησαν χρησιμοποιώντας μια ψηφιακή φωτογραφία του προσώπου του ηθοποιού το οποίο μετέτρεψαν σε γερασμένο μέσω υπολογιστή, ενώ μετέπειτα το “έραψαν” στο σώμα μωρού. Ωστόσο, σε άλλες σκηνές ο Pitt είχε μόνο πρακτικά effects για να φαίνεται ηλικιωμένος, αλλά οι παραπάνω σκηνές απαιτούσαν τη χρήση ψηφιακού μέσου.

Το ίδιο συμβαίνει με τη μορφή του Voldermort στην ταινία φαντασίας «Harry Potter and the Goblet of Fire» (2005) του Mike Newell. Ο ηθοποιός Ralph Fiennes υπέστη τη χρήση προσθετικών υλικών από τον makeur artist Nick Dudman. Το maquillage όμως ενισχύθηκε ψηφιακά κι έτσι τελειοποιήθηκε. Πιο συγκεκριμένα, ο makeur artist αφαίρεσε τα φρύδια του Fiennes και τοποθέτησε προσθετικά κομμάτια στο μέτωπό του. Ακόμη, σχεδίασε σε όλο το πρόσωπο και το κεφάλι φλεβικό δίκτυο με μέθοδο μη μόνιμης δερματοστιξίας. Ωστόσο, η μύτη του ηθοποιού αφαιρέθηκε

Ο “Voldermort” χωρίς ψηφιακό maquillage.

Ο ηθοποιός μετά τη χρήση ψηφιακού maquillage.

με CGI (εφέ υπολογιστή).

Ένα επιπλέον χαρακτηριστικό παράδειγμα υπερπαραγωγής στην οποία εφαρμόστηκαν μόνο ψηφιακές τεχνικές maquillage είναι «Pirates of the Caribbean: Dead Man's Chest» (2006) του Gore Verbinski. Στη συγκεκριμένη ταινία ο ηθοποιός Bill Nighy υποδύεται την μορφή του “Davy Jones”. Ωστόσο, στον ηθοποιό δεν εφαρμόζονται πρακτικά effects αλλά ο ίδιος φορά μόνο μια γκρι ενδυμασία και δυο κάμερες καταγράφουν απόλυτα τις κινήσεις του. Το τελικό αποτέλεσμα ήρθε με την επέμβαση του CGI

Τα τρία στάδια της ψηφιακής μεταμόρφωσης του ηθοποιού Bill Nighy για τις ανάγκες του ρόλου του στην ταινία «Pirates of the Caribbean: Dead Man's Chest».

που έδωσε στην όψη του τη μορφή του θαλάσσιου πλάσματος.

Τελευταίο και κορυφαίο παράδειγμα ψηφιακού, αποτελεί η υπερπαραγωγή «Avatar» (2009) του James Cameron. Κι εδώ το αποτέλεσμα είναι μόνο ψηφιακό, ενώ η παραγωγή είναι η απόδειξη ότι η τεχνολογία έχει φτάσει στο απόγειό της. Η επεξεργασία των φανταστικών πλάσμάτων γίνεται με CGI, αφού τα γυρίσματα πραγματοποιήθηκαν με αληθινούς ηθοποιούς χωρίς να υποστούν καμία εφαρμογή προσθετικών υλικών. Σ' αυτούς εφαρμόστηκαν μικρές κάμερες οι οποίες κατέγραφαν με λεπτομέρεια τις κινήσεις του προσώπου τους ώστε να αποτυπωθούν και να ολοκληρωθούν στον υπολογιστή.

Σύμφωνα με τους ειδικούς η τέχνη του ψηφιακού *maquillage* αναπτύσσεται τα τελευταία 20 χρόνια. Οι καλλιτέχνες των *effects* εξακολουθούν να δημιουργούν φανταστικά πλάσματα και να τα τελειοποιούν με τη χρήση της τεχνολογίας, συμβάλλοντας στη δημιουργία υπερπαραγωγών.

Σκηνή από την ταινία «Avatar». Αριστερά παρατηρείται η ηθοποιός την ώρα των γυρισμάτων, ενώ δεξιά η μορφή της ολοκληρωμένη μετά από την ψηφιακή επέμβαση.

(201, 202, 203, 205, 206)

Επίλογος

Από την διεξοδική μας έρευνα στην ιστορία του κινηματογράφου αλλά και του maquillage που αναπτύχθηκε ανά τις εποχές του, καταλήγουμε ότι το maquillage διαδραμάτισε ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στην βιομηχανία του θεάματος τον 20ο αιώνα. Το σενάριο κάθε ταινίας συνδυαστικά με την εξωτερική εμφάνιση των ηθοποιών αποτύπωναν την κοινωνική και πολιτική κατάσταση της εκάστοτε εποχής, στον Ευρωπαϊκό και στον Αμερικανικό κινηματογράφο με τον ίδιο τρόπο. Από το 1900 κιόλας, υπήρξε η ανάγκη ειδικών makeur artists ώστε να “ανοίξουν νέους δρόμους” στον τομέα και να ορίσουν κανόνες οι οποίοι συνέχισαν να εξελίσσονται μέχρι τον 21ο αιώνα. Ο ρόλος τους ήταν και είναι σπουδαίος, αφού εφηύραν προϊόντα ειδικά για κάθε περίπτωση με αποτέλεσμα να κάνουν ενδιαφέρουσα την κάθε παραγωγή. Παράλληλα, από τις τεχνικές τους επηρεαζόταν ο γυναικείος πληθυσμός, που χρησιμοποιούσε το maquillage ως σύμβολο θηλυκότητας και αυτοπεποίθησης, ακόμη και σε περιόδους μεγάλης δυσχέρειας. Πολλοί καλλιτέχνες (Max Factor, Maybelline κ.α.) αναδείχθηκαν από τα πρώτα χρόνια του 20ου αιώνα και συνεχίζουν και σήμερα να διαπρέπουν στον τομέα τους. Ο κινηματογράφος πάντοτε επηρέαζε και συνεχίζει να επηρεάζει το ευρύ κοινό, δημιουργώντας τάσεις. Σπουδαίες προσωπικότητες της μεγάλης οθόνης συνέβαλαν σε αυτό, προωθώντας την μόδα, καθώς και προϊόντα του εμπορίου.

Συμπερασματικά, το maquillage προσαρμόστηκε στην τέχνη του κινηματογράφου ενώ, και οι δυο τους ως αλληλοϋποστηριζόμενοι τομείς εξελίχθηκαν τεχνολογικά και προόδευσαν. Έτσι, φτάσαμε στη νέα χιλιετία, όπου η τεχνολογία κορυφώθηκε με την ψηφιακή τέχνη του maquillage και άνοιξε τους ορίζοντες σε νέες δημιουργίες.

Βιβλιογραφία

1. Βαλούκος, Σ. (2003). Ιστορία του Κινηματογράφου. [χ.τ.]: Αιγόκερωσ.
2. Τσιγωνία, Α. & Μικελάτου, Ε. (2010). Μακιγιάζ Παραστατικών Τεχνών. [χ.τ.]: Δεσμός.
3. Σαββίδου, Α. (2008). Μορφολογία- Ιδιότητες προσώπου. [χ.τ.]: ΑΤΕΙΘ.
4. Πέπα, Μ. (2002). Μακιγιάζ Φωτογραφίας, Τ.Υ., Κινηματογράφου. [χ.τ.]: ΑΤΕΙΘ.
5. <http://www.imdb.com/title/tt0000417/>
6. http://www.imdb.com/name/nm0511729/?ref_=nv_sr_1
7. http://www.imdb.com/name/nm0078116/?ref_=nm_mi_nm
8. <https://journeysinclassicfilm.com/2013/12/27/nosferatu-1922/>
9. http://www.myownprivatecinema.org/2014_10_01_archive.html
10. http://www.imdb.com/title/tt0020530/?ref_=tt_mv
11. http://www.imdb.com/name/nm0000320/?ref_=tt_ov_dr
12. <http://www.imdb.com/name/nm0000033/>
13. http://www.cinemag.gr/nea_eidiseis/arthro/h_kyria_eksafanizetai-129030053/
14. http://www.imdb.com/title/tt0050280/?ref_=ttmi_tt
15. http://www.imdb.com/name/nm0495039/?ref_=fn_al_nm_1
16. <http://www.hammerfilms.com/>
17. <http://www.imdb.com/name/nm0000180/>
18. http://www.imdb.com/title/tt0047528/?ref_=tt_mv
19. http://www.imdb.com/name/nm0000019/?ref_=tt_ov_dr
20. <http://www.themakeupgallery.info/various/clowns/strada.htm>
21. <http://www.imdb.com/name/nm0000419/>
22. <http://flix.gr/news/pierrot-le-fou-50-years.html>
23. <http://www.newwavefilm.com/new-wave-cinema-guide/nouvelle-vague-where-to-start.shtml>
24. <http://www.imdb.com/title/tt0062622/>
25. <https://makeupmag.com/star-wars-make-up-legend-stuart-freeborn-dies-at-98-2/>
26. <http://cinetropolis.net/interview-dan-richter-2001-a-space-odysseys-moonwatcher/>
27. <http://www.biography.com/people/groups/james-bond-actors>
28. <http://www.imdb.com/name/nm0000125/>
29. http://www.imdb.com/name/nm0000766/?ref_=nmbio_bio_nm
30. <http://www.imdb.com/name/nm0128050/>
31. <http://www.imdb.com/name/nm0000019/>
32. <http://www.imdb.com/name/nm0000934/>

33. http://www.imdb.com/title/tt0070849/?ref_=nm_knf_t1
34. <http://www.imdb.com/name/nm0000965/>
35. http://www.imdb.com/title/tt0117951/?ref_=nm_knf_t2
36. <http://www.imdb.com/name/nm0000100/>
37. http://www.imdb.com/name/nm0000108/?ref_=tt_ov_wr
38. http://www.imdb.com/title/tt0110413/?ref_=nm_knf_t2
39. <http://www.imdb.com/name/nm0000466/>
40. <http://www.imdb.com/title/tt0211915/>
41. <http://www.imdb.com/name/nm0000905/>
42. <http://collider.com/marion-cotillard-interview-la-vie-en-rose/>
43. <http://marion-cotillard.org/2007/10/26/theenvelope-us-october/>
44. http://www.imdb.com/name/nm0681191/?ref_=
45. <http://www.imdb.com/title/tt0450188/>
46. <http://www.messynessychic.com/2016/12/28/cinemas-first-sex-symbol-was-also-americas-first-goth/>
47. <http://www.imdb.com/name/nm0000847/>
48. <http://www.goldensilents.com/stars/thedabara.html>
49. <http://www.imdb.com/name/nm0000122/>
50. <http://www.hrc.utexas.edu/exhibitions/web/gonewiththewind/makeup/>
51. <http://www.imdb.com/title/tt0031381/>
52. http://files.harpercollins.com/Mktg/HarperCollins/PDF/TheWizardofOz_SneakPeek.pdf
53. http://www.imdb.com/title/tt0032138/?ref_=ttfc_fc_tt
54. <http://www.filmsite.org/40sintro.html>
55. http://www.imdb.com/title/tt0034583/?ref_=nv_sr_1
56. Κωνσταντοπούλου, Β. (2003). Εισαγωγή στην Αισθητική του Κινηματογράφου [χ.τ.]: Αιγόκερως.
57. <http://www.filmsite.org/filmnoir.html>
58. <http://www.filmsite.org/malt.html>
59. <http://www.filmsite.org/gild.html>
60. http://www.imdb.com/title/tt0054215/?ref_=nv_sr_2
61. http://www.imdb.com/name/nm0000033/?ref_=nmbio_bio_nm
62. <http://www.biography.com/people/alfred-hitchcock-9340006%20>
63. Χρονάς, Γ. (1988). Ο Μάρλον Μπράντο δεν μένει πια έδω. [χ.τ.]: Οδός Πανός.
64. http://www.imdb.com/name/nm0000008/?ref_=nmbio_bio_nm
65. <http://www.biography.com/people/marlon-brando-9224306>
66. <http://www.biography.com/people/james-dean-9268866>
67. http://www.imdb.com/name/nm0000015/?ref_=nmbio_bio_nm
68. <http://www.imdb.com/name/nm0000054/>
69. <http://www.biography.com/people/marylyn-monroe-9412123>

70. <http://www.filmsite.org/60sintro.html>
71. <http://www.tcm.com/this-month/article/102757%7C102758/Cleopatra.html>
72. http://www.imdb.com/title/tt0056937/?ref_=nm_knf_t2
73. Walker Susan, Higgs Peter. (2001), Cleopatra of Egypt, from history to myth, [χ.τ.]: Princeton University Press
74. Casper Drew. (2011) Hollywood film 1963/1976, [χ.τ.]: Wiley-Blackwell
75. <http://www.telegraph.co.uk/beauty/people/Elizabeth-Taylor-beauty-Cleopatra/>
76. <http://www.imdb.com/title/tt0056937/fullcredits/>
77. [http://www.imdb.com/title/tt0058331/?ref_=nv_sr_2\)](http://www.imdb.com/title/tt0058331/?ref_=nv_sr_2)
78. <http://www.imdb.com/name/nm0150357/>
79. <http://www.imdb.com/title/tt0063442/>
80. Χαραλαμπίδης Άλκης. (2007) Τέχνη του 20ου αιώνα, Μεταπολεμική περίοδος, τόμος 3, [χ.τ.]: University studio press
81. Pinell Vincent. (2006), Σχολές, κινήματα και είδη στον κινηματογράφο , [χ.τ.]: Μεταίχμιο
82. [http://www.imdb.com/name/nm0577263/bio?ref_=nm_ov_bio_sm,](http://www.imdb.com/name/nm0577263/bio?ref_=nm_ov_bio_sm)
83. https://books.google.gr/books?id=19mmZlqaqhgC&printsec=frontcover&hl=el&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=true
84. http://www.imdb.com/name/nm0572235/bio?ref_=nm_ov_bio_sm
85. [http://www.imdb.com/name/nm0104132/bio?ref_=nm_ov_bio_sm\)](http://www.imdb.com/name/nm0104132/bio?ref_=nm_ov_bio_sm)
86. <http://www.imdb.com/name/nm0004615/>
87. <http://www.imdb.com/title/tt0068646/>
88. [http://www.filmsite.org/70sintro.html\)](http://www.filmsite.org/70sintro.html)
89. [http://www.biography.com/people/woody-allen-9181734#synopsis\)](http://www.biography.com/people/woody-allen-9181734#synopsis)
90. <http://www.biography.com/people/mel-brooks-9227644#synopsis>
91. [http://www.imdb.com/name/nm0000316/bio?ref_=nm_ov_bio_sm,](http://www.imdb.com/name/nm0000316/bio?ref_=nm_ov_bio_sm)
92. http://www.imdb.com/name/nm0000540/?ref_=tt_ov_dr
93. <http://www.filmsite.org/sexualfilms5.html>
94. Frederick Moulton Ian. (2002), Before Pornography, Erotic Writing in Early Modern England, [χ.τ.]: Oxford University Press
95. <http://www.mixanitouxronou.gr/pote-giristike-i-proti-tenia-porno/>
96. <http://www.filmsite.org/horrorfilms4.html>
97. http://www.imdb.com/name/nm0000045/bio?ref_=nm_ov_bio_sm
98. http://www.imdb.com/name/nm0000329/bio?ref_=nm_ov_bio_sm
99. <http://www.filmsite.org/actionfilms3.html>
100. <http://www.imdb.com/name/nm0001654/bio>
101. <http://www.filmsite.org/80sintro.html>
102. Prince Stephen. (2007), American cinema of the 1980s, themes and variations , [χ.τ.]: Rutgers University Press <http://www.imdb.com/name/>

- nm0000230/?ref_=nv_sr_1
103. <http://www.filmsite.org/80sintro.html>
 104. http://www.imdb.com/title/tt0078346/?ref_=nv_sr_1
 105. http://www.imdb.com/title/tt0096895/?ref_=nv_sr_4
 106. http://www.imdb.com/title/tt0096895/fullcredits?ref_=tt_ov_st_sm
 107. http://www.imdb.com/title/tt0096895/awards?ref_=ttfc_ql_op_1
 108. Barrera Gabrielle. (2012), Αστέρες του σινεμά, cube book,. , [χ.τ.]: ελληνικά γράμματα
 109. <http://www.imdb.com/title/tt0097165/>
 110. [http://www.imdb.com/search/title/?release_date=1980,1989&title_type=feature,](http://www.imdb.com/search/title/?release_date=1980,1989&title_type=feature)
 111. http://www.imdb.com/name/nm0293084/?ref_=ttfc_fc_cr2
 112. <http://www.filmsite.org/90sintro.html>
 113. http://www.imdb.com/name/nm0000233/?ref_=nv_sr_1
 114. <http://www.knbefx.com/about-the-studio>
 115. http://www.imdb.com/title/tt0102926/?ref_=nv_sr_1
 116. <http://www.filmsite.org/90sintro3.html>
 117. http://www.imdb.com/title/tt0120338/?ref_=nv_sr_1
 118. http://www.imdb.com/title/tt0110475/?ref_=nv_sr_1
 119. <http://mentalfloss.com/article/74690/18-fascinating-facts-about-crow>
 120. http://www.imdb.com/title/tt0109506/fullcredits?ref_=tt_ov_st_sm
 121. http://www.imdb.com/title/tt0103874/?ref_=nv_sr_1
 122. http://www.imdb.com/title/tt0110475/fullcredits?ref_=tt_ov_st_sm
 123. http://www.imdb.com/name/nm0000318/bio?ref_=nm_ov_bio_sm
 124. <http://www.filmsite.org/2000sintro3.html>
 125. <http://www.filmsite.org/2000sintro.html>
 126. <http://www.filmsite.org/2000sintro2.html>
 127. http://www.imdb.com/title/tt0120737/fullcredits?ref_=tt_ov_st_sm
 128. <http://whatculture.com/film/10-ways-peter-jacksons-the-lord-of-the-rings-changed-cinema-forever?page=10>
 129. http://www.lordoftherings.net/film/production/pr_wwork.html
 130. <http://www.imdb.com/name/nm0240183/>
 131. <http://metro.co.uk/2016/03/22/harry-potter-meet-the-make-up-artist-behind-the-magic-5767767/>
 132. <http://www.imdb.com/title/tt0241527>
 133. http://www.imdb.com/title/tt0325980/fullcredits?ref_=tt_ov_st_sm
 134. http://www.imdb.com/title/tt0325980/awards?ref_=ttfc_ql_op_1
 135. <http://www.themakeupgallery.info/age/2010sb/budapestts.htm>
 136. <http://www.imdb.com/title/tt2278388/>
 137. <http://www.biography.com/people/marilyn-monroe-9412123>
 138. <http://glamourdaze.com/history-of-make-up/1900-1919>

139. <http://www.cosmeticsandskin.com/cdc/early-movie.php>
140. <https://www.britannica.com/art/makeup-performing-arts>
141. <http://www.cosmeticsandskin.com/cdc/panchromatic.php>
142. <http://cabinetmagazine.org/issues/51/archibald.php>
143. <http://www.cosmeticsandskin.com/bcb/greasepaint.php>
144. <http://lanibarryhistorymakeup.blogspot.gr/>
145. <http://www.cosmeticsandskin.com/companies/max-factor.php>
146. <https://maxfactor.co.uk/heritage/the-max-factor-story>
147. <http://glamourdaze.com/2009/11/history-of-glamour-makeup-max-factor.html>
148. <https://www.britannica.com/topic/Westmore-family>
149. http://www.imdb.com/name/nm0922867/bio?ref_=nm_ov_bio_sm
150. http://www.imdb.com/name/nm0151606/bio?ref_=nm_ov_bio_sm
151. <https://www.britannica.com/biography/Lon-Chaney>
152. http://www.imdb.com/name/nm0682370/bio?ref_=nm_ov_bio_sm
153. <http://universalmonstersuniverse.com/2016/03/24/making-up-monsters-jack-pierce/>
154. Essman Scott. (2000) Jack Pierce: The Man behind the Monsters, Los [χ.τ.]: Carslen Dau
155. <https://causeandfx.wordpress.com/2011/08/02/hollywood-make-up-legends-jack-pierce/>
156. <http://cinefantastiqueonline.com/2008/05/boris-karloff-to-universal-give-master-of-make-up-jack-pierce-a-star>
157. http://www.imdb.com/name/nm0206011/?ref_=nv_sr_1
158. <http://glamourdaze.com/2014/11/1930s-hollywood-eyes-makeup-tips.html>
159. <http://glamourdaze.com/2015/01/the-top-hollywood-beauty-gifts-of-christmas-1931.html>
160. <http://glamourdaze.com/2012/11/the-1930s-the-golden-age-of-glamour-for-womens-fashion.html>
161. <http://glamourdaze.com/2014/08/hollywood-beauty-secrets-carole-lombard-with-max-factor.html>
162. <http://glamourdaze.com/2014/12/1934-christmas-makeup-tricks-by-max-factor.html>
163. <http://www.cosmeticsandskin.com/efe/types.php>
164. <http://vintagemakeupguide.com/2013/04/vintage-makeup-tutorial-1938-pathe-archive/>
165. Σαββίδου Άννα. (2001), Χρώμα και μακιγιάζ, [χ.τ.]: Α.Τ.Ε.Ι.Θ.
166. <http://glamourdaze.com/2013/01/the-1930s-face-6-top-make-up-tips-by-gabriella-hernandez.html>
167. <http://glamourdaze.com/2015/06/1930s-makeup-advice-actress-sari-maritza.html>

168. <http://glamourdaze.com/2015/12/hollywood-beauty-school-christmas-1934.html>
169. <http://vintagemakeupguide.com/1930s-look/>
170. <http://glamourdaze.com/2014/06/1930s-beauty-tips-claudette-colbert-in-1933.htm>
171. <http://glamourdaze.com/history-of-makeup/1930s>
172. <http://glamourdaze.com/history-of-makeup/1940s>
173. <http://vintagemakeupguide.com/1940s-look/>
174. <http://glamourdaze.com/2010/09/what-makeup-did-women-really-wear-in.html>
175. <https://besamecosmetics.com/products/new-lipstick>
176. <http://glamourdaze.com/2012/08/the-1940s-face-7-make-up-secrets-by-gabriela-hernandez.html>
177. <http://hair-and-makeup-artist.com/womens-1940s-makeup/>
178. <http://glamourdaze.com/2016/06/top-ten-most-beautiful-1940s-actresses.html>
179. <http://glamourdaze.com/history-of-makeup/1950s>
180. <http://glamourdaze.com/2015/07/lets-make-up-1950s-style.html>
181. <http://hair-and-makeup-artist.com/womens-1950s-makeup/>
182. <http://glamourdaze.com/2013/08/the-magic-of-1950s-makeup-five-top-tips.html>
183. <http://glamourdaze.com/2014/09/french-eyes-doe-eyed-look-takes-world-by-storm-in-1950.html>
184. <http://glamourdaze.com/history-of-makeup/1960s>
185. <http://glamourdaze.com/2012/11/the-1960s-face-five-top-makeup-tips-by-gabriela-hernandez.html>
186. <http://glamourdaze.com/2014/01/a-mad-men-makeover-by-top-hollywood-makeup-artist.html>
187. <http://hair-and-makeup-artist.com/womens-1960s-makeup/>
188. <http://hair-and-makeup-artist.com/womens-1970s-makeup/>
189. <http://glamourdaze.com/2015/09/the-1970s-makeup-look-5-key-points.html>
190. <http://www.effortlessskin.com/blog/2015/04/beauty-decades-the-1980s/>
191. <http://theprojectawesome.blogspot.gr/2011/09/1990s-makeup-look-beauty-through.html>
192. <http://www.thefashionfolks.com/blog/the-makeup-of-the-1990s/>
193. <https://www.leaf.tv/articles/makeup-styles-of-the-90s/#slide=3>
194. <http://www.blogs.buprojects.uk/2015-2016/claudianash/2015/12/26/the-1990s/>
195. Agius Marie. (2009) The art of makeup, [χ.τ.]: Author House
196. <http://glamourdaze.com/2013/01/the-history-of-makeup-lipstick->

allure.html

197. <http://www.collodion.org/q&a.html>

198. http://www.imdb.com/title/tt0070047/fullcredits?ref_=tt_ov_st_sm

199. http://www.imdb.com/title/tt0088247/fullcredits?ref_=tt_ov_st_sm

200. http://www.imdb.com/title/tt0421715/fullcredits?ref_=tt_ov_st_sm

201. <http://www.cinelinx.com/movie-stuff/item/8396-examples-of-exceptional-makeup-effects-in-film.html>

202. <http://www.livescience.com/40563-technology-of-horror-movie-monsters.html>

203. <http://cinefex.com/blog/practical-creature-effects/>

204. <http://2baldiesfx.blogspot.gr/2012/11/digital-special-effect-makeup-vs.html>

205. <http://www.runwaylive.com/3095-meet-tegan-taylor-the-make-up-artist-behind-avatar.html>

206. <http://www.davidbordwell.net/blog/2010/02/23/motion-capturing-an-oscar/>

